PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

planu ogólnego gminy Lubasz

opracowanie:

KANCELARIA URBANISTYCZNA

w składzie:

mgr inż. Tomasz Wielec Tomasz Wielec

Poznań, dnia 17 lipca 2026 r.,
aktualizacja: 07 września 2026 r., 25 listopada 2026 r.

SPIS TREŚCI:

1. Informacje ogólne 3
   1.1. Przedmiot i cel opracowania, podstawy prawne 3
   1.2. Metoda opracowania, wykorzystane materiały 4
   1.3. Zawartość i główne cele projektu planu ogólnego 7
2. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska, w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem 8
   2.1. Położenie gminy Lubasz 8
   2.2. Formy ochrony przyrody 10
   2.3. Warunki geologiczno-gruntowe 12
   2.4. Rzeźba terenu 16
   2.5. Klimat lokalny 17
   2.6. Jakość powietrza 18
   2.7. Wody powierzchniowe i podziemne 20
   2.8. Surowce mineralne 23
   2.9. Szata roślinna 26
   2.10. Świat zwierzęcy 28
   2.11. Klimat akustyczny 29
   2.12. Walory krajobrazowe i zabytki 32
   2.13. Oddziaływanie elektromagnetyczne 35
3. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu planu 36
   3.1. Cel opracowania projektu planu ogólnego 36
   3.2. Ustalenia projektu planu ogólnego 36
   Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie 36
   3.3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposoby ich uwzględniania w projekcie planu ogólnego 42
   3.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego 55
   3.5. Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach 55
   3.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego 57
4. Przewidywane oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko 60
   4.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi 63
   4.2. Oddziaływanie na krajobraz 64
   4.3. Oddziaływanie na powietrze, klimat lokalny i akustyczny 66
   4.4. Oddziaływanie na wody 68
   4.5. Oddziaływanie na zasoby naturalne 71
   4.6. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną 72
   4.7. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki 78
   4.8. Oddziaływanie na ludzi 78
   4.9. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i integralność tego obszaru 79
5. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko 83
6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko 84
7. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu planu ogólnego oraz częstotliwość jej przeprowadzania 84
8. Rozwiązania alternatywne 85
9. Streszczenie 85
10. Załączniki 94

1. Informacje ogólne

1.1. Przedmiot i cel opracowania, podstawy prawne

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu Planu ogólnego gminy Lubasz.

Plan ogólny sporządzany jest na podstawie Uchwały Nr LXII/484/2024 Rady Gminy Lubasz z dnia 5 marca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Lubasz. Granicami obszaru objętego planem ogólnym są granice administracyjne gminy Lubasz.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670 ze zm.).

Zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy przeprowadzenia strategicznej oceny oddziałania na środowisko wymaga projekt planu ogólnego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 oraz projekt zmiany takiego dokumentu, może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i art. 58, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w przypadku spełnienia przesłanek wskazanych w art. 48 ust. 1, ust. 3-5 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Potrzeba sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do projektu planu ogólnego wynika również z art. 13i ust. 3 pkt 3 Ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2026 poz. 538 ze zm.).

Głównym celem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu form zagospodarowania przestrzennego, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Prognoza, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko będzie zawierać:

1. informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
2. informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
3. propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
4. informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
5. streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
6. oświadczenie autora o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
7. datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona,

nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Prognoza, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, będzie określać, analizować i oceniać:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Ponadto, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 3 ww. ustawy, prognoza przedstawi:

1. rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
2. biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy prognoza oddziaływania na środowisko musi być opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Odpowiednio do wymogu art. 53 wyżej wskazanej ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy, tj. Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym.

1.2. Metoda opracowania, wykorzystane materiały

W prognozie analizie i ocenie podlega projekt planu ogólnego gminy Lubasz.

Ustalenia planu ogólnego określono, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wynikające z art. 13b ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2026 poz. 538 ze zm.).

Ponadto, projekt opracowano w powiązaniu z następującymi dokumentami:

- Dyrektywy 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L197),
- Dyrektywy 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej się w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. WE L156),
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko,
- Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej Dyrektywę Rady 90/313/EWG,
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli.

W prognozie wykorzystano wymagania aktów prawnych związanych z ochroną środowiska i innych przepisów szczególnych.

Prognozę opracowano w oparciu o pakiet informacji zawartych w materiałach:

1) materiały kartograficzne:
   - mapa ewidencyjna (GML),
   - mapa topograficzna 1:10 000,
   - mapa hydrograficzna 1:50 000,
   - mapa przydatności glebowej (GML),
   - mapą geologiczno-inżynierska Polski (GML),
   - mapa sozologiczna 1:50 000;
2) dokumenty i inne materiały:
   - Uchwała Nr LXII/484/2024 Rady Gminy Lubasz z dnia 5 marca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Lubasz,
   - projekt Planu ogólnego gminy Lubasz,
   - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubasz, uchwalone uchwałą Nr VI/52/2024 Rady Gminy Lubasz z dnia 29 października 2024 r.,
   - Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego (Uchwała nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania),
   - opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb sporządzenia planu ogólnego gminy Lubasz,
   - Kondracki J. Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2002,
   - Stan i ochrona środowiska w województwie wielkopolskim w 2024 r., Urząd Statystyczny w Poznaniu,
   - Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2020 – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu,
   - Matuszkiewicz J. M. Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGiPZ PAN, Warszawa, 2008,

- „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry", przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 355),
- Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych, GIOŚ,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2025, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, październik, 2013 r.,
- Klasy jakości wód podziemnych w punktach monitoringu diagnostycznego wg danych z 2022 roku,
- Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr LI/1000/23 z 27 marca 2023 roku w sprawie: uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego,
- złożone wnioski do planu ogólnego;

3) strony internetowe:
   - http://geoportal.kzgw.gov.pl,
   - https://lubasz.e-mapa.net,
   - http://www.psh.gov.pl,
   - http://mjwp.gios.gov.pl,
   - http://bazagis.pgi.gov.pl,
   - http://maps.geoportal.gov.pl,
   - https://www.google.pl/maps,
   - https://danepubliczne.gov.pl,
   - https://www.wysokosciomierz.pl/,
   - https://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html,
   - https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/publications/card/1875,
   - https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021,
   - https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2022.html.

Powyższe materiały, wizja terenowa oraz informacje przekazane przez Urząd Gminy w Lubaszu pozwoliły rozpoznać stan środowiska, jego użytkowanie, podatność na degradację oraz możliwości podniesienia jego kondycji.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko pozwoli na ocenę czy określone strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne zapisane w projekcie planu ogólnego spełniają zasady zrównoważonego rozwoju w ramach obowiązującego systemu prawnego. Prognoza może też stanowić punkt wyjścia do przyszłych ocen oddziaływania pojedynczych przedsięwzięć. Przeprowadzenie całego postępowania w sprawie oddziaływania na środowisko wymaga uwzględnienia takich aspektów jak:

1) dostosowanie do istoty dokumentu podlegającego prognozie;
2) ukierunkowanie na cele i priorytety środowiskowe;
3) identyfikowanie na ile proponowane działania przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju w sensie ekologicznym;
4) stosowanie całościowego podejścia odnoszącego się do wszystkich typów i rodzajów proponowanych działań oraz rozwiązań mogących mieć znaczące oddziaływanie na środowisko i zdrowie ludzi;
5) integrowanie zagrożeń i efektów środowiskowych oraz zdrowotnych, ale o uwarunkowaniach środowiskowych;

6) przeprowadzenie procesu wykonania prognozy w granicach wyznaczonych treścią dokumentu, dostępnych informacji i środków.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego.

Analizy i oceny stanu środowiska na terenie gminy dokonano w oparciu o wyniki monitoringu przeprowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz kierując się syntezą dokumentów regionalnych i lokalnych odnoszących się bezpośrednio i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi. W przypadku braku wyników pomiarów jakości danego komponentu środowiska, przytoczono dane odnoszące się do terenu położonego najbliżej obszaru opracowania projektu planu ogólnego.

Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami przyrodniczymi. Prognozę oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska przedstawiono za pomocą techniki listy identyfikacyjnej, w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w dostosowaniu do stopnia szczegółowości ustaleń projektu planu ogólnego.

1.3. Zawartość i główne cele projektu planu ogólnego

Przedmiotowy projekt planu ogólnego sporządzany jest w związku z podjętą przez Radę Gminy Lubasz uchwałą w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Lubasz.

Do opracowania projektu planu gminy Lubasz przystąpiono w związku z obowiązkiem sporządzenia planu ogólnego gminy w jej granicach administracyjnych, co wynika z ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1688 ze zm.), która wprowadziła pojęcie planu ogólnego gminy. Zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 13a ust. 1 ustawy): *dla obszaru gminy, z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalane przez ministra właściwego do spraw transportu, rada gminy uchwala plan ogólny gminy. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy: Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym uchwalanie gminnych aktów planowania przestrzennego, z wyjątkiem morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej oraz terenów zamkniętych ustalonych przez organ inny niż minister właściwy do spraw transportu, należy do zadań własnych gminy*.

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określiła, że w miejsce studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowanie przestrzennego wprowadzony został nowy akt planowania przestrzennego w postaci planu ogólnego. Zgodnie z art. 65 ust. 1 ww. ustawy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zachowuje moc do dnia wejścia w życie planu ogólnego, jednak nie dłużej niż do dnia 31 sierpnia 2026 roku.

Plan ogólny jest aktem prawa miejscowego, stanowiącym podstawę do sporządzania planów miejscowych oraz podstawę dla ustalania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Tym samym brak planu ogólnego spowoduje brak możliwości opracowywania nowych miejscowych

planów zagospodarowania przestrzennego oraz brak możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy, na obszarze danej jednostki administracyjnej.

Celem sporządzenia planu ogólnego jest ustalenie funkcji dla poszczególnych terenów dopuszczalnych do wyznaczenia w dokumentach niższego szczebla, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokument ten będzie musiał zachować zgodność.

Przy tworzeniu planu ogólnego uwzględnione były uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w tym w szczególności ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa i inne uwarunkowania wymienione w treści art. 13b upzp.

Wraz z projektem planu ogólnego sporządza się uzasadnienie składające się z części tekstowej i graficznej:

- plan ogólny sporządzony został w formie danych przestrzennych obejmujący m.in.: lokalizację przestrzenną obszaru objętego planem w postaci wektorowej,
- atrybuty zawierające informacje o akcie,
- lokalizację przestrzenną stref planistycznych, obszaru uzupełnień zabudowy, obszaru zabudowy śródmiejskiej,
- atrybuty zawierające informacje o obiektach przestrzennych w/w.

2. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska, w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

2.1. Położenie gminy Lubasz

Gmina Lubasz położona jest w północno–zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie czarnkowsko–trzcianeckim. Jej powierzchnia wynosi ok. 167,27 km^2, a wieś Lubasz, która jest ośrodkiem centralnym gminy ok. 13,85 km^2. Przedmiotowa jednostka terytorialna graniczy: od północy z miastem i gminą Czarnków, od wschodu z gminą Połajewo, od zachodu z gminą Wieleń, od południa z gminami Wronki i Obrzycko (powiat szamotulski). Od większych ośrodków, takich jak Poznań i Piła, wieś Lubasz, będąca ośrodkiem administracyjnym gminy dzieli odpowiednio ok. 70 km i ok. 45 km. Wieś Lubasz usytułowana jest w północnej części jednostki. W skład gminy wchodzą sołectwa: Antoniewo, Dębe, Goraj-Bzowo, Jędrzejewo, Kamionka, Klempicz, Krucz, Kruteczek, Lubasz, Miłkowo, Nowina, Prusinowo, Sławno, Sokołowo oraz Stajkowo. Gmina Lubasz charakteryzuje się stosunkowo dużą lesistością swojego obszaru. Wynosi ona ok 47%, jednak to rolnictwo odgrywa większe znaczenie w gminie – spośród użytków rolnych gminy, aż 83% stanowią grunty orne. Ponadto przez teren gminy przebiegają drogi wojewódzkie nr 140, 153 i 182, oraz drogi powiatowe zapewniające dogodne powiązania w ramach województwa oraz połączenia zewnętrzne z pozostałymi regionami kraju. W graniach gminy Lubasz przebiega linia kolejowa nr 236 Wągrowiec - Bzowo Goraj, odcinek Rogoźno Wielkopolskie - Bzowo Goraj oraz linia kolejowa nr 390 Bzowo Goraj - Czarnków, odcinek Bzowo Goraj - Czarnków. Jednostka administracyjna nie posiada bezpośredniego połączenia kolejowego z Poznaniem czy Piłą.

Struktura przestrzenna gminy składa się między innymi: z obszarów wyłączonych z zabudowy (lasy, w tym tereny objęte ochroną środowiska przyrodniczego oraz obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej), a także z obszarów zabudowanych (przestrzeń zabudowana i przeznaczona do zabudowy). Zabudowa mieszkaniowa i usługowa koncentruje się głównie we wsi Lubasz oraz

w ościennych miejscowościach (Stajkowo, Miłkowo czy Dębe). Na terenie gminy dominuje zabudowa zagrodowa (w której skład wchodzą budynki mieszkalne jednorodzinne, budynki gospodarcze, inwentarskie itp.) oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

Ryc.1. Podział gminy Lubasz na obręby ewidencyjne

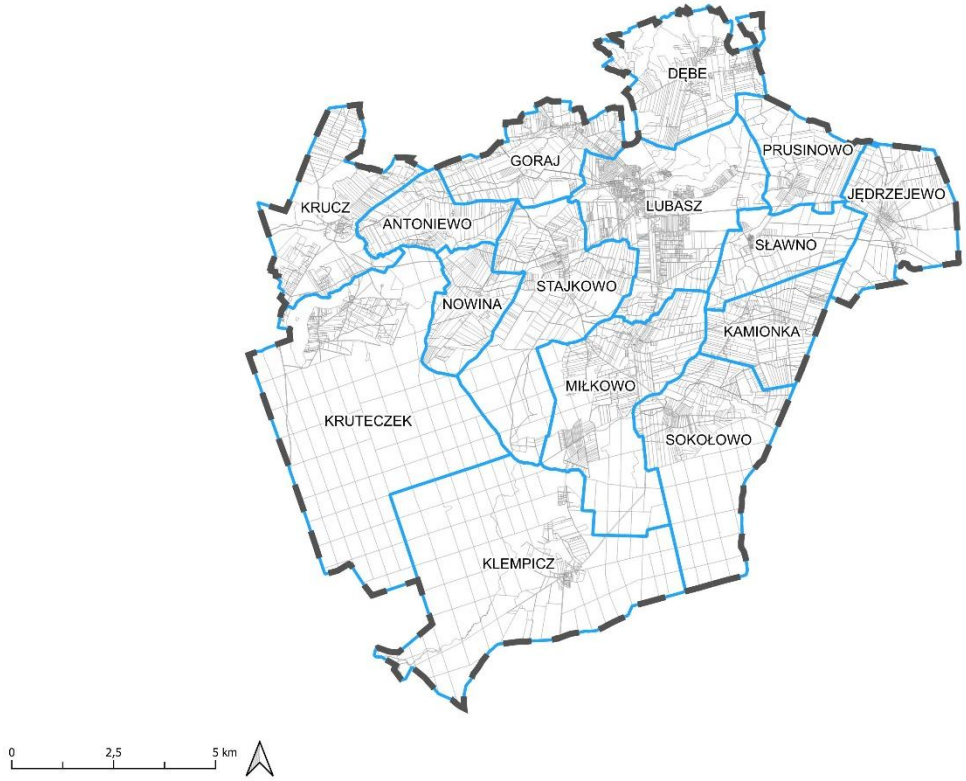

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji gruntów i budynków.

Gmina Lubasz została ujęta w obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa Wielkopolskiego, wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, zatwierdzonego Uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. Zgodnie z zapisami planu, gmina Lubasz znajduje się m.in. w obrębie wiejskiego obszaru funkcjonalnego oraz w północno-zachodnim obszarze funkcjonalnym. Ponadto jednostka jest zaklasyfikowana do: obszarów wiejskich wymagających wsparcia procesów rozwojowych, obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej, obszarów ochrony krajobrazów kulturowych, obszarów o najniższej dostępności usług warunkujących możliwości rozwojowe czy obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

Ryc. 2. Walory przyrodnicze występujące na terenie gminy Lubasz określone w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.

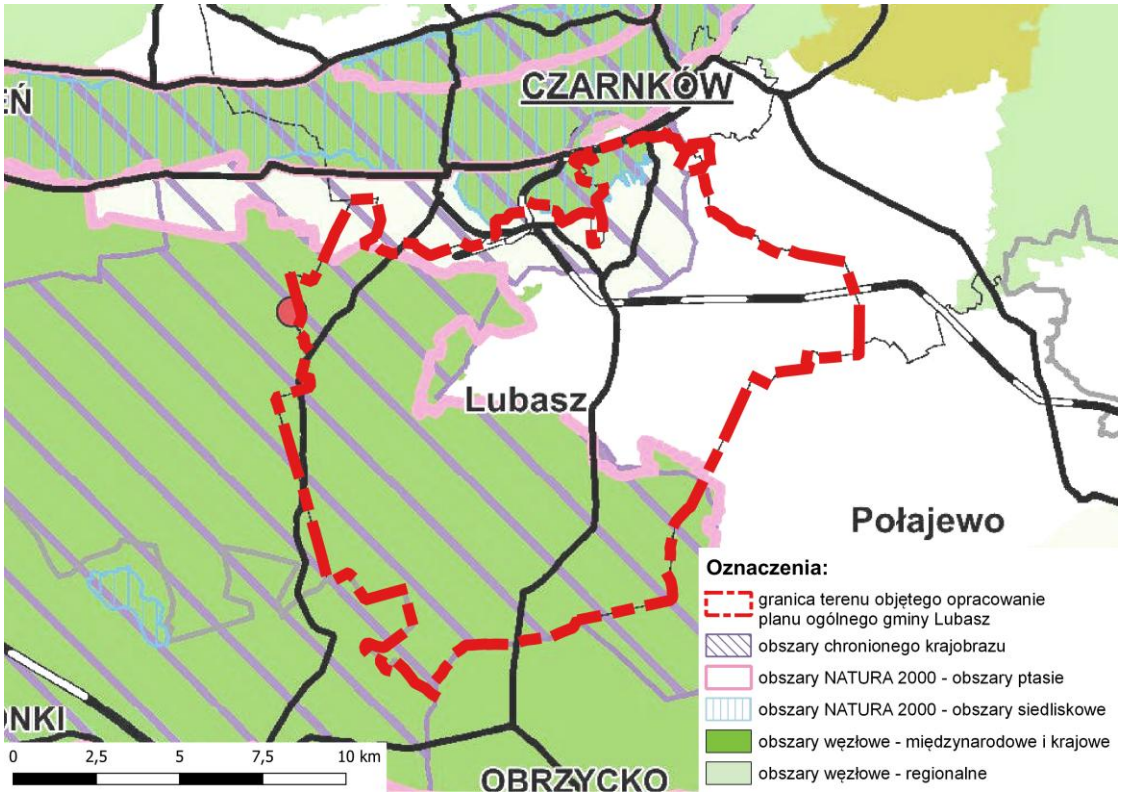

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego

2.2. Formy ochrony przyrody

Na obszarze gminy Lubasz występują formy ochrony przyrody określone na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 1315) tj. dwa Obszary Chronionego Krajobrazu: „Puszcza Notecka" oraz „Dolina Noteci". Ponadto należy wskazać występowanie: Obszaru Specjalnej Ochrony Natura 2000 – Puszcza Notecka oraz Specjalnego Obszaru Ochrony Natura 2000 – Dolina Noteci. W granicach gminy Lubasz zlokalizowane są także pomniki przyrody i użytki ekologiczne. Na terenie objętym opracowaniem nie występują parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe czy stanowiska dokumentacyjne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Obszar Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka, znajdujący się częściowo w granicach gminy Lubasz, pełni istotną rolę łącznikową pomiędzy dwoma korytarzami ekologicznymi: Doliną Noteci oraz Doliną Warty. Wyróżnia się on krajobrazem leśnym, sztucznie wprowadzonym na rozległych polach wydmowych. Puszcza jest zaliczana do regionów intensywnego rozwoju gospodarki leśnej. Najciekawsze elementy przyrodniczo-krajobrazowe tego obszaru stanowią: kompleks wydm śródlądowych (jeden z największych w Europie) rynnowa dolina rzeki Miały z licznymi jeziorami, duża powierzchnia borów sosnowych, bogata fauna z rzadkimi gatunkami zwierząt, m.in. wilk, bóbr, żuraw i rybołów. Obszar ten obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Do zagrożeń dla opisanego obszaru chronionego krajobrazu należy zaliczyć: zaniechanie dotychczasowego użytkowania rolnego, wylewanie ścieków, czyszczenie stawów i usuwanie mułu dennego, składowanie

odpadów organicznych, gradacje szkodników i pożary, wyrąb drzew, usuwanie martwego drewna z lasu, lokalizacja i eksploatacja składowisk odpadów niekomunalnych, płoszenie ptaków, niszczenie gniazd, penetrowanie siedlisk czy polowanie w terminach niedozwolonych.

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Noteci, charakteryzujący się przede wszystkim krajobrazem łąkowo-polno-osadniczym, z fragmentami jeziorno-leśno-łąkowymi. W obrębie pradoliny rzeki Noteć dominuje ekosystem łąkowy znany jako Nadnoteckie Łęgi, obejmujące powierzchnię 10 000 ha, stanowią fragment dolnego biegu rzeki Noteć. Obszar ten w przeważającej części pokryty jest torfowiskami niskimi oraz zalewowymi łąkami – łęgami, z licznymi starorzeczami, kanałami i zarastającymi torfianami. Dawne lasy łęgowe wierzbowo-topolowe zostały przekształcone przez rolnictwo w celu uzyskania żyznych łąk, jednak zachowały się fragmenty przypominające naturalny charakter, szczególnie w rejonach śluz: Nowe, Lipica i Rosko. Nadnoteckie Łęgi stanowią cenna ostoję ptaków o randze europejskiej, w tym takich gatunków jak bocian biały i bocian czarny. Obszar ten obejmuje północno-wschodnią część gminy, a w jego granicach znajdują się m. in. kompleks leśny moreny czarnkowskiej, Jezioro Duże, Kanał Lubaski oraz przylegające do nich łąki i nieużytki wodne.

Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 – Dolina Noteci (PLH300004) jest specjalnym obszarem ochrony siedlisk. Obejmuje on bogatą mozaikę siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (16 rodzajów), z priorytetowymi lasami łęgowymi i dobrze zachowanym kompleksami łąkowymi, choć łącznie zajmują one poniżej 20% powierzchni obszaru. Notowano tu też 8 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Obszar częściowo pokrywa się z ważną ostoja ptasią o randze europejskiej E-33. Ostoja jest też ważnym korytarzem ekologicznym o randze międzynarodowej.

Obszar Natura 2000 „Puszcza Notecka" (PLB300015) jest obszarem specjalnej ochrony ptaków, ustanowionym na mocy dyrektywy ptasiej. Obszar stanowi zwarty, jednolity kompleks leśny w międzyrzeczu Noteci i Warty, będącym częścią pradoliny Eberswaldsko-Toruńskiej, równiny akumulacyjnej przekształconej przez wiatr. Jest to największy w Polsce obszar wydm śródlądowych, głównie o wysokości 20-30 m, maksymalnie do 98 m n.p.m. W granicach obszaru Natura 2000 występuje co najmniej 30 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Obszar ten stanowi istotne siedlisko wielu gatunków ptaków objętych ochroną, w tym bielika, kani czarnej i rudej, bąka, podgorzałki, puchacza, rybołowa, trzmielojada, gągoła, nurogęsi, bociana czarnego, błotniaka stawowego, ortolana oraz żurawia.

Według danych udostępnionych przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w gminie Lubasz występuje 18 pomników przyrody zdefiniowanych jako drzewo lub grupa drzew. Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Ponadto zgodnie z danymi GDOŚ wyznaczono w granicach jednostki 10 użytków ekologicznych takich jak Nad Strugą, Ptaszyniec, Pod Grodziskiem, Dębska Łąka, Ostoja, Bagienko, Bobrowisko, Trzęsawisko, Uroczysko, – będące siedliskiem przyrodniczym i stanowiskiem rzadkich i chronionych gatunków, którego celem jest ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk, a także Torfowiska nad jeziorem Kruteckim – będące torfowiskiem okalającym jezioro Kruteckie. Użytki te stanowią w głównej mierze tereny łąkowe, podmokłe lub bagna czy wspomniane torfowisko.

Zgodnie z mapą przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce opracowaną przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków), teren gminy Lubasz znajduje się na mapach korytarzy ekologicznych 2005 – korytarz „Puszcza Notecka – Puszcza Zielonka" GKPnC-7E, korytarz „Zachodnia Puszcza Notecka" GKPnC-7C oraz „Środkowa Dolina Noteci" GKPnC-7B. Ponadto obszar jednostki znajduje się także na mapach korytarzy ekologicznych 2012 – „Puszcza Notecka" GKPnC-18.

Korytarze ekologiczne pełnią kluczową rolę w utrzymaniu łączności między obszarami o zróżnicowanych wartościach przyrodniczych, ekologicznych i krajobrazowych, zarówno na terenie gminy, jak i poza jej granicami. Umożliwiają migrację roślin, zwierząt i grzybów, co sprzyja wymianie genetycznej i zwiększa bioróżnorodność ekosystemów. Celem wyznaczania i ochrony korytarzy jest przeciwdziałanie izolacji obszarów przyrodniczo cennych i zapewnienie funkcjonalnych połączeń między poszczególnymi regionami kraju, czy też zapewnienie możliwości funkcjonowania stabilnych populacji gatunków roślin i zwierząt. Korytarze ekologiczne przyczyniają się do tworzenia spójnej sieci obszarów chronionych, które zapewnią optymalne warunki do życia możliwie dużej liczbie gatunków.

Ryc. 3. Korytarze ekologiczne na mapie 2005 występujące na terenie gminy Lubasz.

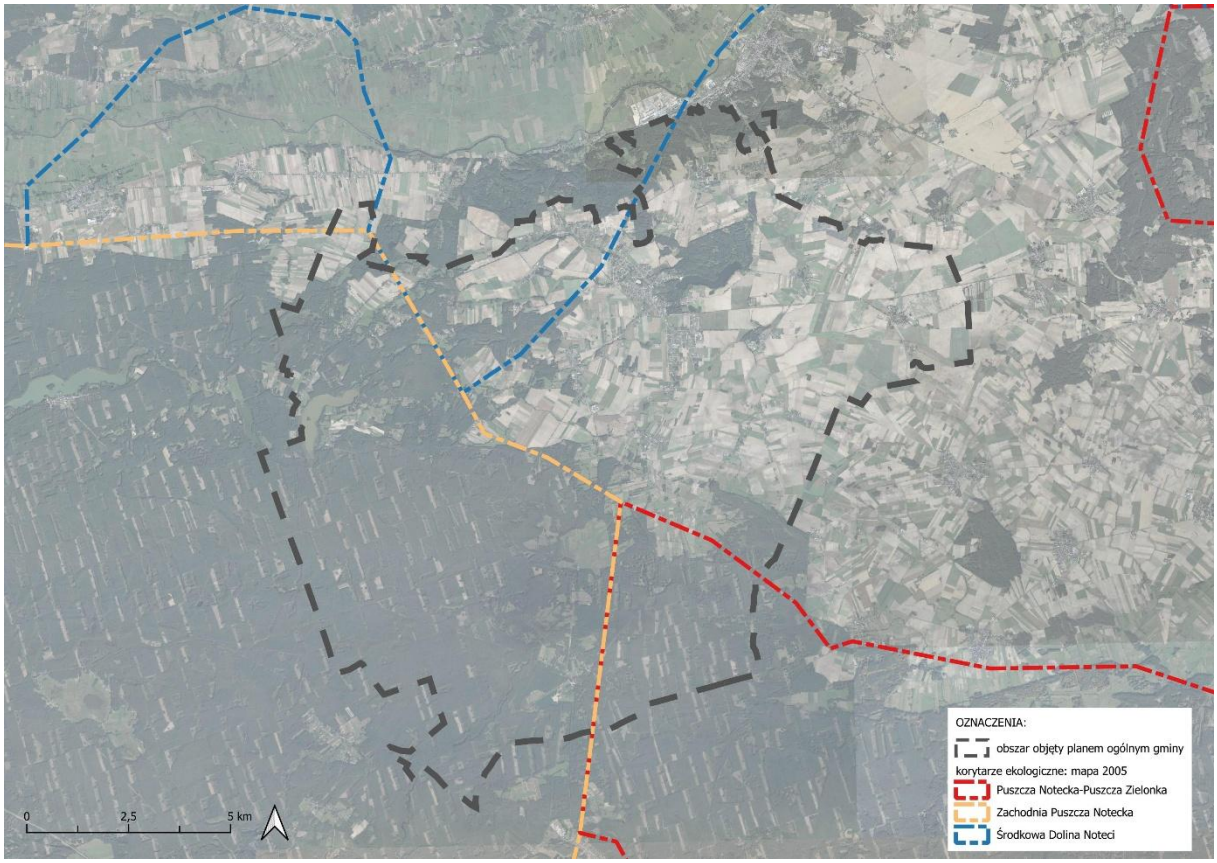

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z https://mapa.korytarze.pl/

2.3. Warunki geologiczno-gruntowe

Gmina Lubasz położona jest na styku dwóch jednostek tektonicznych: fragmentu Niecki Szczecińskiej (Synklinorium Szamotuł) oraz Wału Kujawsko-Pomorskiego. Najstarsze zidentyfikowane formacje geologiczne w obrębie gminy to osady mezozoiczne (z okresów jury i kredy), w tym margle, mułowce i piaskowce. Ich strop występuje na głębokości około 200-220 m p.p.t. (w rejonach Klempicza i Stajkowa), co odpowiada głębokości około 130-150 m p.p.m. Na powierzchni kredowej występują

utwory trzeciorzędowe, w tym oligoceńskie mułki, piaski i żwiry, na których zalegają mioceńskie mułki, węgiel brunatny oraz piaski. W stropie zaś znajdują się plioceńskie iły. Warstwy te wykazują deniwelacje, które są efektem głównie zaburzeń glacitektonicznych. Łączna miąższość utworów trzeciorzędowych przekracza 150 m, a w ich skład wchodzą margle, mułowce oraz piaskowce. Strop tych utworów znajduje się na głębokości około 200-220 m p.p.t. (Klempicz, Stajkowo), co odpowiada głębokości około 130-150 m p.p.m.

Na terenie gminy osady czwartorzędowe tworzą ciągłą pokrywę o zróżnicowanej miąższości, zależnej od lokalnych warunków. Jej grubość wynosi najczęściej od 30 do 60 m, jednak w północnej części gminy, w strefie ostatniego nasunięcia lądolodu (oscylacji czarnkowskiej) w rejonie Goraja i Dębe, osiąga maksymalnie około 90 m. Obszar ten charakteryzuje się obecnością ciągów moren czołowych, zbudowanych z glin, piasków i żwirów, a także utworów trzeciorzędowych. Ponadto pokrywa go kilkumetrowa warstwa utworów wodnolodowcowych, obejmujących gliny spiaszczone, piaski gliniaste, piaski luźne oraz żwiry.

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego (Baza Danych Geologiczno-Inżynierskich BDGI) - przeglądową mapą geologiczno-inżynierską Polski w skali 1:300 000 na terenie gminy Lubasz można wyróżnić obszary:

- glin zwałowych o nachyleniu zboczy 0-3%,
- glin zwałowych wysoczyzn morenowych o nachyleniu zboczy powyżej 3%,
- gruntów ilasto-pylastych zastoiskowych,
- gruntów piaszczysto-madowych tarasów niższych - poniżej 4-6 m,
- gruntów piaszczysto-żwirowych akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej o nachyleniu zboczy 0-3%,
- gruntów piaszczysto-żwirowych akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej o nachyleniu zboczy powyżej 3%,
- gruntów piaszczysto-żwirowych tarasów wyższych - powyżej 4-6 m,
- gruntów żwirowo-kamienistych moreny czołowej,
- piasków wydmowych,
- torfów i gruntów bagiennych,
- występowania oczek morenowych w obrębie glin zwałowych.

Ryc. 4. Lokalizacja gminy Lubasz względem przeglądowej mapy geologiczno-inżynierskiej Polski.

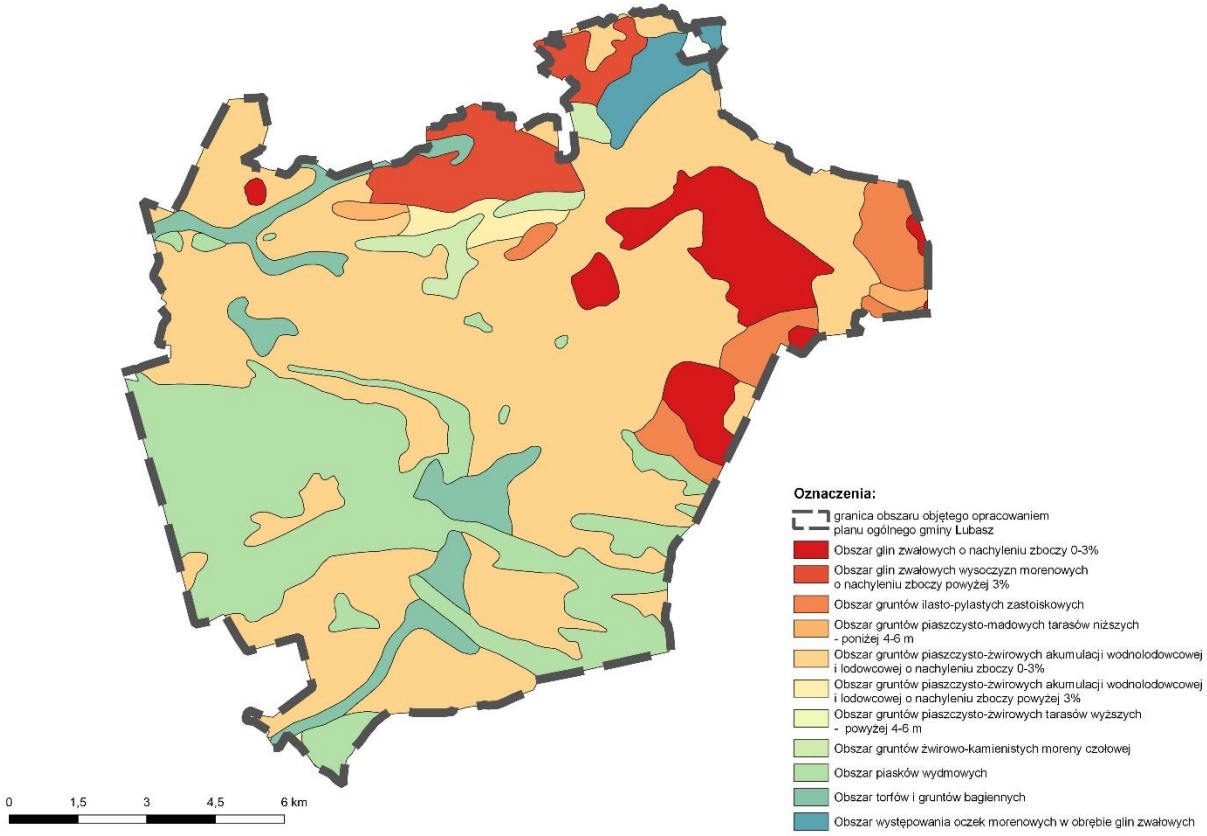

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z https://geoportal.pgi.gov.pl/atlasy_gi/mapy.

Przepuszczalność gruntu zależy od jego struktury, wielkości i kształtów porów, układu mineralnego, genezy gruntu, składu granulometrycznego, rodzaju spoiwa oraz ciśnienia hydrostatycznego. Jest to właściwość pozwalająca na przepływ cieczy przez grunt, w wyniku różnicy potencjałów ciśnienia. Według mapy hydrograficznej Polski dominują grunty o średniej (2) i słabej (3) przepuszczalności. Ponadto występują także grunty o zmiennej (4) i zróżnicowanej (5) przepuszczalności, a także skały lite słabo uszczelnione i iły (6).

Ryc. 5. Lokalizacja gminy Lubasz względem mapy hydrograficznej Polski.

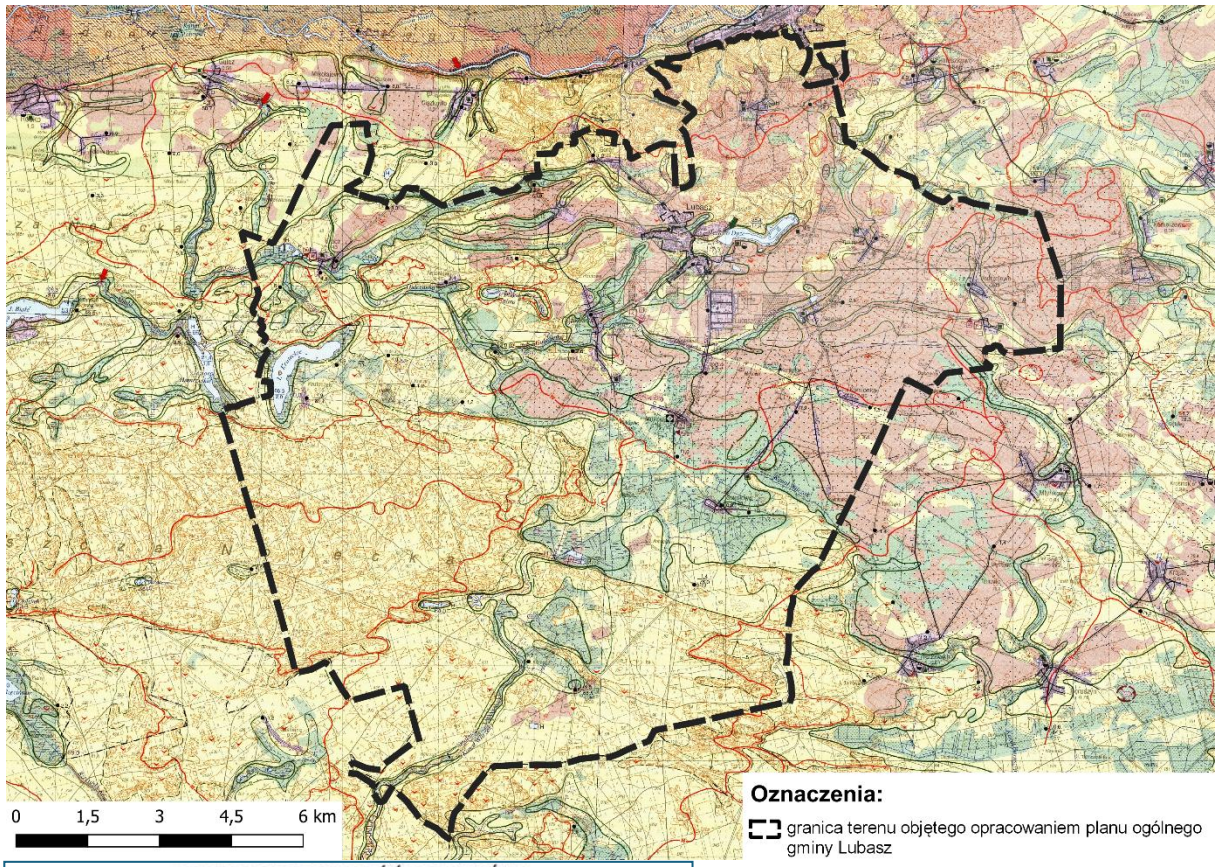

PRZEPUSZCZALNOŚĆ GRUNTÓW

Kl	Przepuszczalność	Rodzaje gruntów	Kl	Przepuszczalność	Rodzaje gruntów
1	łatwa	rumosze i żwiry	4	zmienna	grunty organiczne
2	średnia	piaski i skały lite silnie uszczelinione	5	zróżnicowana	grunty antropogeniczne
3	słaba	gliny i pyły	6	bardzo słaba	skały lite słabo uszczelinione i iły

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z https://geoportal.gov.pl

Na terenie gminy Lubasz występują gleby brunatne i płowe związane z terenami pokrytymi glinami zwałowymi i glinami piaszczystymi lub glinami pokrytymi piaskami. Są to gleby dość dobre – III i IV klasy bonitacji oraz kompleksu żytniego dobrego i bardzo dobrego. Na terenach piaszczystych i zbudowanych z glin silnie spiaszczonych wykształciły się gleby rdzawe. Są to słabe gleby zaliczane do V i VI klasy bonitacji oraz najsłabszych kompleksów. W sąsiedztwie cieków wodnych oraz w miejscach stagnowania wody występują gleby torfowe, a w miejscach osadzania mułków podczas wysokich stanów wody – mady. Są to dość żyzne gleby, zaliczane do IV klasy bonitacji i kompleksu żytniego dobrego. Na powierzchniach wydmowych spotykane są również gleby bielicowe i bielice, które są najmniej urodzajne ze wszystkich gleb występujących na terenie gminy i nie nadają się do rolniczego użytkowania.

Monitoring chemizmu gleb w Polsce jest realizowany od 1995 roku. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane i analizowane są próbki glebowe, reprezentujące 216 stałych punktów pomiarowych zlokalizowanych w całym kraju. W kolejnej, siódmej turze Monitoringu próbki pobrano w 2025 r. i była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. W gminie Lubasz nie jest zlokalizowany punkt pomiarowy w ramach „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski".

2.4. Rzeźba terenu

Gmina Lubasz cechuje się mało urozmaiconą rzeźbą terenu, a wysokości względne wahają się od 70 do 100 m n.p.m. Zgodnie z fizyczno-geograficzną regionalizacją Polski J. Kondrackiego (2002) gmina Lubasz zlokalizowana jest w granicach prowincji Niż Środkowoeuropejski, podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie, makroregionu Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka, w mezoregionach: Kotlina Gorzowska oraz Pojezierze Chodzieskie. Oba mezoregiony różnią się pod względem genezy, rzeźby terenu, krajobrazu oraz dominujących form użytkowania. Kotlina Gorzowska to największy mezoregion Pradoliny Toruńsko–Eberswaldzkiej, stanowiący szlak odpływu wód rzecznych i lodowcowych podczas fazy pomorskiej zlodowacenia bałtyckiego. Pojezierze Chodzieskie leży na granicy województw wielkopolskiego i kujawsko-pomorskiego. Charakteryzuje się licznymi niewielkimi jeziorami i rozciąga się pomiędzy dolinami Noteci i Wełny. Północną część regionu zajmuje wysoczyzna morenowa. Na południu dominują równiny sandrowe z rynnami jezior. Lasy występują głównie na zachodzie mezoregionu.

Najwyżej położoną częścią gminy jest jej północno-wschodni obszar, w rejonie wsi Dębe-Goraj, gdzie występują strefy moren czołowych. Na południe od niej teren wyraźnie obniża się zarówno w kierunku południowym, jak i zachodnim. Dominujące nachylenie jednostki ku zachodowi widoczne jest m.in. w równoleżnikowym układzie dolin rzeki Gulczanki i Kanału Lubaskiego. Duże zróżnicowanie wysokościowe powierzchni występuje również w południowo-zachodniej części gminy. Jest to obszar występowania piasków wydmowych tworzących wzniesienia o kształcie podłużnych wałów i parabol. Ich kulminacje osiągają wartość od 80 do ponad 90 m n.p.m.

W granicach gminy Lubasz występują tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy. Dane Rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których ruchy te występują dla powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego wskazują na zlokalizowanie w granicach gminy jednego osuwiska.

Tab. 1. Zestawienie osuwisk występujących w graniach gminy Lubasz.

nr ewidencyjny osuwiska – karta rejestracyjna	miejscowość	rodzaj materiału	stopień aktywności
300202200005	Goraj Zamek	osuwisko gruntowe	aktywne okresowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://bip.czarnkowsko-trzcianecki.pl/artykul/983/3813/-rejestr-terenow-zagrozonych-ruchami-masowymi-ziemi-oraz-terenow-na-ktorych-ruchy-te-wystepuja-dla-powiatu-czarnkowsko-trzcianeckiego (data dostępu: 21.01.2026 r.).

Ryc. 6. Osuwisko o nr identyfikacyjnym: 30 02 022 00005 występujące w graniach gminy Lubasz

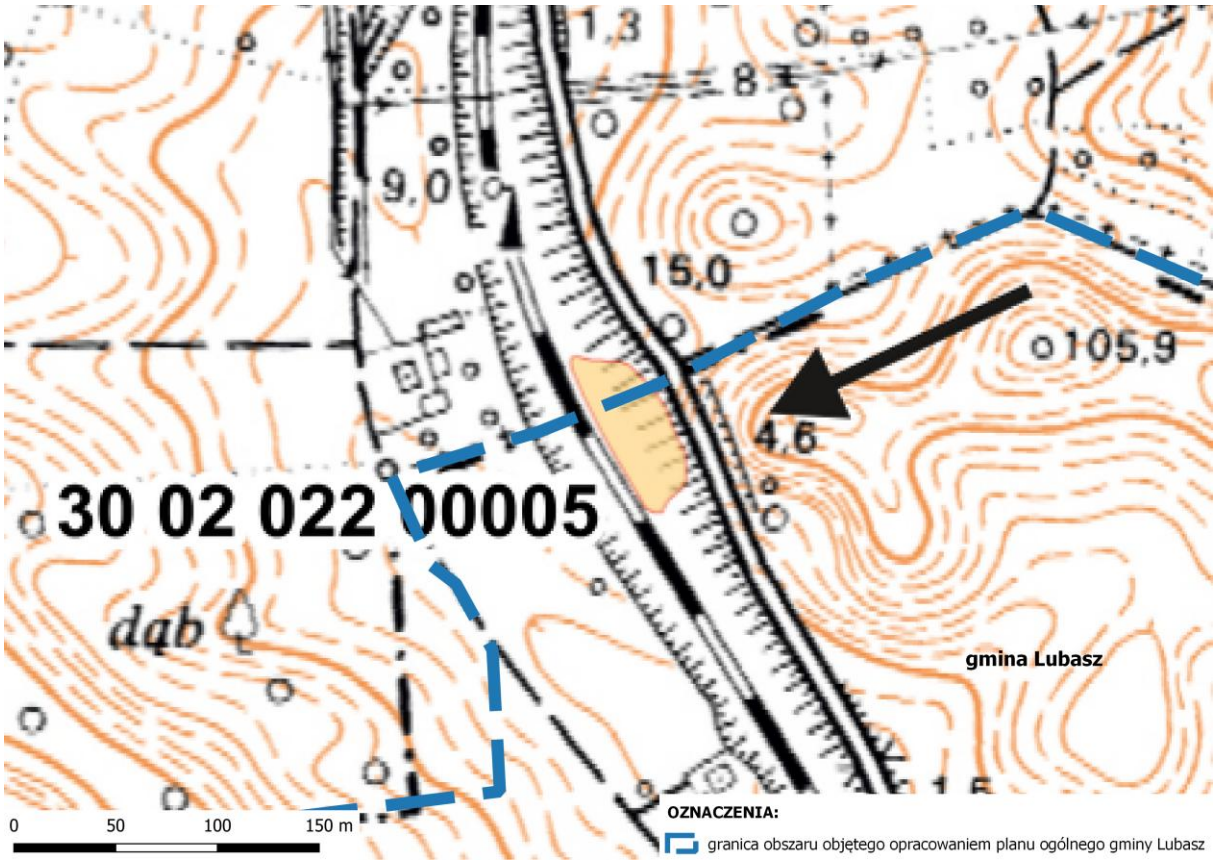

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których ruchy te występują dla powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego (https://bip.czarnkowsko-trzcianecki.pl/artykul/508/3813)

2.5. Klimat lokalny

Gmina Lubasz położona jest w klimacie umiarkowanym przejściowym ciepłym kształtowanym przez zmienny w swym zasięgu napływ mas powietrza morskiego i kontynentalnego. Przejściowość ta uwidacznia się zmiennymi stanami pogody, które zdeterminowane są napływającymi masami powietrza. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,7°C. Najcieplejszymi miesiącami są czerwiec, lipiec i sierpień, w których średnia temperatura przekracza 16°C. Podczas najzimniejszych miesięcy w roku (styczeń, luty), temperatura powietrza spada poniżej -2°C. Sumy opadów, dla obszaru gminy Lubasz są zróżnicowane i wynoszą średnio od 500 do 550 mm. Okres wegetacyjny trwa ok. 215 dni. W ciągu roku dominują wiatry z kierunków zachodnich.

Duży wpływ na mikroklimat gminy ma kompleks leśny zlokalizowany w południowo-zachodniej części obszaru. W wyniku osłonięcia powierzchni granicznej przez tzw. okap leśny obserwuje się tu wysokie wartości promieniowania cieplnego podłoża w zakresie długofalowym, co skutkuje mniejszymi nocnymi spadkami temperatury niż na sąsiednich obszarach. Tym samym jego występowanie powoduje ograniczenie amplitud dobowych temperatury, osłabienie siły wiatrów, a także wpływa na podwyższenie wilgotności powietrza podczas letnich miesięcy. Duża wilgotność powietrza powoduje także częstsze pojawianie się zamgleń.

Pojawiające się silne, wiatry z kierunków zachodnich sprawiają, że północna i północno-wschodnia część gminy posiada korzystne warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej. Obszar gminy Lubasz charakteryzuje się w znacznej większości dobrymi warunkami aerosanitarnymi.

2.6. Jakość powietrza

Monitoring zmian jakości powietrza wraz z oceną poziomu substancji w powietrzu prowadzony jest na przedmiotowym obszarze przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska. W roku 2026 opublikowano „Roczną ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2025". Zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2026 poz. 1453) gmina Lubasz należy do strefy wielkopolskiej.

Ryc. 7. Podział województwa wielkopolskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2025 rok

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Wielkopolskim, raport wojewódzki za rok 2025

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

1. w klasyfikacji podstawowej:
   - do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych,
   - do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines, tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe.
2. w klasyfikacji dodatkowej:
   - do klasy A1 – brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM2,5 – dla fazy II tj. ≤20 µg/m^3,
   - do klasy C1 – przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM2,5 – dla fazy II tj. >20 µg/m^3,
   - do klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego,
   - do klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Dodatkową klasyfikację wprowadzono na potrzeby raportowania do Komisji Europejskiej.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza, wykonanej na podstawie danych za 2025 r. z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych i docelowych przyjętych ze względu na ochronę roślin, dla wszystkich zanieczyszczeń strefa wielkopolska uzyskała klasę A.

Poniżej zestawiono klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasa A lub C oraz A1 lub C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5):

- dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego ozonu, kadmu, arsenu, niklu wszystkie strefy zaliczono do klasy A,
- dla poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 strefę wielkopolską zaliczono do klasy C, pozostałe strefy zaliczono do klasy A,
- dla poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 strefę wielkopolską zaliczono do klasy C1, pozostałe strefy zaliczono do klasy A1.
- w przypadku poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10, strefę wielkopolską zaliczono do klasy C.

W klasyfikacji dodatkowej:

- w przypadku ozonu dla poziomu celu długoterminowego wszystkie strefy zaliczono do klasy D2;
- w przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 dla poziomu dopuszczalnego I fazy strefę wielkopolską zaliczono do klasy C.

Zgodnie z zasadami oceny rocznej klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy – a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Ze względu na obszarowe przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu, zaktualizowany został Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej oraz zakres działań działań naprawczych dotyczących pyłu PM10 i PM2,5 oraz harmonogram ich realizacji - na lata 2026-2028. (Uchwała Nr XXI/503/26 z dnia 26 stycznia 2026 r. Sejmik Województwa Wielkopolskiego przyjął Aktualizację Programy Ochrony Powietrza dla strefy wielkopolskiej (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2026 r. poz. 867) Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza. Jednakże, gmina Lubasz nie znalazła się w granicach obszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w 2024 roku.

2.7. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Obszar gminy Lubasz należy do zlewni Noteci, a system wód powierzchniowych obejmuje nie tylko główne koryta rzek, ale również liczne dopływy, starorzecza, jeziora, oczka wodne oraz tereny podmokłe. Największym dopływem Noteci w gminie Lubasz jest rzeka Gulczanka. Główne zbiorniki wodne gminy to jeziora Kruteckie oraz Duże (Lubaskie). Jezioro Kruteckie, położone na granicy gmin Lubasz i Wieleń charakteryzuje się powierzchnią przekraczającą 90 ha, a jego maksymalna głębokość wynosi 2 m. Przez jezioro przepływa rzeka Miała, a teren wokół jeziora jest otoczony podmokłymi łąkami, pastwiskami i lasami. W centralnej części jeziora znajduje się zadrzewiona wyspa. Jezioro Duże, położone we wschodniej części wsi Lubasz, ma powierzchnię 41,5 ha i maksymalną głębokość 11,4 m. Akwen otoczony jest lasami i gruntami rolnymi.

Ramowa Dyrektywa Wodna (RDW), czyli Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej jest dokumentem porządkującym i nadzorującym przepisy prawne dotyczące wód, a jej głównym celem jest ochrona przed ich zanieczyszczeniami. Zgodnie z RDW wyznaczone zostały jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd). Stanowią one podstawowe jednostki gospodarki wodnej, a ich wyznaczenie umożliwia ocenę stanu jakościowego i ilościowego na danym obszarze. Przez JCWPd rozumie się określoną objętość wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. Z kolei do JCWP zalicza się jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części, a także morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

Gmina Lubasz leży w granicach siedmiu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), są to:

- Noteć od Kanału Romanowskiego do Drawy (kod JCWP RW60001218879),
- Gulczanka (RW600010188769),
- Kończak (RW600010187149),
- Smolnica (RW600010187329,
- Miała (RW600011188929,
- Warta od Samy do Kamionki (RW60001218759),
- Kruteckie (kod JCWP: LW10857).

Ocenę jednolitych części wód powierzchniowych występujących na terenie gminy przedstawia poniższa tabela:

Tab.2. Ocena jednolitych części wód (JCWP) znajdujących się na terenie gminy Lubasz

Nazwa JCWP	Rok badań	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
Noteć od Kanału Romanowskiego do Drawy	2024	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Gulczanka	2024	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Kończak	2024	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

Smolnica	2024	dobry stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Miała	2024	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Warta od Samy do Kamionki	2024	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

Źródło: WIOŚ, Poznań.

Tab.3. Ocena i klasyfikacja LW na terenie gminy Lubasz

Nazwa JCWP	Rok badań	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
Kruteckie	2024	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

Źródło: WIOŚ, Poznań.

Dominującymi rodzajami presji determinujących stan wód w obrębie JCWP znajdujących się w granicach opracowania są: presje chemiczne oraz presje hydromorfologiczne. Powodem tego jest najczęściej rozproszony rozwój obszarów zurbanizowanych, turystyki i transportu. Do działań wpływających na zwiększanie się presji hydromorfologicznej należą m.in. prostowanie koryta, budowle piętrzące oraz budowle regulacyjne. W przypadku niektórych JCWP obecna jest również presja troficzna, wynikająca z nawożenia i depozycji. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego dla wszystkich JCWP została oceniona jako zagrożona.

Na podstawie mapy zagrożenia powodziowego ustalono, że teren gminy znajduje się:

- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarem na którym prawdopodobieństwo występowania powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarem na którym prawdopodobieństwo występowania powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. c) Prawa wodnego, tj. obszarem między linią brzegu, a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w którym wybudowano trasę wału.

Ponadto na podstawie map zagrożenia powodziowego ustalono również, że obszar gminy Lubasz leżący na terenie regionu wodnego Warty, znajduje się poza obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% oraz poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

Wody podziemne

W gminie Lubasz występują wody podziemne w utworach trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Wody gruntowe związane są z piaszczystymi osadami zlodowacenia północnopolskiego i holocenu, tj. piaskach i żwirach doliny Warty, sandrach i spiaszczonych partiach glin morenowych oraz pagórkach i wydmach terasy górnej międzyrzecza warciańsko-noteckiego. Występują tuż pod powierzchnią terenu aż do głębokości 15 m. Budują go głównie piaski drobne lub średnie i grube z otoczakami, czasem żwiry. Miąższość poziomu przyjęto w przedziale od 10,0 do 20,0 m, a w niektórych częściach

od 5,0 do 10,0 m. Warstwa wodonośna zbudowana z piasków drobnych, średnich i grubych z otoczakami, czasem żwirów występuje tuż pod powierzchnią terenu aż do głębokości 15 – 20 m. Miąższość jej mieści się w przedziale od 10 do 20 m, współczynnik filtracji od 22,0 do 57,6 m/24h.

Piętro trzeciorzędowe wyróżnia się mioceńskim i oligoceńskim poziomem wodonośnym. Poziom mioceński rozpoznany został do głębokości 197,0 m. Budują go piaski drobnoziarniste i mułkowate, czasem różnoziarniste ze żwirem. Strop poziomu wodonośnego występuje na głębokości od 50,0 do 150,0 m. Składają się na niego 1 lub 2, 3 warstwy wodonośne o zróżnicowanej miąższości mieszczącej się w przedziale od 10,0 do 20,0 m, miejscami od 20,0 do 40,0 m. Oligoceński poziom wodonośny jest słabo rozpoznany. Strop tego poziomu wystąpił na głębokości 196,4 m. Niemniej, pod względem hydrogeologicznym nie został przebadany.

W ramach wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE) wydzielono na obszarze Polski jednolite części wód podziemnych (JCWPd), co jest wiązane z potrzebą zarządzania wodami, w tym planowania gospodarowania wodami. Celem tego podziału jest sporządzenie programów działań, mających służyć osiągnięciu ustalonych dla nich celów środowiskowych. Granice gminy Lubasz zlokalizowane są w obszarach jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) nr 41 (PLGW600041) oraz nr 34 (PLGW600034).

Przedmiotowy teren położony jest na obszarze Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 34. Zgodnie z oceną jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych w ramach monitoringu jakości wód podziemnych – monitoringu diagnostycznego w 2022 r. (wg badań PIG), przeprowadzono w punkcie monitoringowym w miejscowości Zofiowo, w gminie wiejskiej Czarnków, zlokalizowanym na obszarze JCWPd nr 34, najbliżej terenu opracowania planu, wykazały IV klasę jakości. W przypadku JCWPd nr 41, najbliższy punkt monitoringowy był zlokalizowany w miejscowości Obrzycko (gm. miejska Obrzycko). Wykazał on III klasę jakości wód. W monitoringach operacyjnych z 2023 roku, 2024 roku oraz 2025 roku nie przeprowadzono pomiarów dla JCWPd nr 34 i 41. Ocena stanu wód podziemnych prowadzona jest na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2148). Zgodnie z rozporządzeniem IV klasa to wody niezadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych: są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych, wskazują na wyraźny wpływ działalności człowieka. Natomiast wody III klasy jakości - wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku: naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka

Jednocześnie, ocena stanu dokonana na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11.10.2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148) wykazała dobry stan ilościowy i dobry stan chemiczny wód. Znaczącymi presjami na JCWPd o numerze 34 są rolnictwo, gospodarka komunalna oraz przemysł. Powyższe zagrożenia powodują lokalne przekroczenia stężeń progowych azotanów, co może doprowadzić do niespełnienia celów środowiskowych i pogorszenia stanu jakości wód. Jednakże, obecnie ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego jest niezagrożona. W przypadku JCWPd nr 41 stan ilościowy i stan chemiczny wód jest również dobry. Nie zidentyfikowano presji powodującej zagrożenie dla stanu JCWPd. Jednocześnie, ryzyko nieosiągnięcia celu środowiskowego jest niezagrożone.

Części przedmiotowego obszaru znajdują się w granicach Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: Subzbiornik Jezioro Bytyńskie – Wronki – Trzciel oraz Pradolina Toruńsko – Eberswaldzka (GZWP mają strategiczne znaczenie w gospodarce wodnej kraju, w tym między innymi gromadzący wody podziemne, spełniające szczególne kryteria ilościowe i jakościowe).

Ryc. 8. Lokalizacja gminy Lubasz względem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZW).

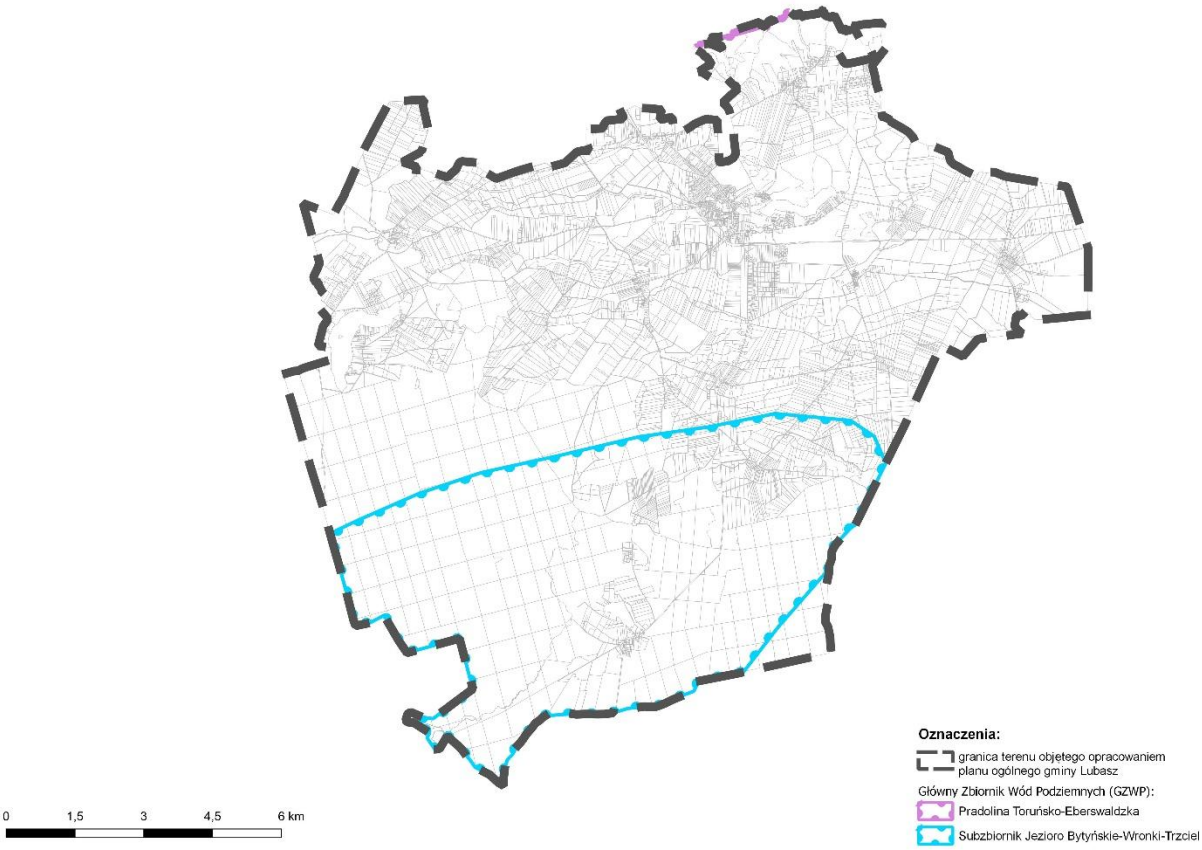

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z https://dm.pgi.gov.pl

Na terenie gminy Lubasz zaopatrywanie w wodę odbywa się z 5 stacji uzdatniania wody – „SUW Stajkowo", „SUW Sokołowo", „SUW Jędrzejewo", „SUW Krucz", „SUW Lubasz". Woda pochodzi z ujęć podziemnych z piętra trzeciorzędowego.

2.8. Surowce mineralne

W granicach gminy Lubasz, zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego, udokumentowano dwa złoża kopalin. Złoże Klempicz dz. 341 oraz Klempicz MD to pokłady piasków i żwirów. Z istniejących złóż pozyskiwany jest piasek, który znajduje zastosowanie w lokalnym budownictwie i drogownictwie.

Tab. 4. Złoża kopalin występujące w granicach gminy Lubasz

nazwa złoża	rodzaj kopaliny
KN 6188 Klempicz dz. 341	piaski i żwiry
KN 16055 Klempicz MD	piaski i żwiry

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Ponadto w granicach gminy Lubasz występują tereny górnicze (kopaliny piasków i żwirów): Klempicz dz. 341 (Klempicz I) oraz Klempicz MD, wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych, tj. przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze. Ponadto w graniach jednostki występują obszary górnicze: (również kopaliny piasków i żwirów): Klempicz dz. 341 (Klempicz I) oraz Klempicz MD. Zgodnie z danymi PIG wynika także, że w granicach opracowania znajdują się zarówno otwory hydrogeologiczne, kartograficzne, badawcze i złożowe, a także występuje geostanowisko: Międzyrzecze Warciańsko – Noteckie – Klempicz.

Ryc. 9. Złoża kopalin, tereny i obszary górnicze, otwory wiertnicze oraz geostanowiska zlokalizowane na terenie gminy Lubasz.

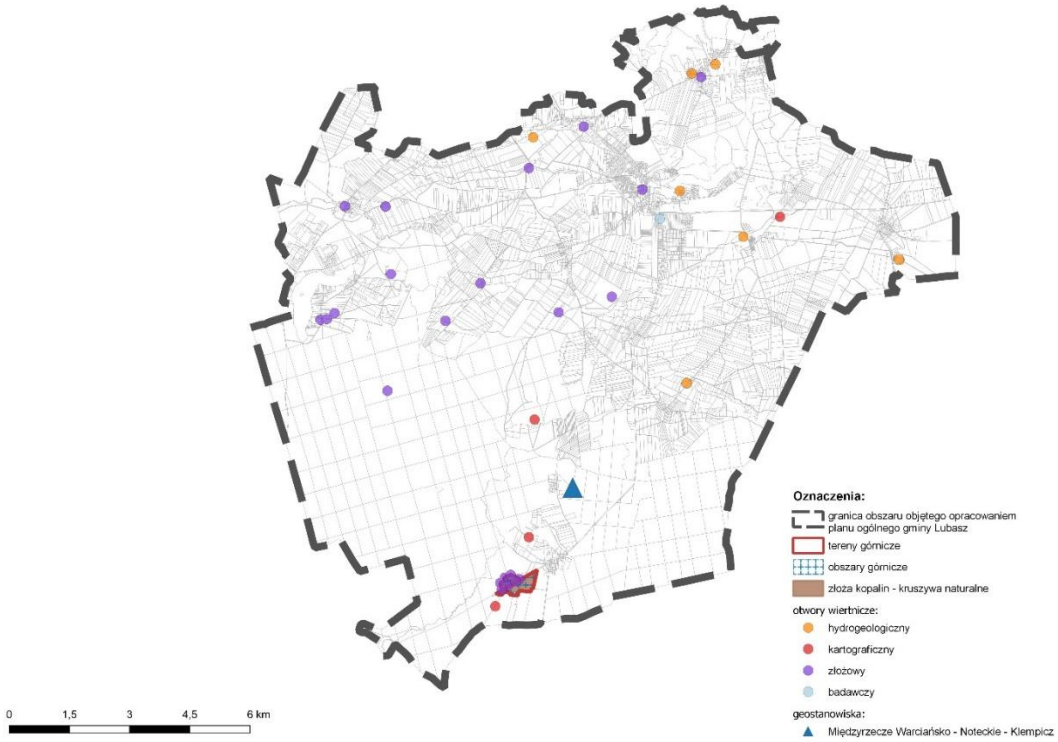

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z https://dm.pgi.gov.pl

Na obszarze gminy Lubasz nie występują obszary prognostyczne zweryfikowane. Jednocześnie w granicach opracowania można zidentyfikować obszary perspektywiczne, obszary prognostyczne oraz obszar negatywnego rozpoznania. Pierwszy z nich obejmuje tereny, dla których istnieją niepełne lub szacunkowe dane dotyczące miąższości serii surowcowej lub jej podstawowych parametrów jakościowych. Obszar prognostyczny posiada potencjalne zasoby surowców mineralnych, które spełniają kryteria bilansowości, lecz nie zostały jeszcze w pełni udokumentowane Obszar o negatywnych wynikach rozpoznania to teren, w którym przeprowadzone rozpoznanie geologiczne nie potwierdziło występowania kopaliny lub stwierdzone utwory nie spełniały aktualnie obowiązujących kryteriów bilansowości, lub kopalina występuje jedynie punktowo, przy braku możliwości określenia obszaru ewentualnego jej występowania.

Tab. 5. Obszary prognostyczne, perspektywistyczne i obszar negatywnego rozpoznania na terenie gminy Lubasz

Nr obszaru	Powierzchnia (ha)	Geneza/powód zakwalifikowania (dot. obszarów negatywnego rozpoznania	Min. i maks. głębokość rozpoznania (m)	Kopalina	Wiek
Obszar negatywnego rozpoznania					
0352_030	1106,08	brak poszukiwanej kopaliny	4,00 i 15,00	KN – piasek ze żwirem	Czwartorzęd
0352_031	168,33	brak poszukiwanej kopaliny	10,00 i 10,00	KN – piasek ze żwirem	Czwartorzęd
0353_015	32,91	brak poszukiwanej kopaliny	6,00 i 6,00	IB - ił	Czwartorzęd, trzeciorzęd
0353_014	175,22	brak poszukiwanej kopaliny	6,00 i 7,50	KN – piasek ze żwirem	Czwartorzęd
0353_016	134,28	brak poszukiwanej kopaliny	4,50 i 10,00	KN – piasek ze żwirem	Czwartorzęd
0353_018	489,07	brak poszukiwanej kopaliny	3,20 i 8,00	IB - ił	Czwartorzęd, trzeciorzęd
1114_205 (w niewielkim stopniu)	26574,66	mała miąższość poszukiwanej kopaliny, niekorzystny stosunek nadkładu do kopaliny	9999,00 i 9999,00	WB - Węgiel energetyczny	trzeciorzęd
Obszar perspektywistyczny					
0392_007	14,27	osadowa – mechaniczna wodnolodowcowa sandrowa	10,00 i 16,00	KN - Piasek	Czwartorzęd
1111_009	113833,95	biogeniczna - bitumiczna	2720,00 i 4600,00	GZ - Gaz ziemny gazolinowy NR - Ropa naftowa nie klasyfikowana	Karbon, perm
1111_018	111908,36	biogeniczna - bitumiczna	5094,50 i 5482,00	GZ - Gaz ziemny gazolinowy	Karbon, perm
0353_009	35,65	osadowa – mechaniczna wodnolodowcowa sandrowa	10,00 i 10,00	KN - Piasek	Czwartorzęd
0353_008	22,08	osadowa-mechaniczna wodnolodowcowa ozy	1,20 i 6,50	KN - Piasek ze żwirem	Czwartorzęd
0352_024	12,14	osadowa – mechaniczna wodnolodowcowa kemowa	4,00 i 7,00	KN - Piasek ze żwirem	Czwartorzęd
0352_023	52,26	osadowa – mechaniczna	15,00 i 15,00	KN - Piasek ze żwirem	Czwartorzęd

		wodnolodowcowa pradolinna			
0352_022 (w niewielkim stopniu)	68,31	osadowa – mechaniczna wodnolodowcowa pradolinna	7,20 i 10,00	KN - Piasek ze żwirem	Czwartorzęd
Obszar prognostyczny					
0352_006	17,11	osadowa – organogeniczna	1,30 i 3,10	TO - Torf - dla celów rolniczych	Czwartorzęd
0352_007	44,31	osadowa – organogeniczna	1,10 i 5,20	TO - Torf - dla celów rolniczych	Czwartorzęd
0352_008	12,01	osadowa – organogeniczna	3,00 i 4,00	TO - Torf - dla celów rolniczych	Czwartorzęd
0352_009	11,60	osadowa – organogeniczna	1,10 i 4,40	TO - Torf - dla celów rolniczych	Czwartorzęd
0392_002 (w niewielkim stopniu)	17,87	osadowa – organogeniczna	1,10 i 4,40	TO - Torf - dla celów rolniczych	Czwartorzęd

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego (dane geologiczne)

2.9. Szata roślinna

Według podziału geobotanicznego Polski (J.M. Matuszkiewicz), dokonanej na podstawie typologii struktury naturalnych krajobrazów roślinnych (podokręgi i okręgi), a także na inwentarzu zespołów roślinnych i jednostek niższych (krainy i podkrainy) i uwzględniając główne typy zbiorowisk klimaksowych (działy), gmina Lubasz leży w Podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, w Dziale Brandenbursko Wielkopolskim (B.), w Krainie Notecko-Lubuskiej (B.1.), w Okręgu Borów Noteckich (B.1.2.) oraz w Okręgu Chodzieskim (B.1.3). Podokręgi w granicach gminy to: Puszczy Noteckiej (B.1.2.d), Obrzycki (B.1.2.e), Czarnkowski (B.1.3.a) oraz Połajewski (B.1.3.b).

Szata roślinna gminy odzwierciedla zróżnicowanie lokalnych warunków klimatycznych, geologicznych, geomorfologicznych, glebowych oraz wodnych. Tworzą ją ekosystemy leśne, łąkowe i torfowiskowe, a także zespoły synantropijne, w tym segetalne (związane z terenami rolniczymi) oraz ruderalne (występujące na obszarach zurbanizowanych).

Naturalnym potencjałem przyrodniczym badanego obszaru są lasy, które zajmują ok. 48% powierzchni całkowitej Gminy Lubasz. Większość powierzchni zajmują siedliska borowe, w tym bory świeże (Bśw.) oraz bory mieszane świeże (BMśw.), których udział wynosi ok. 90 % ogólnej powierzchni siedlisk leśnych. Największym powierzchniowo terenem chronionego krajobrazu leśnego jest „Puszcza Notecka". W Puszczy Noteckiej dominuje drzewostan sosny zwyczajnej (stanowi ona 95% drzewostanów). Wśród drzew liściastych dominują dąb i brzoza. Pozostałe gatunki lasotwórcze to: olsza, buk oraz jesion. W piętrze podszytu występują najczęściej: leszczyna, brzoza, kruszyna i młode dęby. Roślinność dna lasu jest bardzo urozmaicona. Rośnie tu m.in. borówka brusznica, sasanka łąkowa, a w miejscach nasłonecznionych wrzos. Lasy występują również na obszarze moreny czarnkowskiej oraz na północ od Jeziora Lubaskiego (Dużego), między Lubaszem a Prusinowem. W tych kompleksach występują głownie siedliska lasów mieszanych i lasów z dominacją buka.

Nad jeziorami występuje roślinność szuwarowa. Brzegi Jeziora Lubaskiego (Dużego) porośnięte są trzciną, sitowiem i tatarakiem. Roślinność zanurzoną reprezentują moczarka kanadyjska, rogatek szorstki, rdestnica przeszyta i wywłócznik.

W granicach gminy występują również zwarte obszary łąk i pastwisk. Tworzą one tereny otwarte w rejonie Elżbiecina oraz na południe od Sokołowa. Użytki zielone występują także wzdłuż cieków wodnych: Gulczanki, Lubaskiej Strugi i Kanału Lubaskiego oraz w strefie brzegowej Jeziora Kruteckiego.

Na terenie gminy Lubasz stwierdzono występowanie kilku gatunków roślin prawnie chronionych, w tym między innymi:

- leniec bezpodkwiatowy,
- lipiennik Loesela,
- starodub łąkowy,
- sasanka łąkowa,
- grzybień biały,
- grążel żółty,
- storczyk szerokolistny,
- konwalia majowa.

Na obszarze opracowania występują również siedliska przyrodnicze podlegające ochronie prawnej na mocy prawa polskiego lub europejskiego. Większości z nich znajduje się w granicach obszarowych form ochrony przyrody, w szczególności na obszarze specjalnej ochrony siedlisk „Dolina Noteci" (PLH300004). Do siedlisk podlegającej ochronie należą między innymi:

- 3150 - Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion,
- 3270 - Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością Chenopodion rubri p.p. i Bidention p.p.,
- 4030 - Suche wrzosowiska (Calluno-Genistion, Pohlio Callunion, Calluno-Arctostaphylion),
- 6210 - Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea i ciepłolubne murawy z Asplenion septentrionalis Festucion pallentis),
- 6410 - Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion),
- 6430 - Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium),
- 6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris),
- 9110 - Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagetum),
- 9130 - Żyzne buczyny (Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion),
- 9170 - Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum),
- 9190 - Kwaśne dąbrowy (Quercion robori-petraeae),
- 91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae) i olsy źródliskowe,
- 91F0 - Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-lJlmetum),
- 9110 - Ciepłolubne dąbrowy (Quercetalia pubescenti petraeae).

Pojęcie potencjalnej roślinności naturalnej oznacza hipotetyczny, możliwy stan sukcesji roślinności pierwotnej lub wtórnej, jaki mógłby powstać, gdyby ustał wpływ działalności człowieka oraz naturalnych czynników destrukcyjnych. Roślinność potencjalna omawianego obszaru jest zróżnicowania. Według „Mapy naturalnej roślinności potencjalnej Polski" (Matuszkiewicz, 2008) na obszarze Gminy Lubasz dominuje suboceanicznego boru sosnowego (*Leucobryo-Pinetum*) oraz grądu środkowoeuropejskiego, odmiany śląsko-wielkopolskiej, formy niżowej, serii żyznej (*Galio-Carpinetum Sil./Gr.-Pol.,rich*). Drzewostan *Leucobryo-Pinetum* składa się z sosny z domieszką brzozy

brodawkowatej oraz świerka i jodły w granicach naturalnych zasięgów geograficznych tych drzew. W warstwie krzewów występuje zwykle jarzębina i kruszyna oraz podrost dębów i buka.

Występują również siedliska kontynentalnego boru mieszanego sosnowo-dębowego (*Pino-Quercetum*), niżowego łęgu jesionowo-olszowego (*Fraxino-Alnetum*), niżowego łęgu wiązowo-dębowego (*Ficario-Ulmetum*), ubogiej buczyny niżowej *(Luzulo pilosae-Fagetum*), żyznej buczyny niżowej (*Galio odorati-Fagetum*), acydofilny pomorskiego lasu bukowo-dębowego (*Fago-Quercetum petraeae*), mszary torfowiskowe (*Sphagnetalia magellanici*). W granicach opracowania zlokalizowane są również wody powierzchniowe, które nie posiadają charakterystyki fitosocjologicznej.

Ryc. 10. Potencjalna roślinność naturalna Polski w gminie Lubasz

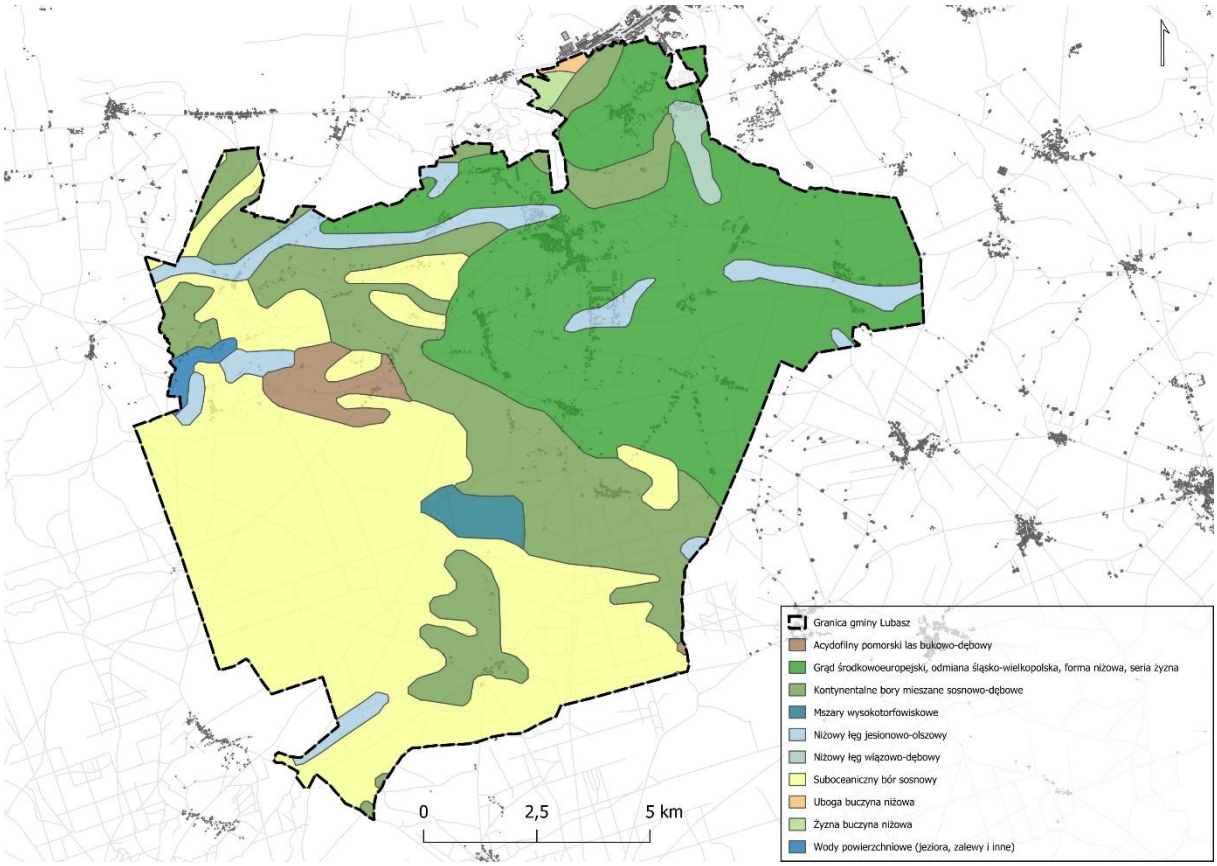

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Mapy potencjalnej roślinności naturalnej" Polski Matuszkiewicza i Wolskiego (2023)

2.10. Świat zwierzęcy

Fauna gminy obejmuje gatunki, które są powszechnie spotykane w województwie wielkopolskim jak i w kraju. Zwierzęta te związane są z różnorodnymi ekosystemami: leśnymi, dolinami rzecznymi, zbiornikami wodnymi (zarówno sztucznymi, jak i naturalnymi) oraz krajobrazem wiejsko-rolniczym.

W krajobrazie rolniczym najliczniejszą grupę ssaków stanowią gryzonie. Do najczęściej spotykanych gatunków należą mysz polna, nornik zwyczajny, nornica ruda. Zwierzęta te odgrywają ważną rolę w ekosystemie, stanowiąc pokarm dla wielu drapieżników, tj. lis, kuna, łasica. Obszerne tereny leśne są sprzyjającym środowiskiem dla licznych zwierząt. Wśród gatunków zwierzyny łownej występują jelenie, sarny i dziki. Pojawiają się również króliki i zające, które są spotykane również na użytkach zielonych. Z innych gatunków łownych spotyka się borsuki i jenoty. Wśród chronionych gatunków

grzybów stwierdzono występowanie m.in. szmaciaka gałęzistego, sromotnika bezwstydnego i piestrzenicy infułowatej.

Ze względu na obecność licznych form ochrony przyrody, w granicach gminy występują również gatunki zwierząt, będące przedmiotem ochrony. Należą do nich, m.in. czerwończyk fioletek, kumak nizinny, piskorz, wydra, wilk, bóbr europejski. Jednocześnie, na terenie Puszczy Noteckiej występuje co najmniej 30 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 2% populacji krajowej bielika, kani czarnej i kani rudej oraz co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bąk, podgorzałka, puchacz, rybołów, trzmielojad, gągoł, nurogęś. W stosunkowo wysokiej liczebności występują również bocian czarny, błotniak stawowy, ortolan i żuraw.

W sąsiedztwie zabudowań pojawiają się również gatunki charakterystyczne dla terenów zurbanizowanych, które dostosowały się do życia w środowisku miejskim. Gatunki te cechują się znaczną tolerancją na przekształcenia antropogeniczne oraz podwyższony poziom hałasu i presji człowieka. Do najczęściej obserwowanych należą ptaki, m.in. wróbel zwyczajny, mazurek, sierpówka, kawka oraz sroka. Wśród ssaków typowe są jeż europejski oraz szczur wędrowny. Jednocześnie, w okolicach budynków można spotkać różne gatunki nietoperzy, które wykorzystują je jako miejsce schronienia.

2.11. Klimat akustyczny

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112), dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu wyrażone są:

- wskaźnikami LAeqD - równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 22:00) oraz LAeqN - równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00), które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby,
- wskaźnikami LDWN - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 600 do godz. 1800), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00) oraz LN - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00), które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r., w przypadku hałasów pochodzących od dróg i linii kolejowych dopuszczalny poziom hałasu dla wskaźnika długookresowego LDWN (poziom dzienno-wieczorno-nocny) wynosi – w zależności od przeznaczenia terenu – od 50 dB do 70 dB, natomiast dla wskaźnika LN (długookresowy poziom hałasu w porze nocy) od 45 dB do 65 dB. W odniesieniu do pojedynczej doby ustalono wartość dopuszczalną równoważnego poziomu hałasu LAeqD w porze dnia równą od 50 dB do 68 dB, natomiast wartość równoważnego poziomu hałasu LAeqN w porze nocy wynosi od 45 dB do 60 dB. Spełnienie powyższych wymogów, określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska nie gwarantuje stworzenia mieszkańcom warunków, w których nie występuje uciążliwe oddziaływanie hałasu. Przyjęte standardy podyktowane są realnymi możliwościami ograniczania hałasów komunikacyjnych.

Klimat akustyczny gminy Lubasz jest w zdecydowanej większości kształtowany przez hałas komunikacyjny drogowy. Głównymi czynnikami mającymi wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego są natężenie ruchu i udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, stan techniczny pojazdów, rodzaj nawierzchni dróg, organizacja ruchu drogowego.

Główne źródło emisji hałasu komunikacyjnego na terenie gminy stanowią drogi wojewódzkie:

- droga wojewódzka nr 140,
- droga wojewódzka nr 153,
- droga wojewódzka nr 182.

Jednocześnie na obszarze gminy znajdują się drogi powiatowe oraz gminne, zapewniające sprawną komunikację lokalną i ponadlokalną z innymi ościennymi ośrodkami administracyjnymi. Na terenie przedmiotowej jednostki gminnej nie występują autostrady, drogi ekspesowe, ani drogi krajowe.

Drogi wojewódzkie w gminie Lubasz są zlokalizowane poza „Strategiczną Mapą Hałasu dla dróg wojewódzkich o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie zlokalizowanych w województwie wielkopolskim". Najbliższy odcinek objęty ww. mapą znajduje się w Czarnkowie (przejście: ul. Wieleńska (DW181) – gr. Miasta) i dotyczy drogi wojewódzkiej nr 182. Drogi wojewódzkie o nr 140 i 153 nie zostały objęte Strategiczną Mapą Hałasu. Zgodnie z ww. dokumentem wartość SDRR dla punktu pomiarowego wynosi 13 491 pojazdów na dobę. Na podstawie „Syntezy wyników GPR 2025 na zamiejskiej sieci dróg wojewódzkich" SDRR pojazdów silnikowych na sieci dróg wojewódzkich w GPR 2025 wyniósł 4 236 poj./dobę. Należy jednak zauważyć, że Czarnków jest miastem, w związku z czym analizowany odcinek drogi nie należy do zamiejskiej sieci dróg wojewódzkich. Niemniej, wartość SDRR na analizowanym odcinku drogi wojewódzkiej nr 182 świadczy o istotnym obciążeniu komunikacyjnym, co może przekładać się na zwiększoną emisję hałasu drogowego w jego otoczeniu. Jednakże, występowanie terenów zagrożonych hałasem w przypadku przekroczeń wskaźnika LDWN nie obejmuje całego odcinka drogi [Ryc.11]. Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu mają charakter lokalny i występują jedynie na wybranych fragmentach. Dominują przekroczenia w przedziale od 1 do 5 dB. Przekroczenia o większej skali, mieszczące się w przedziale od 5,1 do 10,0 dB, pojawiają się sporadycznie. Podobnie jest w przypadku wskaźnika LN [Ryc.12]. Jednakże, w tym przypadku przekroczenia pojawiają się wyłącznie w przedziale od 1 do 5 dB. W związku z tym, można przypuszczać, że oddziaływanie akustyczne drogi wojewódzkiej jest przestrzennie ograniczone i nie obejmuje całego jej przebiegu.

Przyczyną hałasu drogowego jest przede wszystkim interakcja pomiędzy oponą a nawierzchnią przy prędkości powyżej 55 km/h dla samochodów osobowych oraz przy prędkości powyżej 70 km/h dla samochodów ciężarowych. Jednakże, znaczny wpływ na poziom hałasu mają również dźwięki samego pojazdu, m.in. silnika, systemu napędowego i systemu wydechowego).

Ryc.11. Mapa terenów zagrożonych LDWN dla odcinka w Czarnkowie (przejście: ul. Wieleńska (DW181) – gr. Miasta)

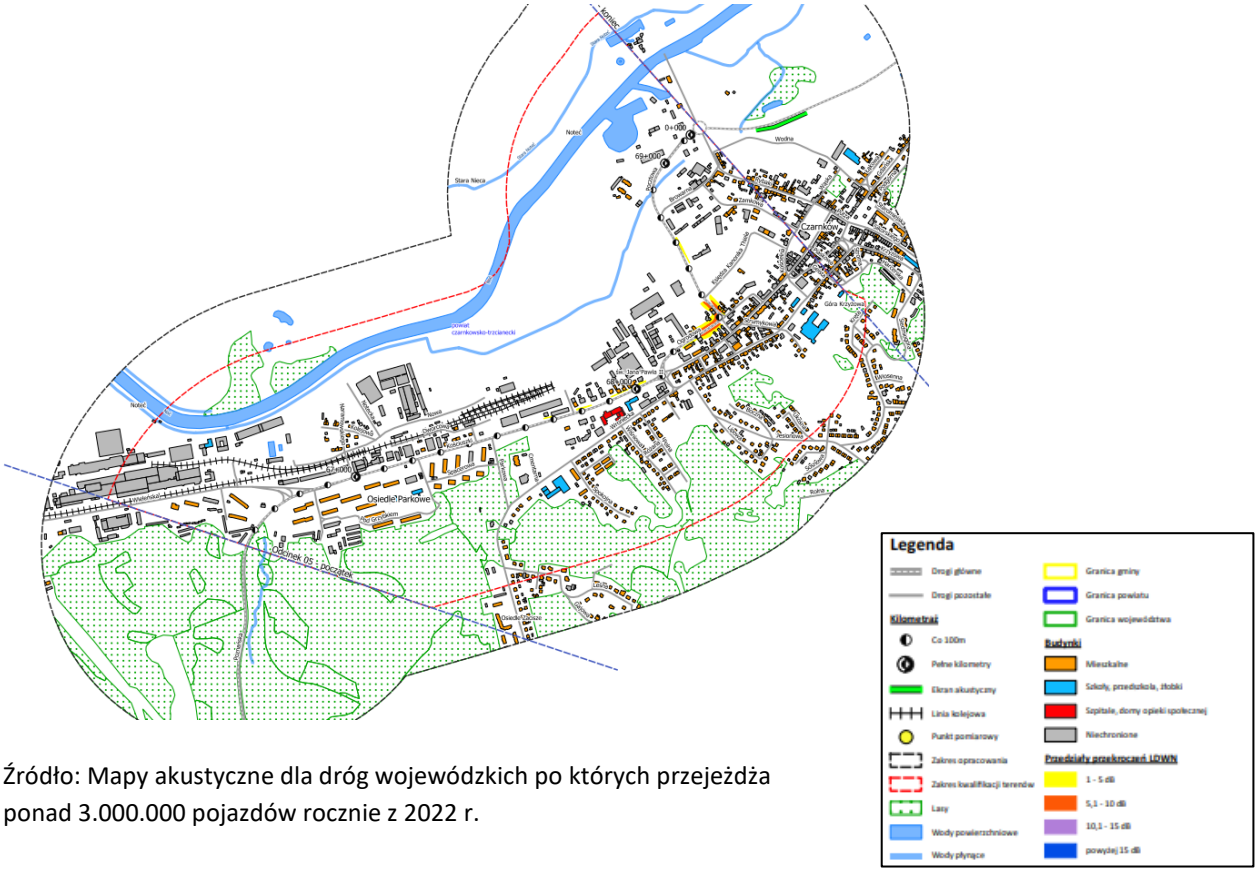

Źródło: Mapy akustyczne dla dróg wojewódzkich po których przejeżdża ponad 3.000.000 pojazdów rocznie z 2022 r.

Ryc.12. Mapa terenów zagrożonych LN dla odcinka w Czarnkowie (przejście: ul. Wieleńska (DW181) – gr. Miasta)

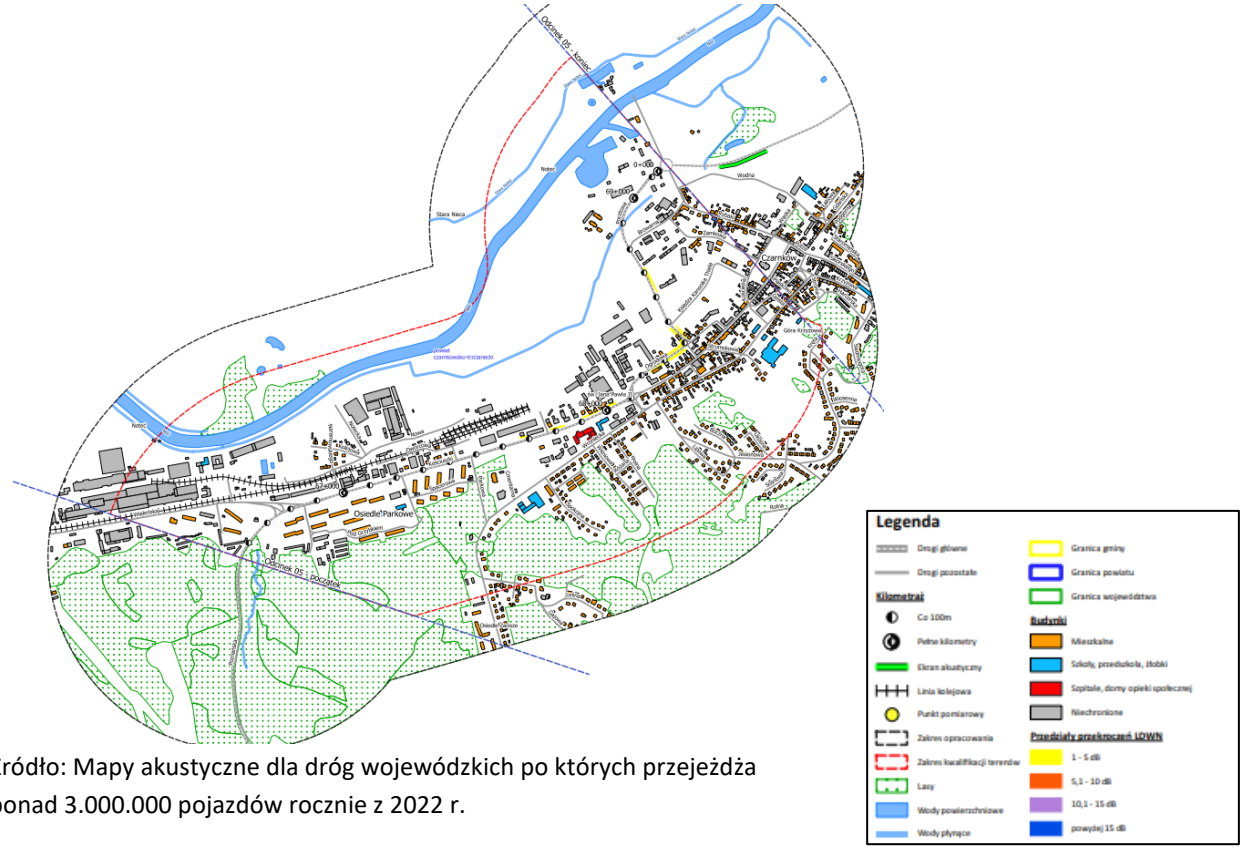

Źródło: Mapy akustyczne dla dróg wojewódzkich po których przejeżdża ponad 3.000.000 pojazdów rocznie z 2022 r.

W aspekcie hałasu kolejowego, na terenie gminy Lubasz można zauważyć mniejszą ich dokuczliwość niż w przypadku hałasu drogowego. Wynika to z ograniczonej częstotliwości kursowania pociągów. Sprawia to, że problem hałasu kolejowego ma mniejsze znaczenie.

Hałas przemysłowy w obszarze opracowania nie stanowi znacznych skutków dla otoczenia. Wynika to z obecności małej liczby niedużych zakładów przemysłowych, których skala działalności jest niewielka. Jednakże, warto również zauważyć, że poziom hałasu przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i jest zależny od rodzaju wykorzystywanych maszyn i urządzeń. Jednocześnie, oddziaływanie hałasu przemysłowego na środowisko naturalne ma charakter punktowy.

Źródłem hałasu, mogą być również farmy wiatrowe oraz potencjalne nowe instalacje OZE tego typu. Turbiny wiatrowe są eksploatowane zarówno w porze dziennej, jak i nocnej, z wyłączeniem okresów występowania warunków wiatrowych uniemożliwiających ich eksploatację. Emisja hałasu podczas pracy turbiny wiatrowej zachodzi w wyniku:

- ruchu wirnika turbiny wiatrowej w ośrodku sprężystym, jakim jest powietrze (drgania akustyczne generowane są bezpośrednio w wyniku interakcji wirnika i powietrza),
- tarć mechanicznych w elementach turbiny i generatorze prądu. W wyniku tarcia powstają drgania materiałowe, które przenoszą się na otaczające mechanizm powietrze.

Jednakże, przy prawidłowej konserwacji elektrowni wiatrowej hałas generowany w wyniku tarć mechanicznych w elementach turbiny i generatorze prądu ma znaczenie drugorzędne. Podstawowym źródłem emisji hałasu podczas pracy elektrowni jest ruch wirnika turbiny. Wielkość emisji hałasu zależy od następujących czynników:

- prędkości wiatru omywającego wirnik,
- chwilowych zmian prędkości i kierunku wiatru (turbulencji),
- prędkości kątowej wirnika,
- średnicy wirnika,
- stopnia gładkości wirnika.

Jednocześnie, przy lokalizacji elektrowni wiatrowych należy wykluczać tereny istniejącej i projektowanej zabudowy, w tym tereny przewidziane dla lokalizacji inwestycji celu publicznego, zachowując takie odległości od terenów wymagających ochrony przed hałasem, które zapewnią dotrzymanie akustycznych standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych na terenach podlegających ochronie lub odległości mniejsze, ale przy zastosowaniu środków ograniczających emisję hałasu co najmniej do poziomów dopuszczalnych.

2.12. Walory krajobrazowe i zabytki

Na terenie gminy Lubasz obowiązuje Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr LI/1000/23 z 27 marca 2023 roku w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego. Audyt krajobrazowy jest narzędziem ochrony i kształtowania krajobrazu. Jego celem jest wzmocnienie ochrony krajobrazu w obszarach objętych formami ochrony przyrody i zabytków, a także stworzenie podstaw do prowadzenia polityki krajobrazowej w województwie.

Zgodnie z Audytem krajobrazowym województwa wielkopolskiego gmina Lubasz znajduje się częściowo w obszarze krajobrazów zlokalizowanych w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza Notecka" oraz w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Noteci". Niemniej, w gminie Lubasz nie znajdują się krajobrazy priorytetowe. Położenie gminy na pograniczu odmiennych

jednostek fizyczno-geograficznych wpływa na różnorodne ukształtowanie terenu. Tereny leśne wraz z licznymi jeziorami sprawiają, że obszar opracowania jest atrakcyjnym rejonem pod względem turystyczny. Liczne obszarowe formy ochrony przyrody sprawiają, że teren gminy w skali europejskiej posiada wyjątkowe wartości przyrodnicze. W granicach gminy Lubasz wyróżnić można krajobrazy o scharakteryzowanym typie i podtypie:

- 2a – bagienno-łąkowym głównie bezleśnym – z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk,
- 2b – bagienno-łąkowym - głównie bezleśnym – z dominacją szuwarów i turzycowisk,
- 3a – leśnym – z przewagą siedlisk borowych,
- 3b – leśnym – z przewagą siedlisk lasowych,
- 6b – wiejskim – z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk,
- 6c – wiejskim – z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola,
- 8c – podmiejskim i osadniczym – miejscowości o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim,
- 9a – miejskim – miejscowości z zachowanym układem historycznym (niewielka część w północnej części gminy na granicy z miastem Czarnków).

Zgodnie z przyjętym dokumentem, w obrębie krajobrazu naturalnego dominują tereny leśne z przewagą siedlisk borowych. Uzupełniają je siedliska lasowe, koncentrujące się przede wszystkim w północno-wschodniej części jednostki terytorialnej oraz występujące lokalnie w jej części południowo-wschodniej i północno-zachodniej. Siedliska lasowe należą do krajobrazu przyrodniczo-kulturowego, co wynika z modyfikacji struktury przestrzennej przez człowieka.

Krajobraz kulturowy to postrzegana przez ludzi przestrzeń, zawierająca elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji, historycznie ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka. Na terenie gminy Lubasz, w obrębie tego typu krajobrazu dominują tereny wiejskie z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola. W obrębie jednostki administracyjnej występuje również krajobraz wiejski z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk.

Do krajobrazu kulturowego należy również krajobraz podmiejski i osadniczy, o podtypie: miejscowości o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim. Tłem krajobrazowym jest wyodrębniona z otoczenia intensywna i zwarta zabudowa, głównie o charakterze wiejskim, z dominującą funkcją mieszkaniową. Z dawnego funkcjonalnego układu rolniczego zachowały się głównie: układ siedliska, ogrody przydomowe oraz zarastające ugory.

Ryc. 13. Podział gminy Lubasz na krajobrazy na podstawie Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego

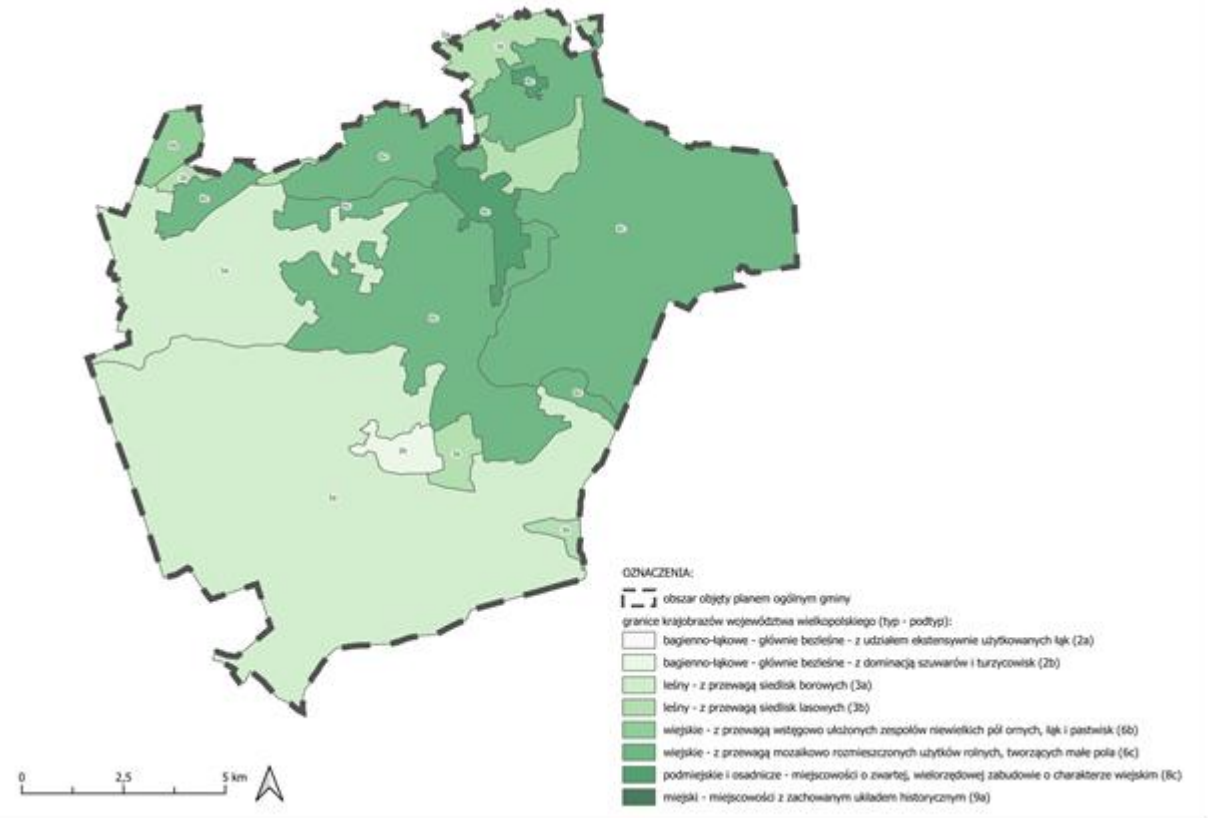

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego

Ochrona dóbr kultury materialnej i niematerialnej jest celem polityki przestrzennej, a kształtowanie środowiska kulturowego powinno generować rozwój innych dziedzin życia regionu, m.in. turystykę i rekreację, osadnictwo, leśnictwo, rolnictwo. Obiekty kultury materialnej należy wykorzystywać i użytkować z zapewnieniem opieki konserwatorskiej, rewaloryzacji i nadania im odpowiednich funkcji użytkowych.

W zakresie ochrony obiektów zabytkowych należy mieć na uwadze występowanie: zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, obiektów ujętych w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków, a także stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków, ujęte w gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Zgodnie z wykazem zabytków wpisanych do rejestru zabytków (Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu – Delegatura w Pile) w graniach gminy Lubasz wyróżnić można: zespół pałacowy w Bzowie; park dworski i wiatrak koźlak w Dębe; cmentarz ewangelicki w Klempiczu; zespół dworski w Kruczu; kościół pw. Narodzenia NMP, cmentarz przy kościele, dzwonnica, plebania, cmentarz żydowski i zespół pałacowy w Lubaszu; zespół pałacowy w Sławnie oraz zespół dworski w Stajkowie. Natomiast zgodnie z wykazem zabytków ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków wyróżnić można: zespół pałacowo-folwarczny oraz spichlerz w Bzowie; zespół folwarczny, dwór, park dworski, wiatrak koźlak czy budynki mieszkalne w Dębe; cmentarz ewangelicki i stacja kolejowa Bzowo-Goraj w Goraju; zespół folwarczny, cmentarze ewangelickie w Jędrzejowie; cmentarz ewangelicki w Klempiczu; zespół dworsko-folwarczny oraz stacja kolejowa w Kruczu; cmentarz ewangelicki w Kruteczku; kościół pw. Narodzenia NMP, brama

kościelna, dzwonnica, plebania, cmentarz żydowski, zespół pałacowo-folwarczny, cmentarz ewangelicki, cmentarz katolicki, stacja kolejowa w Lubaszu; dom w Miłkowie, cmentarz ewangelicki w Miłkówku; zespół folwarczny w Prusinowie; zespół pałacowo-folwarczny w Sławnie; cmentarz ewangelicki w Sokołowie oraz zespół dworsko-folwarczny i cmentarze ewangelickie w Stajkowie. Ponadto na trenie gminy Lubasz zewidencjonowano 301 stanowisk archeologicznych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

2.13. Oddziaływanie elektromagnetyczne

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego są systemy wytwórcze i przesyłowe energii elektrycznej, stacje radiowe, telewizyjne, urządzenia diagnostyczne, terapeutyczne, urządzenia przemysłowe i urządzenia użytku domowego. Powstają również podczas pracy instalacji i urządzeń służących do komunikacji za pomocą fal. Niewątpliwie oznacza to, że ten typ promieniowania występuje powszechnie w środowisku i jest jednym ze zjawisk towarzyszących człowiekowi.

Ujemny wpływ na stan środowiska i zdrowie ludzi mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci radiofal o częstotliwości od 0,1 do 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz, umieszczone w środowisku naturalnym.

Na terenie Gminy Lubasz nie są zlokalizowane obiekty nadawcze radiofonii i telewizji (RTCN, RTON). Natomiast na terenie gminy istnieją stacje bazowe telefonii komórkowej. Stacja bazowa jest podstawowym elementem radiowego systemu telekomunikacyjnego, który umożliwia łączność bezprzewodową między urządzeniami końcowymi a siecią telekomunikacyjną. Na obszarze objętym analizą występują stacje bazowe telefonii komórkowej należące do spółki Polkomtel Sp. z o.o, P4 Sp. z o.o., T-Mobile Polska S.A. Jednakże, w ich przypadku nie stwierdza się występowania, w miejscach dostępnych dla ludzi, pól elektromagnetycznych o wartościach przekraczających wartości dopuszczalne. Zgodnie z Mapą natężenia pola elektromagnetycznego, udostępnioną przez System Informacyjny o Instalacjach wytwarzających Promieniowanie ElektroMagnetyczne (tzw. SI2PEM), wszystkie pomiary wokół stacji bazowych telefonii komórkowej wynoszą <7 V/m. Aktualna dopuszczona przez Ministerstwo Zdrowia norma PEM dla częstotliwości powyżej 2 GHz wynosi 61 V/m. Wyniki pomiarów z ostatnich lat wykazują, że natężenie pola elektromagnetycznego w środowisku na terenie Polski utrzymuje się na niskim poziomie, nie przekraczając wartości 7 V/m.

Zgodnie z art. 124 ustawy Prawo ochrony środowiska Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem przekroczeń dotyczących: terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, miejsc dostępnych dla ludności.

Zgodnie z ww. rejestrem, na terenie gminy Lubasz nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

W gminie Lubasz do sztucznych źródeł emisji pól elektromagnetycznych stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska należą:

- napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia - 110 kV,
- linie elektroenergetyczne średniego napięcia - 15 kV,
- linie elektroenergetyczne niskiego napięcia,
- stacje transformatorowe (15/0,4 kV),
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne wykorzystywane w przemyśle, medycynie, policji, straży pożarnej.

3. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu planu

3.1. Cel opracowania projektu planu ogólnego

Plan ogólny to obligatoryjny dokument planistyczny obejmujący całą gminę, który zastąpi dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Będzie miał rangę aktu prawa miejscowego. Oznacza to, że jego postanowienia będą wiążące przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego. Powyższe decyzje będą możliwe do wydania wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym jako tereny uzupełnienia zabudowy (za wyjątkiem inwestycji zmieniających zagospodarowanie terenu w sposób inny niż budowa obiektu budowlanego oraz w zakresie budowy obiektu budowlanego polegającej na odbudowie, rozbudowie lub nadbudowie), co pozwoli gminom lepiej kontrolować rozwój zabudowy i jej charakter, ograniczając niekontrolowane rozlewanie się zabudowy w wyniku zjawiska eksurbanizacji. Ustawodawca wyznaczył termin na uchwalenie planów ogólnych do 31 sierpnia 2026 roku. Po upływie tej daty, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy przestaną obowiązywać. Jednocześnie, brak planów ogólnych uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym na obszarze danej jednostki administracyjnej. Podobna sytuacja dotyczy decyzji o warunkach zabudowy, która nie będzie mogła być wydana bez wcześniejszego określenia obszarów uzupełnienia zabudowy. Ponadto, niemożliwe będzie uchwalanie planów miejscowych. Z tego powodu, zasadniczym celem sporządzenia planu ogólnego dla obszaru gminy Lubasz jest ustalenie funkcji dla poszczególnych terenów dopuszczalnych do wyznaczenia w dokumentach niższego szczebla, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokument ten będzie musiał zachować zgodność.

3.2. Ustalenia projektu planu ogólnego

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie

Zgodnie z § 3 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.) zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wyliczane jest wzorem:

$$ZAP = M_{20} - \frac{PUM_0}{P_{20}}$$

gdzie:

ZAP – oznacza zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową,

M_{20} – oznacza prognozowaną liczbę mieszkańców gminy w oparciu o dane udostępniane przez statystykę publiczną, powiększoną o 5%,

PUM_0 – oznacza łączną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie zgodną z najnowszymi danymi,

P_{20} – oznacza prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca.

Prognozowana liczba mieszkańców M20

Zgodnie z § 3 ust. 5 ww. rozporządzenia przyjmuje się okres prognozy obejmujący 20 lat od roku, którego dotyczą najnowsze dostępne dane dotyczące liczby mieszkańców gminy udostępnianych przez statystykę publiczną. W przedmiotowym przypadku takie dane dostępne są z 2025 r. – liczba ludności na terenie gminy Lubasz wynosi 7 451 osób. W związku z powyższym okres prognozy powinien obejmować 2045 r.

Zgodnie z prognozą ludności na lata 2023-2060 Głównego Urzędu Statystycznego (dalej GUS) liczba mieszkańców gminy Lubasz w 2045 r. zmniejszy się do poziomu 7 120 osób.

M_{20} = 7 120 + (7 120 x 5%) = 7 476 os.

Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań zgodna z najnowszymi danymi PUM0

Najnowsze dane udostępnione przez GUS (2025 r.) wskazują, że łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Lubasz wynosi 256 853 m^2.

PUM_0 = 256 853 m^2

Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca P20

Zgodnie z § 3 ust. 3 ww. Rozporządzenia prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca oblicza się zgodnie z jednym ze wzorów:

$P_{20} = 3P_0 – 2P_{-10}$

$P_{20} = 2P_0 – P_{-20}$

gdzie:

P_0 – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z najnowszymi danymi,

P_{-10} – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną, według stanu na 10 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane,

P_{-20} – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną, według stanu na 20 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane.

Najnowsze dane udostępnione przez GUS (2025 r.) wskazują, że w gminie Lubasz:

P_0 = 34,5 m^2/os (2025 r.)

P_{-10} = 28,7 m^2/os. (2015 r.)

P_{-20} = 24,8 m^2/os. (2005 r.)

P_{20} = 3 x 34,5 – 2 x 28,7 = 46,1 m^2/os.

P_{20} = 2 x 34,5 – 24,8 = 44,2 m^2/os.

Obliczenie zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Lubasz w roku 2045 (ZAP)

ZAP= 7 476 os. – (256853 m^2 / 46,1 m^2 os.) = 1904,4 ≈ 1905 os.

ZAP= 7 476 os. – (256853 m^2 / 44,2 m^2 os.) = 1664,8 ≈ 1665 os.

Tym samym zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w 2045 roku dla gminy Lubasz, wyrażone w liczbie mieszkańców wynosi 1905 osób.

Zgodnie z art. 13d. ust. 2 ww. w strefach planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, *suma chłonności terenów niezabudowanych w tych strefach w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie, nie może być mniejsza niż 70% oraz większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie* (dla gminy Lubasz można wyznaczyć tereny nowej zabudowy mieszkaniowej dla przedziału od 1334 do 2477 osób).

$$70\% ZAP < Ch < 130\% ZAP$$

$$1334 \text{ os.} < Ch < 2477 \text{ os.}$$

gdzie:

ZAP – zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie wyrażone w liczbie mieszkańców,
Ch – chłonność terenów niezabudowanych w strefach SJ, SW i SZ w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie wyrażona w liczbie mieszkańców.

Porównanie zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową z chłonnością terenów mieszkaniowych niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie

Chłonność terenów mieszkaniowych niezabudowanych na obszarach, na których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz na obszarach uzupełnienia zabudowy w gminie Lubasz wynosi łącznie **10 661 osób**.

Zgodnie z art. 13d. ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym *w strefach planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3 suma chłonności terenów niezabudowanych w tych strefach w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie, nie może być mniejsza niż 70% oraz większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie* (dla gminy Lubasz od 1334 do 2477 osób).

Tym samym chłonność terenów niezabudowanych stanowi 560% zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Lubasz.

Zgodnie z art. 13d ust. 3 ustawy, *w przypadku gdy na obszarach, o których mowa w ust. 1, suma chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie, jest większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie, dopuszcza się wyznaczenie stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, na tych obszarach oraz nie wyznacza się tych stref planistycznych na pozostałych obszarach gminy*.

Chłonność położonych na terenie gminy obszarów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jest większa niż 130% wartości zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Lubasz, tym samym nie można wyznaczyć dodatkowych stref dopuszczających funkcję mieszkaniową poza obszarami, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, poza obszarami uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy oraz poza obszarami z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej, z wyłączeniem luk w tej zabudowie, biorąc pod uwagę uwarunkowania, o których mowa w art. 13b.

Strefy planistyczne w granicach określonych w planie ogólnym

Zgodnie z art. 13a ust. 4 upzp w planie ogólnym gminy Lubasz określono strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki miejsca. Dla poszczególnych stref, co wynika z art. 13e, określono ich profil funkcjonalny oraz:

- wartość maksymalnej nadziemnej intensywnej zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy (obowiązkowo dla stref o których mowa w art. 13c ust 2 pkt 1-7 upzp);
- wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (obowiązkowo dla stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-10 upzp), nie mniejszego niż wynika to z przepisów wydanych na podstawie art. 13m ust. 2 upzp.

W tym miejscu należy zauważyć, że w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.) określona została charakterystyka stref planistycznych, w ramach której ustalono profil funkcjonalny podstawowy i dodatkowy dla każdej stref – zamknięty katalog możliwych funkcji terenów, które będą mogły występować w danej strefie (przy czym konkretyzacja funkcji w poszczególnych strefach będzie mogła nastąpić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub w ewentualnej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, o ile będzie podstawa do wydania takiej decyzji).

Przy określaniu stref planistycznych oraz gminnych standardów urbanistycznych uwzględnione zostały wnioski do projektu planu ogólnego, uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w tym w szczególności ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa i inne uwarunkowania wymienione w treści art. 13b upzp.

Sposób delimitacji stref wiąże się z treścią obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Delimitacja ta odzwierciedla nie tylko przeznaczenie terenów w planach miejscowych, ale też ustalone w nich wskaźniki zabudowy. Strefy planistyczne, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, wyznaczono na obszarach, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, obszarach uzupełnienia zabudowy oraz obszarach z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej, z wyłączeniem luk w tej zabudowie, biorąc pod uwagę uwarunkowania, o których mowa w art. 13b.

Ponadto, wiodące znaczenie przy podziale gminy Lubasz na strefy planistyczne miała istniejąca struktura funkcjonalno – przestrzenna oraz kierunki rozwoju określone w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubasz (Uchwała Nr VI/52/2024 Rady Gminy Lubasz z dnia 29 października 2024 r.).

W planie ogólny dla gminy Lubasz ustalono następujące strefy planistyczne:

SW – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ – profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SJ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ – profil funkcjonalny podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SZ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ - profil funkcjonalny podstawowy: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SU – STREFA USŁUGOWA - profil funkcjonalny podstawowy: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SH – STREFA HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO (xx stref) – profil funkcjonalny podstawowy: teren handlu wielkopowierzchniowego, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SP – STREFA GOSPODARCZA - profil funkcjonalny podstawowy: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SR – STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ - profil funkcjonalny podstawowy: teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SI – STREFA INFRASTRUKTURALNA - profil funkcjonalny podstawowy: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych,

SN – STREFA ZIELENI I REKREACJI - profil funkcjonalny podstawowy: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SC – STREFA CMENTARZY - profil funkcjonalny podstawowy: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SG – STREFA GÓRNICTWA - profil funkcjonalny podstawowy: teren górnictwa i wydobycia, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SO – STREFA OTWARTA - profil funkcjonalny podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SK – STREFA KOMUNIKACYJNA - profil funkcjonalny podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Ponadto do stref przypisane zostały dodatkowe profile funkcjonalne zgodnie z właściwościami danego terenu. Powodem zastosowania powyższych stref jest specyfika gminy Lubasz, która została diagnozowana podczas prac inwentaryzacyjnych i analitycznych.

Gminne standardy urbanistyczne ustalono na podstawie parametrów obowiązujących planów miejscowych oraz istniejącej specyfiki miejsca, zabudowy i zagospodarowania terenu. Zgodnie z § 2 pkt. 3. Rozporządzenia Ministra Rozwoju I Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów, w przypadku gdy obszar strefy planistycznej jest objęty obowiązującymi planami miejscowymi, w strefie tej można określić wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej niższą niż wynika to z załącznika nr 1 do rozporządzenia, jednak nie niższą niż najwyższa wartość wskaźnika opisującego minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej dla terenów wyznaczonych w obowiązujących planach miejscowych, obejmujących obszar strefy. Wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej niższą niż wynika to z załącznika nr 1

do rozporządzenia, dla stref planistycznych na obszarach objętych obowiązującymi planami miejscowymi ustalono na podstawie wartości wskaźnika opisującego minimalny udział powierzchni biologicznie w obowiązujących planach miejscowych.

Profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych oraz określone dla nich minimalne i maksymalne parametry zabudowy i zagospodarowania terenu stanowią ogólne ramy dla potencjalnego zagospodarowania. Nie przesądzają jednak o możliwości realizacji konkretnej zabudowy o danej funkcji i parametrach na każdej działce budowlanej w obrębie danej strefy.

Kluczowe znaczenie będzie miało ustalenie szczegółowych parametrów zabudowy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub – w przypadku jego braku – w decyzji o warunkach zabudowy. Ustalenia te muszą uwzględniać lokalne uwarunkowania, jednocześnie mieszcząc się w granicach określonych przez plan ogólny.

Warto również podkreślić, że wskazany w katalogu stref planistycznych profil funkcjonalny – zarówno podstawowy, jak i dodatkowy – obejmuje zestaw możliwych przeznaczeń w ramach danej strefy (konkretyzacja przeznaczenia terenów w poszczególnych strefach będzie następowała w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, albo w ewentualnej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, o ile będzie podstawa do wydania takiej decyzji).

Co istotne w planie ogólnym można wyznaczyć tylko określone strefy. Strefy planistyczne muszą zostać wyznaczone w sposób rozłączny, co oznacza, że dany obszar będzie mógł wchodzić w skład wyłącznie jednej strefy. Powyższe rozwiązanie ma na celu doprowadzenie do jasnego określenia przeznaczenia terenu i niemieszania „konfliktowych" funkcji.

Obszar uzupełnienia zabudowy w granicach określonych w planie ogólnym

Obszary uzupełnienia zabudowy (zwane dalej OUZ) zostały wyznaczone zgodnie z § 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. z 2024 r. poz. 729).

Informacje o budynkach znajdujących się na obszarze gminy pozyskane zostały z bazy danych ewidencji gruntów i budynków (EGiB) oraz bazy danych obiektów topograficznych (BDOT500), pochodzących z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, wydane przez Starostę Czarnkowsko-Trzcianeckiego. Ponadto wykorzystano dane bazy danych obiektów topograficznych (BDOT10k), pochodzących z Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Wielkopolskiego (data dostępu: 19.01.2025 r.).

Ponadto spójność czasowa danych zapewnia poprawność wyznaczenia OUZ oraz jest zgodna z §1 ust. 3 rozporządzenia: *„do wyznaczania obszarów uzupełnienia zabudowy wykorzystuje się dane pozyskane z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego nie wcześniej niż w dniu przystąpienia do sporządzania planu ogólnego gminy".*

Metoda wyliczeń maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową opisana jest w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii w sprawie sposobu przygotowania planu ogólnego gminy. Zgodnie z § 1 ust. 5 ww. rozporządzenia rozszerzono granice obszarów uzupełnienia zabudowy, uwzględniając lokalne uwarunkowania oraz politykę przestrzenną gminy, jednak nie więcej niż o obszar, o łącznej powierzchni obliczonej zgodnie ze wzorem:

$$P_p = 25\% * (P_b - P_u)$$

gdzie:

P_p – oznacza łączną maksymalną powierzchnię powiększenia obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. z 2024 r. poz. 729), w wyniku rozszerzenia ich granic,

P_b – oznacza łączną powierzchnię obszarów wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 pkt 1–3 ww. rozporządzenia,

P_u – oznacza łączną powierzchnię obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 ww. rozporządzenia.

$Pp = 25\% * (7925678\ m^2 – 3419919\ m^2) = 1126440\ m^2$ (tj. ~112,6440 ha)

„Rezerwa" powierzchniowa terenów została wykorzystana niemal w całości. Zarówno „przycinając / ograniczając" jak i „rozszerzając" granice obszarów uzupełnienia zabudowy korygowano je do granic działek ewidencyjnych, granic użytków gruntowych czy też na podstawie innych uwarunkowań przestrzennych danego obszaru. Dołączono również zabudowania będące częścią istniejącego zagospodarowania działek już nimi objętych i włączono działki stanowiące luki w istniejącej zabudowie. Rozszerzenie granic OUZ następowało na terenach bezpośrednio przylegających, których dopełnienie jest korzystne z punktu widzenia rozwoju granic danej jednostki osadniczej. Na użytkach rolnych klas I–III poza granicami administracyjnymi miasta, rozszerzenia zostały przeprowadzone wyłącznie na obszarach wyznaczonych w wyniku wykonania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3 ww. rozporządzenia i położonych w odległości nie większej niż 50 m od granicy pasa drogowego drogi publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 320), z wyłączeniem dróg ekspresowych i autostrad.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 pkt 1a upzp wydanie decyzji o warunkach zabudowy jest możliwe jedynie w przypadku spełnienia m.in. warunku położenia terenu na obszarze uzupełnienia zabudowy. Na terenie gminy występują obszary, na których nie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a nowe zagospodarowanie ustala się za pomocą decyzji o warunkach zabudowy. Wyznaczenie OUZ pozwala na maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów infrastrukturalnych i przestrzennych, bez konieczności „rozlewania się" zabudowy w sposób niekontrolowany na nowe tereny.

W przedmiotowym planie ogólnym nie wyznaczono obszaru zabudowy śródmiejskiej, ze względu na brak lokalizacji jednostki miejskiej w graniach gminy Lubasz (brak terenów odpowiadających obszarom zwartej i intensywnej zabudowy mieszkaniowej i usługowej występującej w tkance miejskiej).

3.3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposoby ich uwzględniania w projekcie planu ogólnego

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i wydawanych decyzji o warunkach zabudowy z zapisami Planu ogólnego gminy. Jednocześnie Plan ogólny jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Wzajemne powiązanie tych dokumentów zapewnia spójne i całościowe kształtowanie przestrzeni oraz umożliwia przeprowadzanie inwestycji strategicznych w skali krajowej.

Uchwalenie planu ogólnego ureguluje rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i zasady zagospodarowania, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego i ochrony środowiska.

Projektowane strefy planistyczne nawiązują do istniejącego przeznaczenia opracowywanego terenu jak i terenów sąsiednich. Jednocześnie wprowadzenie wartości minimalnej powierzchni biologicznie czynnej terenów pod zabudowę pozostawi możliwość przepuszczalności gleb oraz możliwość odprowadzania wód opadowych do wód gruntowych. Zachowanie w znacznej mierze terenów zielonych, lasów, gruntów rolnych (w tym w szczególności gruntów ornych klasy III), łąk, wód na obszarze gminy jako strefy otwartej wolnej od zabudowy również należy pozytywnie ocenić pod względem przyrodniczym.

Głównymi dokumentami, powstałymi na szczeblu gminnym, mającymi wpływ na ochronę środowiska przyrodniczego są lokalne programy ochrony środowiska oraz od 1 stycznia 2012 r. wojewódzkie plany gospodarki odpadami. Na obszarze Gminy obowiązuje m. in. „Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej" (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2020 r. poz. 5954) wraz z aktualizacjami. Zapisy w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami są dostosowane do obowiązującego prawa lokalnego.

Ze względu na przynależność do Unii Europejskiej Polska zobowiązana jest do przestrzegania prawa Unii oraz brania udziału w działaniach zapobiegawczych i regulujących w zakresie ochrony środowiska. Zadania priorytetowe to przede wszystkim: przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochrona różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie oraz lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych. Tworząc zapisy dokumentów planistycznych należy uwzględniać cele ochrony środowiska wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej. Należą do nich m.in.:

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. UE L 26/1 z 28.01.2012),

2. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992),

3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001),

4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003),

5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003),

6. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 334/17 z 17.12.2010).

Ponadto są to ustalenia wynikające z szeregu konwencji międzynarodowych, a szczególnie z konferencji ONZ w Rio de Janeiro z 1992 r. zawartych w ramowej konwencji w sprawie zmian klimatu. Działania na rzecz ochrony krajobrazu określa m.in. Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r., nr 14 poz. 98).

Europejska Konwencja Krajobrazowa

Europejska Konwencja Krajobrazowa obejmuje obszary przyrodnicze wiejskie, miejskie i podmiejskie. Dotyczy krajobrazów, które mogą być traktowane jako wyjątkowe, jak również krajobrazów pospolitych i zdegradowanych. Celem konwencji jest promowanie ochrony i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu, w tym tworzenie dobrej praktyki krajobrazowej. Sygnatariusze konwencji zobowiązani są do podjęcia działań na rzecz:

- prawnego uznania krajobrazów jako: istotnego komponentu otoczenia ludzi, wyrażenia różnorodności kulturowej i przyrodniczej, podstawy ich tożsamości,
- ustanowienia i wdrożenia polityki w zakresie krajobrazu ukierunkowanej na ochronę, gospodarkę i planowanie krajobrazu poprzez przyjęcie środków specjalnych,
- ustanowienia procedur udziału społeczeństwa, organów lokalnych i regionalnych oraz innych stron zainteresowanych zdefiniowaniem i wdrożeniem polityki w zakresie krajobrazu.

Program działań na rzecz ochrony środowiska

Środowiskowa polityka Unii Europejskiej oparta jest obecnie na ósmym Programie działań na rzecz ochrony środowiska (8. EAP), który wszedł w życie 2 maja 2022 r. i którego jednym z kluczowych elementów jest adaptacja do zmian klimatu, powiązana z wieloma innymi aspektami środowiskowymi, takimi jak: ochrona gleby, zrównoważone środowisko miejskie oraz zrównoważona ochrona wód. Program określa trzy obszary priorytetowe, w których należy podjąć więcej działań na rzecz przyspieszenia transformacji ekologicznej w kierunku neutralnej dla klimatu, zrównoważonej, nietoksycznej, zasobooszczędnej, energii bazującej źródłach odnawialnych, odpornej i konkurencyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym w sposób sprawiedliwy, równy i sprzyjający włączeniu społecznemu, a także ochrony, odbudowy i poprawy stanu środowiska, między innymi poprzez powstrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej. Wspiera i wzmacnia zintegrowane podejście do polityki i wdrażania, opierając się na Europejskim Zielonym Ładzie. Wśród celów priorytetowych, które mają zostać osiągnięte do końca 2030 r., znajdują się:

- osiągnięcie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz neutralności klimatycznej do 2050 r.,
- wzmocnienie zdolności przystosowawczych, zwiększenie odporności i zmniejszenie podatności na zmianę klimatu,
- dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu Europejczyków,
- ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz wzmocnienie kapitału naturalnego (zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich),

- redukcja presji na środowisko i klimat związanej z produkcją i konsumpcją (zwłaszcza w dziedzinie energii, rozwoju przemysłowego, mieszkalnictwa i infrastruktury, mobilności i systemu żywnościowego).

Program zawiera wizję na rok 2050, która zawarta została także w poprzednim programie, w której obywatele mają się cieszyć dobrą jakością życia, z uwzględnieniem ekologicznych ograniczeń planety, w gospodarce nic się nie marnuje, przywracana jest różnorodność biologiczna, a niskoemisyjny wzrost wyznacza drogę rozwoju globalnego. Dla potrzeb oceny spójności projektu Planu z celami ochrony środowiska przeanalizowano dokumenty zawierające cele środowiskowe istotne dla kształtowania przestrzeni regionu w odniesieniu do następujących obszarów tematycznych: rozwój zrównoważony, zachowanie różnorodności biologicznej, poprawa jakości komponentów środowiska w kontekście jakości życia i zdrowia ludzi. Do najważniejszych obowiązujących dokumentów określających priorytety w zakresie ochrony środowiska należą: Strategia Europa 2020, Agenda Terytorialna UE 2020, Agenda Miejska dla Unii Europejskiej oraz Europejska Konwencja Krajobrazowa. Większość wyznaczonych w nich celów jest istotna z punktu widzenia określenia uwarunkowań oraz kreowania kierunków zagospodarowania przestrzeni.

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 stanowi plan długoterminowy, którego celem jest ochrona przyrody i odwrócenie procesu degradacji ekosystemów. Odbudowa bioróżnorodności w Europie powinna się odbyć do 2030 r. poprzez zastosowanie konkretnych działań i wypełnienie zobowiązań.

Zaproponowano w niej, jaki wkład UE może wnieść w przyszłe międzynarodowe negocjacje w sprawie globalnych ram bioróżnorodności na okres po 2020 roku. W ramach strategii, stanowiącej zasadniczy element Europejskiego Zielonego Ładu, wspierana będzie również ekologiczna odbudowa gospodarki w następstwie pandemii COVID-19, która polegać będzie na budowaniu odporności społeczeństwa na zagrożenia takie jak skutki zmian klimatu, pożary lasów, brak bezpieczeństwa żywnościowego, występowanie chorób – w tym poprzez ochronę dzikiej fauny i flory i zwalczanie nielegalnego handlu dziką fauną i florą. W strategii zawarto konkretne zobowiązania i działania, które należy zrealizować do 2030 r.:

- utworzenie w całej UE większej sieci obszarów chronionych na lądzie i na morzu,
- rozpoczęcie planu odbudowy zasobów przyrodniczych,
- wprowadzenie środków umożliwiających niezbędną zmianę transformacyjną,
- wprowadzenie środków mających na celu sprostanie globalnemu wyzwaniu, jakim jest zachowanie bioróżnorodności.

Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład to strategia rozwoju, która ma przekształcić Unię Europejską w obszar neutralny klimatycznie. Jest odpowiedzią na kryzys klimatyczny i silne procesy degradacji środowiska. Wedle ogólnych założeń Unia Europejska ma stać się społeczeństwem neutralnym klimatycznie, sprawiedliwym i dostatnim z gospodarką nowoczesną, zasobooszczędną, przyjazną środowisku. Unia Europejska postawiła sobie za główny cel osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. poprzez:

- dostarczanie czystej i bezpiecznej energii,
- wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym,

- budynki o niższym zapotrzebowaniu na energię,
- przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność,
- ochronę i odbudowę ekosystemów oraz bioróżnorodności,
- przystosowanie się do zmiany klimatu,
- ochronę zdrowia.

Dla Polski Europejski Zielony Ład jest szansą na przejście na gospodarkę niskoemisyjną i odejście od gospodarki pochłaniającej nieodnawialne zasoby naturalne w wyniku powstającego na podstawie tej strategii Europejskiego Prawa Klimatycznego.

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Polska polityka ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju, co powoduje, że musi być uwzględniana we wszystkich dokumentach strategicznych i programach, mających wpływ na środowisko. Jednocześnie zgodnie z art. 74 Konstytucji RP nakłada to obowiązek dbałości o środowisko na instytucje publiczne. Dnia 16 lipca 2019 r. Rada Ministrów przyjęła dokument „Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej" – tym samym PEP2030 stało się najważniejszym dokumentem strategicznym w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument ten jest dostosowaniem wcześniejszych dokumentów do zmian w prawodawstwie polskim i wspólnotowym w zakresie ochrony środowiska. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje „Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)" przyjętą 14 lutego 2017 r. przez Radę Ministrów. Kierunki działań określone w celach PEP2030 mają stać się odpowiedzią na przywrócenie właściwej roli planowaniu przestrzennemu, w szczególności w zakresie lokalizacji nowych inwestycji. Cele szczegółowe polityki ekologicznej państwa ujęto jako trzy pochodne głównego celu, jakim jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Są to „Środowisko i zdrowie" – traktujący o poprawie jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, „Środowisko i gospodarka" – uszczegóławiający temat zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska oraz „Środowisko i klimat", który nakreśla działania w ramach łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich oraz zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych. PEP2030 określa ponadto dwa cele horyzontalne wspierające powyższe cele środowiskowe: „Środowisko i edukacja", który wiąże się z rozwijaniem kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa oraz „Środowisko i administracja", opisujący działania w ramach poprawy efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Wymienione cele odnoszą się do najważniejszych trendów w obszarze środowiska: przybierającego na znaczeniu negatywnego wpływu środowiska na zdrowie ludzi, zwiększającej się konkurencji o zasoby, rosnącej presji na ekosystemy, nasilających się skutków zmian klimatu oraz wyczerpywania się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska. Dla każdego z celów szczegółowych wyszczególniono kierunki interwencji, w przypadku celu „Środowisko i zdrowie" są to: zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód, likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania, ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej. Dla celu „Środowisko i gospodarka" kierunkami działań są: zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, zarządzanie

zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa oraz wspieranie wdrażania ekoinnowacji. Dla celu „Środowisko i klimat" działania mają być przeprowadzane w kierunku przeciwdziałania zmianom klimatu oraz adaptacji do zmian klimatu i zarządzaniem ryzykiem klęsk żywiołowych. Ponadto dla celu horyzontalnego „Środowisko i edukacja" kierunkiem działania jest edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji, a dla celu horyzontalnego „Środowisko i administracja" – usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 („Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r")).

Głównym celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030) jest poprawa jakości powietrza, w szczególności na obszarach, gdzie stwierdzone zostały przekroczenia standardów norm. Dotyczy to zwłaszcza osiągnięcia dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego, benzo(a)pirenu, związków azotu, ozonu i innych substancji szkodliwych w powietrzu (wymaganych przepisami prawa unijnego), a także – poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia, w perspektywie do 2030 r. W programie przedstawione zostały:

- propozycje zmian prawa, dotyczące m.in. jakości paliw, wymagań technicznych dla nowych kotłów opalanych paliwami stałymi,
- harmonogram działań (organizacyjnych, inwestycyjnych itp.) niezbędnych do osiągnięcia poprawy jakości powietrza w Polsce,
- podmioty odpowiedzialne za realizację działań (na poziomie rządowym i samorządowym),
- systemy monitorowania realizacji programu (ustalone zostały wskaźniki, które powinny zostać osiągnięte w latach 2018 i 2020),
- możliwe źródła finansowania (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, fundusze wojewódzkie, a także środki unijne przeznaczone na ochronę środowiska).

Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza określa działania naprawcze do realizacji w perspektywie krótko, średnio i długoterminowej, które będą spójne z dotychczas realizowaną polityką poprawy jakości powietrza oraz przeciwdziałania zmianom klimatu na poziomie krajowym oraz wojewódzkim i gminnym.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2028 - Uchwała nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028

Plan określa politykę zagospodarowania wszystkich wytwarzanych odpadów (w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach, przemyśle), która wpisuje się w założenia gospodarki o obiegu zamkniętym. Przewiduje realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami tj. wg kolejności: zapobieganie powstawania odpadów, przygotowywanie do ponownego użycia (realizacja niezbędnej infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów u źródła), recykling i inne procesy odzysku. Za wiodące cele plan przyjmuje: zmniejszenie ilości powstających odpadów, zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami (w tym odpadami z żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji), zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów oraz osiągnięcie odpowiednich poziomu odzysku i recyklingu. W dokumencie zakłada się: przeciwdziałanie nielegalnemu, transgranicznemu przemieszczaniu odpadów, tworzenie synergii pomiędzy nurtem gospodarki

o obiegu zamkniętym i unijną polityką klimatyczno – energetyczną, jak również tworzenie praktyk sprzyjających rozwojowi rynku surowców wtórnych.

Zapisy powyższych przepisów zostały przede wszystkim uwzględnione w procedurze sporządzania planu ogólnego, który wymaga opracowania prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania planów i programów. Niniejszy dokument dodatkowo, oprócz samego projektu planu, podlega ocenie społeczeństwa i jest dostępny do wglądu w trakcie sporządzania planu, jak i po jego zakończeniu. Ponadto społeczność może składać zarówno wnioski, jak i uwagi do tego dokumentu. Prognoza zawiera opis metod, analiz i skutków realizacji ustaleń planu ogólnego.

Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020 (w trakcie opracowywania Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 roku)

W trakcie opracowywania jest „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 roku". Dokument ten zakłada kompleksową i uwzględniającą wszelkie najistotniejsze potrzeby zachowania różnorodności biologicznej realizację zobowiązań wynikających z zawartych przez Polskę zobowiązań międzynarodowych oraz efektywną ochronę i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrody. Jest to także kontynuacja i rozwinięcie analogicznego dokumentu zatwierdzonego przez Radę Ministrów w dniu 26 października 2007 roku.

Projekt planu powiązany jest z powyższym dokumentami, m. in. poprzez wprowadzenie ustaleń dotyczących:

- ochrony gleb (wyznaczenie lokalizacji stref otwartych, określenie optymalnych wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej),
- jakości wód powierzchniowych (w miejscach występowania wód powierzchniowych stojących i płynących wyznaczenie lokalizacji stref otwartych, wprowadzenie profilu dodatkowego dla poszczególnych stref – tereny wód, dodatkowo określenie optymalnych wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej),
- jakości powietrza (odpowiednia lokalizacja planowanych stref gospodarczych).

Opracowywany projekt planu ogólnego musi być zgodny z obowiązującymi przepisami prawa oraz planami i programami przyjętymi w gminie. Natomiast dokumenty te, jak zostało to wyżej wspomniane, są dostosowywane do zapisów krajowych polityk i strategii opartych na standardach i przepisach wspólnotowych oraz przyjętych przez Polskę konwencjach międzynarodowych.

Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia powyższe zapisy poprzez poddanie go ocenie oddziaływania na środowisko, jaką jest także opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko skutków ustaleń planu ogólnego. Jednocześnie w procedurze sporządzania planu ogólnego, jak i prognozy zapewniony jest dostęp społeczeństwa i możliwość konsultacji obu dokumentów. Przeanalizowano również wszystkie uwarunkowania środowiskowe, ujęte w art. 13b ustawy o pizp. Dodatkowo w zakresie prognozy został określony monitoring realizacji ustaleń planu i ich wpływ na środowisko przyrodnicze. Jednocześnie określając w projekcie planu szczegółowe parametry zagospodarowania terenu i jego możliwe przeznaczenie wzięto pod uwagę możliwości przyjęcia nowej zabudowy na dany obszar uwzględniając dane demograficzne oraz chłonność terenów niezabudowanych.

Ważne również pod względem klimatycznym opracowanie „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030" (tzw. SPA2020) wskazuje iż skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Przeprowadzone badania naukowe wykazały, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

Przy formułowaniu działań SPA przesądzono, że dokument powinien zawierać różne grupy działań adaptacyjnych m. in. minimalizację podatności na ryzyko związane ze zmianami klimatu, uwzględniając ten aspekt na etapie planowania inwestycji. Projekt planu uwzględnia powyższe założenie, wprowadzając m.in. odpowiednie strefy otwarte wolne od zabudowy oraz minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej, dodatkowo większościowy obszar lasów, występujących na obszarze gminy, zostaje zachowany. Zapewniony planem znaczny udział zieleni w istniejącej i planowanej zurbanizowanej strukturze gminy będzie miał niewymierne pozytywne skutki poprawy klimatu lokalnego, w tym zmniejszenia zjawisk ekstremalnych.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa Wielkopolskiego (PZPWW), przyjęty uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego

Gmina Lubasz została ujęta w obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa Wielkopolskiego, zwanego dalej PZPWW wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, zatwierdzonego Uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. Zgodnie z zapisami planu, gmina Lubasz znajduje się m.in. w obrębie wiejskiego obszaru funkcjonalnego oraz w północno-zachodnim obszarze funkcjonalnym. Ponadto jednostka jest zaklasyfikowana do:

- obszarów wiejskich wymagających wsparcia procesów rozwojowych,
- obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,
- obszarów ochrony krajobrazów kulturowych,
- obszarów o najniższej dostępności usług warunkujących możliwości rozwojowe,
- obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

Dla obszaru gminy Lubasz lub w jej bliskim sąsiedztwie, PZPWW ustala zadania o znaczeniu ponadlokalnym:

1) w zakresie kształtowania spójnej sieci osadniczej:
- strefy średniej i niskiej intensywności oraz ograniczenia intensywności procesów osadniczych,
- wieś Lubasz – ośrodek gminny;

2) w zakresie ochrony walorów przyrodniczych:
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Noteci" oraz „Puszcza Notecka",
- Obszar Natura 2000 - obszary ptasie – Puszcza Notecka PLB300015,
- Obszar Natura 2000 - obszary siedliskowe – Dolina Noteci PLH 300004,
- zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego województwa – międzynarodowe, krajowe i ponadlokalne obszary węzłowe;

3) w zakresie kształtowania i racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska przyrodniczego:

- lasy,
- obszary predysponowane do zalesień,
- leśny kompleks promocyjny „Puszcza Notecka”,
- obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji,
- wody płynące i stojące,
- istniejące zbiorniki małej retencji wodnej,
- strefy wododziałowe,
- główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP nr 138 Pradolina Toruń – Eberswalde i GZWP nr 146 Subzbiornik Jezioro Bytyńskie – Wronki – Trzciel),
- obszary chronione wg ustawy Prawno wodne: obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie; jednolite części wód, przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowch,
- geostanowisko,
- doliny rzek – elementy naturalnego ukształtowania terenu, pełniące funkcje korytarzy ekologicznych,
- obszary o najwyższej wartości dla produkcji rolniczej (kompleksy rolniczej przydatności gruntów ornych 1-5 i 8),
- pozostałe obszary produkcji rolniczej (kompleksy rolniczej przydatności gruntów ornych 6, 7, 9),
- łąki,
- złoża kopalin skalnych: kruszywa naturalne;

4) w zakresie ochrony potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwoju konkurencyjnych form turystyki i rekreacji:

- dobra kultury materialnej i niematerialnej – proponowane obiekty UNESCO, obiekt zabytkowy o wyjątkowych wartościach artystycznych i historycznych (obiekt sakralny),
- obszary wizerunkowe rozwoju turystyki – Wielkopolski System Szlaków Rowerowych,
- turystyka kwalifikowana, wypoczynkowa, biznesowa – międzynarodowe i krajowe szlaki turystyki aktywnej – konne;

5) w zakresie zrównoważonego rozwoju rolnictwa:

- strefy umiarkowanego i ekstensywnego rozwoju działalności rolniczej;

6) w zakresie poprawy dostępności komunikacyjnej województwa:

- drogi wojewódzkie nr 140, 153, 181 i 182 (klasa techniczna G),
- regionalne linie kolejowe nr 236 i 390 (docelowa prędkość 100 km/h),
- Lubasz – miejscowość wymagająca budowy obwodnicy;

7) w zakresie rozwoju efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej:

- istniejące linie elektroenergetyczne WN 110 kV,
- sieć szerokopasmowa (sieć światłowodowa i węzły dystrybucyjne),
- istniejący pas łączności radiowo-telewizyjnej;

8) w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałania zagrożeniom:

- tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi – osuwiska (wg rejestru powiatu).

Ustalenia planu ogólnego uwzględniają ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa poprzez:

- wyznaczenie stref planistycznych związanych z możliwością realizacji zabudowy o średniej czy niskiej intensywności, adekwatnie do obowiązujących aktów planowania przestrzennego i uwarunkowań lokalnych. Ich granice czytelnie definiują kształt danej jednostki osadniczej przeciwdziałając rozlewaniu się zabudowy o odmiennej charakterystyce;
- zaliczenie do stref otwartych, bez wyznaczonych dodatkowych profili funkcjonalnych takich jak teren elektrowni wiatrowej, słonecznej, wodnej, geotermalnej czy biogazowni Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza Notecka", Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Noteci", a także Obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka i Obszaru Natura 2000 Dolina Noteci oraz dużych kompleksów leśnych;
- zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego województwa oraz uwzględnienie międzynarodowych, krajowych oraz ponadlokalnych obszarów węzłowych;
- uwzględnienie poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego poprzez wyznaczenie stref planistycznych odpowiadających lokalnym uwarunkowaniom;
- uwzględnienie konieczności ochrony potencjału kulturowego i krajobrazu;
- wyznaczenie stref dopuszczających działalność rolniczą poza zwartymi obszarami o najwyższej wartości produkcji rolniczej – wyznaczenie stref umiarkowanego i ekstensywnego rozwoju działalności rolniczej;
- uwzględnienie przebiegu dróg wojewódzkich w wyznaczonych strefach planistycznych;
- uwzględnienie występowania terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

<u>„Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej"</u>

Projekt planu ogólnego uwzględnia działania naprawcze zawarte w „Programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej", którego aktualizację przyjęto Uchwałą Nr XXI/503/26 z dnia 26 stycznia 2026 r. Sejmik Województwa Wielkopolskiego przyjął Aktualizację Programy Ochrony Powietrza dla strefy wielkopolskiej (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2026 r. poz. 867), co wynika z obszarowych przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu, potrzeby aktualizacji zakresu działań naprawczych dotyczących pyłu PM10 i PM2,5 oraz harmonogram ich realizacji - na lata 2026-2028.

W Programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej, przyjętego uchwałą Nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r., działania naprawcze i przewidziane do realizacji są związane z:

1. W zakresie ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno-bytowej i technologicznej) – przedsiębiorstwa energetyczne, jednostki samorządu terytorialnego, mieszkańcy:

- nawiązanie współpracy przez samorządy z dostawcami ciepła sieciowego, paliw gazowych,
- rozbudowa centralnych systemów zaopatrywania w energię cieplną,
- rozbudowa sieci gazowych,
- zmiana (jeżeli jest stosowane) paliwa stałego na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie gazu, energii elektrycznej, względnie indywidualnych źródeł energii odnawialnej,
- ograniczanie emisji z niskich rozproszonych źródeł technologicznych,
- zmiana technologii i surowców stosowanych w rzemiośle, usługach i drobnej wytwórczości wpływająca
- na ograniczanie emisji pyłów zawieszonych, w tym zakaz spalania węgla brunatnego,
- regularne czyszczenie kominów przy spalaniu paliw stałych.

2. W zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej) – jednostki samorządu terytorialnego, zarządcy dróg:

- kontynuacja modernizacji lub wymiany taboru komunikacji miejskiej/gminnej, ze szczególnym uwzględnieniem korelacji ekonomiczno-ekologicznej, tzn. współmierność zaangażowanych środków finansowych do spodziewanych efektów ekologicznych,
- dążenie do wprowadzenia nowych niskoemisyjnych paliw i technologii, szczególnie w systemie transportu publicznego i służb miejskich/gminnych,
- szkolenia dla prowadzących pojazdy dot. takiego użytkowania pojazdów i sposobu jazdy, aby ograniczać emisję zanieczyszczeń,
- podejmowanie działań mających na celu stosowanie zachęt do wymiany pojazdów na bardziej przyjazne środowisku (np. uprzywilejowane miejsca parkingowe),
- kanalizowanie ruchu tranzytowego z ominięciem centralnych części miast i stref zamieszkania,
- tworzenie stref ograniczonego ruchu i stref uspokojonego ruchu,
- rozwój i zwiększanie efektywności systemu transportu publicznego,
- polityka cenowa opłat za przejazdy i zsynchronizowanie rozkładów jazdy transportu zbiorowego zachęcające do korzystania z systemu transportu zbiorowego,
- rozwój systemu tras rowerowych i infrastruktury rowerowej,
- rozwój i modernizacja systemu płatnego parkowania w centrach miast,
- priorytet dla ruchu pieszego, ruchu rowerowego i transportu zbiorowego w centrach miast,
- tworzenie buspasów oraz wydzielanie przejazdów dla autobusów,
- budowa systemu parkingów P&R oraz parkingów buforowych wraz z systemem informacji o zajętości miejsc postojowych,
- wspieranie rozwiązań proekologicznych w zakresie transportu (np. wspieranie stacji ładowania pojazdów elektrycznych).

3. W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw – przedsiębiorstwa energetyczne:

- zakaz stosowania węgla brunatnego,
- ograniczenie emisji pyłu i benzo(a)pirenu w pyle poprzez optymalne sterowanie procesem spalania i podnoszenie sprawności procesu produkcji energii,
- zmiana paliwa na inne, o mniejszej zawartości zanieczyszczeń,
- stosowanie wysokoefektywnych technik ochrony powietrza gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza,
- stosowanie odnawialnych źródeł energii,
- zmniejszenie strat przesyłu energii.

4. W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne – zakłady przemysłowe:

- stosowanie wysokoefektywnych technik ochrony atmosfery gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza,
- optymalizacja procesów produkcji w celu ograniczenia emisji substancji do powietrza,
- zmiana technologii produkcji prowadząca do zmniejszenia emisji pyłów, stopniowe wprowadzanie BAT,
- stopniowe dostosowywanie instalacji do wymogów emisyjnych zawartych w Dyrektywie 2010/75/UE (IED) i zatwierdzonych konkluzji dla poszczególnych gałęzi przemysłu,
- podejmowanie działań ograniczających do minimum ryzyko wystąpienia awarii urządzeń ochrony atmosfery (ze szczególnym uwzględnieniem dużych obiektów przemysłowych), a także ich skutków poprzez utrzymywanie urządzeń w dobrym stanie technicznym.

5. W zakresie planowania działań i planowania przestrzennego – jednostki samorządu terytorialnego:

- opracowanie Gminnego Programu Niskoemisyjny (GPN) zgodnie z ustawą z dnia 21 listopada 2008r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz.U. z 2022 r. poz. 438).
- uwzględnianie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu umożliwiających ograniczenie emisji pyłów poprzez działania polegające na:
  - ustalaniu minimalnego współczynnika zieleni na poziomie przynajmniej 25% w obrębie zabudowy mieszkaniowej i usługowej,
  - wprowadzaniu zieleni ochronnej i urządzonej oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych miast (place, skwery),
  - tworzenie tzw. zielonej infrastruktury,
  - tworzenie „zielonych" miejsc wypoczynku dla dzieci i osób starszych,
  - zachowaniu istniejących terenów zieleni i wolnych od zabudowy celem lepszego przewietrzania miast,
- ustalaniu sposobu zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem instalowania ogrzewania niskoemisyjnego w nowo planowanej zabudowie,
- zalecanie podłączania nowych obiektów do sieci ciepłowniczej w rejonach objętych centralnym systemem ciepłowniczym,
- modernizowaniu układu komunikacyjnego celem przeniesienia ruchu poza ścisłe centra miast,
- reorganizacji układu komunikacyjnego oraz wprowadzeniu stref ograniczających ruch samochodowy w ścisłych centrach miast,
- zapewnieniu obsługi transportem zbiorowym na etapie tworzenia planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy w miastach,
- w decyzjach środowiskowych dla budowy i przebudowy dróg:
- wskazanie stosowania wzdłuż ciągów komunikacyjnych pasów zieleni w pasach drogowych (z roślin o dużych zdolnościach fitoremediacyjnych) oraz późniejszego dbania o ich dobry stan jakościowy,
- wskazanie stosowania ekranów akustycznych pochłaniających typu „zielona ściana" zamiast najczęściej stosowanych ekranów odbijających,
- planowanie rozbudowy miast w sposób zapobiegający zbytniemu „rozlewaniu się miast".

6. Uwzględnianie przez podmioty podlegające ustawie o zamówieniach publicznych:

- kryteriów efektywności energetycznej w definiowaniu wymagań dotyczących zakupów produktów (np. klasa efektywności energetycznej, niskie zużycie paliwa, itp.),
- kryteriów efektywności energetycznej w ramach zakupów usług (np. stosowania zabezpieczeń przed pyleniem w czasie robót budowlanych, segregacji odpadów itp.).

7. Działania kontrolne prowadzone przez uprawnione jednostki:

- wzmocnienie kontroli na stacjach diagnostycznych pojazdów;
- wzmocnienie kontroli gospodarstw domowych; obiektów sektora handlu i usług oraz małych przedsiębiorstw w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów;
- wzmocnienie kontroli zakładów przemysłowych na terenie miasta emitujących zanieczyszczenia do powietrza;
- wzmocnienie kontroli przestrzegania zakazu spalania odpadów zielonych;
- kontrole czystości kół w pojazdach wyjeżdżających z placów budów;
- kontrole czystości ulic przy wyjazdach z placów budów;
- kontrole zabezpieczeń przeciwko pyleniu i roznoszeniu odpadów (np. styropianu) z terenu inwestycji budowlanych oraz w trakcie przewożenia materiałów sypkich.

Na podstawie ww. aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej z 2026 roku, planowane działania naprawcze w strefie wielkopolskiej ulegają częściowej zmianie, a także występują zmiany w zakresie realizowanych działań (WpZUZ, WpEEK, WpKUA) oraz dodane są nowe działania (Prowadzenie doradztwa energetycznego i ekologicznego, Objęcie osób ubogich energetycznie wsparciem finansowym i organizacyjnym). Zmiany dotyczą działań:

- Ograniczenie emisji z ogrzewania indywidualnego w komunalnym zasobie mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej,
- Zachęty finansowe na modernizację budynków mieszkalnych oraz na wymianę kotłów, pieców i palenisk w gminach strefy wielkopolskiej,
- Inwentaryzacja źródeł ogrzewania indywidualnego na terenie gmin,
- Kontrola realizacji uchwały ograniczającej stosowanie paliw stałych,
- Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- Obniżenie emisji komunikacyjnej poprzez regularne utrzymywanie czystości ulic oraz zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści w gminach miejskich i miastach w gminach miejsko-wiejskich,
- Ochrona i zwiększanie udziału zieleni w przestrzeni gmin miejskich strefy wielkopolskiej,
- Edukacja ekologiczna.

Zmianie podlega również harmonogram realizacji działań naprawczych.

Plan ogólny nie jest instrumentem służącym do bezpośredniej realizacji większości działań naprawczych określonych w „Programie ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej" wraz z aktualizacją. Jego rola polega przede wszystkim na kształtowaniu polityki przestrzennej gminy w sposób sprzyjający ograniczaniu presji na jakość powietrza oraz tworzeniu warunków umożliwiających realizację celów Programu przy wykorzystaniu innych instrumentów prawnych, organizacyjnych i inwestycyjnych. Ustalenia planu ogólnego wpisują się w założenia Programu przede wszystkim poprzez racjonalne kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Wyznaczenie stref planistycznych oraz obszarów uzupełnienia zabudowy sprzyja ograniczaniu zjawiska rozpraszania zabudowy, koncentracji nowych inwestycji w sąsiedztwie terenów już zagospodarowanych oraz bardziej efektywnemu wykorzystaniu istniejącej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Takie rozwiązania ograniczają konieczność rozwoju rozproszonej infrastruktury, skracają długość codziennych dojazdów oraz stwarzają korzystniejsze warunki dla rozwoju transportu zbiorowego, ruchu pieszego i rowerowego, co w dłuższej perspektywie może przyczyniać się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń pochodzących z sektora komunalno-bytowego i transportowego. Plan ogólny realizuje również cele Programu poprzez ochronę oraz rozwój systemu terenów zieleni. Zachowanie istniejących terenów zieleni, lasów oraz innych obszarów o wysokiej aktywności biologicznej wraz z wyznaczaniem terenów pełniących funkcje przyrodnicze i krajobrazowe, sprzyja utrzymaniu właściwych warunków przewietrzania, ograniczaniu zjawiska przegrzewania się terenów zabudowanych oraz zwiększeniu naturalnej retencji. Zieleń pełni ponadto funkcję fitoremediacyjną, uczestnicząc w wychwytywaniu pyłów zawieszonych oraz części zanieczyszczeń gazowych, co wpływa korzystnie na lokalną jakość powietrza. Ponadto zachowanie ciągłości systemu przyrodniczego oraz terenów otwartych ogranicza możliwość powstawania barier utrudniających wymianę mas powietrza i sprzyja rozpraszaniu zanieczyszczeń.

Należy jednocześnie podkreślić, że działania wskazane w Programie ochrony powietrza, obejmujące m.in. wymianę źródeł ciepła, termomodernizację budynków, działania kontrolne, edukacyjne czy systemy wsparcia finansowego, pozostają poza zakresem regulacji planu ogólnego. Ich realizacja odbywa się z wykorzystaniem odrębnych instrumentów prawnych oraz programów sektorowych.

Ponadto plan ogólny umożliwia realizację połączeń komunikacyjnych oraz daje pełne możliwości realizacji zadań z zakresu infrastruktury technicznej. Ustalenia planu ogólnego dają również pełną możliwość realizacji zadań z zakresu ochrony dóbr kultury materialnej i niematerialnej oraz rozwoju turystyki i rekreacji, zarówno pod względem funkcji zabudowy w strefach przewidujących ich rozwój, jak i realizacji połączeń komunikacyjnych o znaczeniu turystycznym.

3.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

Plan ogólny to obligatoryjny dokument planistyczny obejmujący całą gminę, który zastąpi dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Będzie miał rangę aktu prawa miejscowego, co oznacza, że jego postanowienia będą wiążące przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego. Decyzje te będą możliwe do wydania wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym jako tereny uzupełnienia zabudowy (za wyjątkiem inwestycji zmieniających zagospodarowanie terenu w sposób inny niż budowa obiektu budowlanego oraz w zakresie budowy obiektu budowlanego polegającej na odbudowie, rozbudowie lub nadbudowie), co pozwoli gminom lepiej kontrolować rozwój zabudowy i jej charakter, ograniczając niekontrolowane rozlewanie się zabudowy. Ustawodawca przewidział na uchwalenie planów ogólnych termin do 30 czerwca 2026 r. Po tej dacie studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy tracą moc. Natomiast brak planów ogólnych uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym na obszarze danej jednostki administracyjnej. Podobnie bowiem jak w przypadku decyzji o warunkach zabudowy, która nie będzie mogła być wydana bez wcześniejszego określenia obszarów uzupełnienia zabudowy, niemożliwe także będzie uchwalanie planów miejscowych. Po 31 sierpnia 2026 r. warunkiem zarówno uchwalenia planu miejscowego jak i wydania decyzji o warunkach zabudowy będzie wejście w życie w danej gminie planu ogólnego.

3.5. Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach

Projekt planu zawiera istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i krajobrazu, zapisy wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. Zgodnie z art. 72 ww. ustawy w planie należy zapewnić warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, m.in. poprzez:

- ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi,
- zapewnianie kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy (...), ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni,
- uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej,
- zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych,
- uwzględnienia potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom,
- uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

W zakresie zasad ochrony środowiska i przyrody w planie:

- wyznaczono obszary uzupełnienia zabudowy w celu racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi i ograniczenia rozprzestrzeniania się zabudowy;
- ustalono strefy otwarte wolne od zabudowy na których zachowuje się funkcję gruntów leśnych, rolnych, wodnych, terenów łąk, zieleni naturalnej;

- dopuszczenie zagospodarowanie zielenią naturalną większości wolnych od zainwestowania fragmentów stref planistycznych;
- wyznaczono strefy planistyczne dopuszczające zainwestowanie i zabudowę, określając jednocześnie optymalne wskaźniki zabudowy i zachowanie minimalnego udziału biologicznie czynnego na ich terenie zapewniając tym m.in. ochronę krajobrazu środowiska i lokalnych warunków klimatycznych.

Ustawa Prawo ochrony środowiska w art. 73 ust. 1 stanowi, że w planie ogólnym należy uwzględniać ograniczenia wynikające z:

- ustanowienia szczególnych form ochrony przyrody,
- utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania lub stref przemysłowych,
- wyznaczenia obszarów cichych w aglomeracji oraz obszarów cichych poza aglomeracją,
- strategicznych map hałasu,
- ustalenia w trybie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1087), warunków korzystania z wód regionu wodnego i zlewni oraz ustanowienia stref ochronnych ujęć wód, a także obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych,
- przepisów ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.

ad 1) Na terenie gminy Lubasz występują powierzchniowe obszary chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 1315), należą do nich: dwa Obszary Chronionego Krajobrazu: „Puszcza Notecka" oraz „Dolina Noteci", Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 – Puszcza Notecka, Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 – Dolina Noteci, pomniki przyrody i użytki ekologiczne. Na terenie objętym opracowaniem nie występują parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe czy stanowiska dokumentacyjne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

ad 2) W planie ogólnym wyznaczono nowe strefy gospodarcze mając na uwadze wyznaczone sąsiednie strefy zabudowy mieszkaniowej i związane z nimi uwarunkowania. Wyjątek stanowią istniejące zakłady produkcyjne, i towarzyszące im istniejące zabudowania mieszkaniowe.

Ad 3) Na terenie gminy Lubasz nie wyznaczono obszarów cichych w aglomeracji lub obszarów cichych poza aglomeracją, z tego względu plan ogólny ich nie uwzględnia.

Ad 4) Na terenie gminy Lubasz nie występują strategiczne mapy hałasu.

Ad 5) Na terenie gminy Lubasz jest zlokalizowanych 5 stacji uzdatniania wody – „SUW Stajkowo", „SUW Sokołowo", „SUW Jędrzejewo", „SUW Krucz", „SUW Lubasz". Ponadto, obszar gminy znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 146 „Subzbiornik Jezioro Bytyńskie - Wronki - Trzciel". Ponadto niewielki fragment gminy zlokalizowany w północnej części jednostki (wzdłuż części granicy z miastem Czarnków) położony jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 138 „Pradolina Toruń - Eberswalde".

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, z dnia 16 kwietnia 2004 r., w planie ogólnym muszą być uwzględnione cele ochrony przyrody, wśród których do najbardziej istotnych należą:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w gminnych i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody.

Ustalenia projektu planu ogólnego nie powinny negatywnie wpływać na gatunki oraz siedliska przyrodnicze obszarze objętym opracowaniem.

Projekt planu ogólnego realizuje cele ustawy o ochronie przyrody poprzez m.in.: zachowanie strefy otwartej wolnej od zabudowy, dopuszczenie terenów zieleni naturalnej, terenów lasów.

Ochrona środowiska związana jest z różnymi dziedzinami działalności ludzkiej. Dodatkowo występują ustawy, regulujące w sposób szczegółowy zakres i zasady tej ochrony – takie jak: *Prawo łowieckie,* ustawa *o ochronie zwierząt,* ustawa *o lasach,* ustawa *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*.

3.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego

Jednym z głównych zagrożeń dla środowiska są wyzwania związane z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo. Istotne są również ludzkie działania, wprowadzające wszelkiego rodzaju zanieczyszczenia do środowiska, m.in. wprowadzanie do powietrza, wody i gleby substancji stałych, ciekłych, gazowych lub energii w ilościach lub w składzie, które mogą negatywnie wpływać na zdrowie człowieka, klimat, przyrodę, glebę i wodę. Powyższe zanieczyszczenia mogą spowodować liczne zmiany w środowisku, w tym w krajobrazie kulturowym. Ich główne źródła są związane z postępującą urbanizacją, napędzającą rozwój transportu, gospodarki komunalnej i innych sektorów gospodarki.

Występujące na terenie gminy zagrożenia to przede wszystkim:

• zagrożenia atmosfery:

W granicach obszaru opracowania największym źródłem emisji zanieczyszczeń do atmosfery jest ruch drogowy odbywający się wzdłuż ciągów komunikacyjnych, tj. dróg wojewódzkich nr 182, 140, 153. W tym, istotne jest zwrócenie uwagi na ruch pojazdów ciężarowych, które stanowią istotne źródło emisji spalin, pyłów zawieszonych oraz innych zanieczyszczeń powietrza, które wpływają na jakość atmosfery i życia mieszkańców. Ponadto, wpływ na jakość powietrza w Lubaszu mają procesy spalania paliw na cele energetyczne, związane z emisją powierzchowną. Są one szczególnie uciążliwe w okresie grzewczym, zwłaszcza w zwartej zabudowie, która utrudnia rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń. Główne źródła tych emisji to m.in. niskie kominy odprowadzające spaliny z palenisk domowych oraz lokalne i zbiorcze kotłownie, w których często spalany jest węgiel niskiej jakości o wysokiej zawartości siarki.

• zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych:

Na pogarszający się stan środowiska wodnego wpływają m.in. ścieki pochodzące z oczyszczalni oraz ograniczona dostępność do sieci kanalizacyjnej. W 2024 roku długość sieci kanalizacyjnej w gminie Lubasz wynosiła 51,8 km, a korzystało z niej 4 177 osób, co stanowi ok. 55% mieszkańców jednostki terytorialnej. Jednakże, wciąż istotnym źródłem presji na stan jakościowy wód jest niedostateczna sanitacja obszarów rolniczych. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych, których nieszczelność może powodować skażeniem bakteriologicznym wód powierzchniowych oraz podziemnych. Wynika to między innymi z rozproszenia zabudowy mieszkaniowej na obszarze gminy. Takie zagospodarowanie sprawia, że budowa kanalizacji sanitarnej jest często ekonomicznie nieuzasadniona.

Na terenie gminy funkcjonują mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków komunalnych z podwyższonym usuwaniem związków biogennych – azotu i fosforu ogólnego, przez co do komór z osadem czynnym dawkowany jest koagulant, umożliwiający ich strącanie.

Ze względu na wiejski charakter gminy, istotnym zagrożeniem dla czystości wód są powierzchniowe spływy zanieczyszczeń, które są związane z obecnością związków biogennych pochodzenia rolniczego.

Zjawisko to jest potęgowane przez niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów mineralnych i organicznych, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

Na czystość wód powierzchniowych wpływa również sposób użytkowania melioracji wodnych. Celem melioracji jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych przed powodziami. Dodatkowo, problem stanowią spływy pochodzące z sieci drenarskiej, które wraz z opadami dostają się do wód. Negatywny wpływ mają również dzikie wysypiska śmieci oraz spływy powierzchniowe z tras komunikacyjnych.

• przekształcenia rzeźby terenu oraz pokrywy glebowej

W przypadku przekształcenia rzeźby terenu oraz pokrywy glebowej, zagrożeniem są również dzikie wysypiska odpadów oraz niekontrolowane gospodarowanie odpadami. Ze względu na dobrze rozwiniętą sieć wodociągową, lecz słabo rozwiniętą infrastrukturę kanalizacyjną, na stan sanitarny gleb mogą wpłynąć nieszczelne zbiorniki bezodpływowe. Jednakże, w największym stopniu na jakość gleb wywiera działalność człowieka na obszarach użytkowanych rolniczo oraz zurbanizowanych. Większość mineralnych nawozów azotowych stosowanych w rolnictwie wpływa zakwaszając na glebę, przyczyniając się do pogorszenia jej struktury.

Potencjalnym zagrożeniem może być również nielegalna eksploatacja surowców, co stanowi zagrożenie dla sfery przyrodniczej, rzeźby terenu oraz krajobrazu. Na terenie gminy występują obecnie okresowo eksploatowane złoże „Klempicz MD" oraz zagospodarowane złoże „Klempicz dz.341". Ich obecność może w skutkować powstaniem znacznych terenów przekształconych w wyniku działalności wydobywczej. Na początkowych etapach oraz w trakcie eksploatacji dominują negatywne oddziaływania na środowisko, związane przede wszystkim z ingerencją w powierzchnię terenu, w tym powstawaniem wyrobisk eksploatacyjnych. Proces ten bezpośrednio wpływa na bioróżnorodność, faunę, florę oraz krajobraz. Mimo tymczasowej utraty wartości użytkowej gruntów, tereny poeksploatacyjne przewiduje się poddać rekultywacji, co umożliwi ich częściowe przywrócenie do użytku lub przekształcenie w inne formy, takie jak obszary rekreacyjne czy tereny zalesione. Warto podkreślić, że rozpoczęcie eksploatacji powierzchniowej może nastąpić wyłącznie po spełnieniu wymogów formalno-prawnych.

• zagrożenia środowiska powodowane przez hałas

Klimat akustyczny gminy Lubasz w przeważającej mierze kształtowany jest przez hałas drogowy. Na jego poziom wpływają przede wszystkim: natężenie ruchu, udział transportu ciężarowego w ogólnej liczbie pojazdów, stan techniczny pojazdów, rodzaj nawierzchni oraz organizacja ruchu. Główne źródła emisji hałasu komunikacyjnego stanowią drogi wojewódzkie o numerach: nr 182, 140, 153.

Pośrednio na klimat akustyczny może również oddziaływać ruch kolejowy, związany z lokalizacją linii kolejowej. Dodatkowymi, choć znacznie mniej istotnymi, źródłami hałasu są funkcjonujące na terenie gminy zakłady usługowe oraz maszyny rolnicze.

Źródłem hałasu mogą być również istniejące farmy wiatrowe oraz potencjalne nowe instalacje odnawialnych źródeł energii tego typu. Należy jednak wskazać, że przy prawidłowej eksploatacji i regularnej konserwacji elektrowni wiatrowych hałas powstający w wyniku tarć mechanicznych elementów turbiny oraz generatora ma znaczenie drugorzędne, a dominującym źródłem emisji pozostaje hałas aerodynamiczny związany z pracą łopat wirnika.

• zagrożenia powodowane oddziaływaniem elektromagnetycznym

Ujemny wpływ na stan środowiska i zdrowie ludzi mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci radiofal o częstotliwości od 0,1 do 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz, umieszczone w środowisku naturalnym. W gminie Lubasz do sztucznych źródeł emisji pól elektromagnetycznych stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska należą:

- napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia - 110 kV,
- linie elektroenergetyczne średniego napięcia - 15 kV,
- linie elektroenergetyczne niskiego napięcia,
- stacje transformatorowe (15/0,4 kV),
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne wykorzystywane w przemyśle, medycynie, policji, straży pożarnej.

Na obszarze gminy Lubasz do nowych inwestycji, które mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla środowiska zaliczyć można:

- nowo projektowane tereny zabudowy,
- nowe farmy wiatrowe,
- tereny eksploatacji powierzchniowej.

Elektrownie wiatrowe, poza emisją hałasu, mogą również w dłuższej perspektywie oddziaływać na lokalne warunki mikroklimatyczne poprzez niewielkie modyfikacje przepływu mas powietrza i intensywności mieszania warstw atmosfery w bezpośrednim sąsiedztwie turbin. Dodatkowo, elektrownie wiatrowe mogą stanowić zagrożenie dla lokalnej fauny. Dotyczy to w szczególności ptaków oraz nietoperzy, głównie z uwagi na ryzyko kolizji z obracającymi się łopatami wirnika.

Przedmiotowy obszar wyróżnia się cennymi uwarunkowaniami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Wzrost atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy Lubasz wpływa na okresowe nasilenie antropopresji, przejawiającej się nadmiernym i niekontrolowanym wykorzystaniem terenów pod funkcje rekreacyjną, co jest związane z nieodpowiedzialnym biwakowaniem, śmieceniem i niszczeniem roślinności. Powyższe działania mogą doprowadzić do degradacji ekosystemów i obniżenia walorów przyrodniczych tego obszaru.

Dodatkowo, rozwój budownictwa mieszkaniowego w bezpośrednim sąsiedztwie terenów cennych przyrodniczo, powoduje fragmentację siedlisk. Zmniejszenie spójności obszarów o cennych wartościach przyrodniczych utrudni migrację zwierząt, ograniczy różnorodność biologiczną oraz zaburzy stabilność ekosystemów. Rosnąca presja na wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych, przeznaczonych pod zabudowę o różnych funkcjach, prowadzi do dalszej ekspansji na wrażliwe środowiskowo tereny. Stanowi to istotne zagrożenie dla ich zachowania oraz zrównoważonego rozwoju. Szczególnie ważne jest chronienie tych terenów ze względu na ich ograniczoną liczbę w obrębie gminy. Ponadto, rozwój budownictwa na terenach rolniczych o cennych klasach bonitacyjnych znacząco może wpłynąć na ich funkcje rolnicze i środowiskowe. Tereny te, cechujące się dobrą przydatnością rolniczą, po przekształceniu na cele mieszkaniowe, usługowe czy przemysłowe tracą swój potencjał produkcyjny.

Podstawowym zagrożeniem w odniesieniu do obszarów objętych ochroną przyrody jest pogodzenie potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego gminy z koniecznością zachowania wysokiej jakości środowiska przyrodniczego oraz utrzymania właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków. Istotnym zagrożeniem pozostaje możliwość ograniczenia ciągłości powiązań ekologicznych pomiędzy

kompleksami leśnymi, dolinami rzecznymi oraz innymi terenami pełniącymi funkcję korytarzy ekologicznych. Ponadto rozwój zabudowy, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej może prowadzić do zwiększenia presji antropogenicznej na obszary cenne przyrodniczo, w szczególności poprzez przekształcanie powierzchni biologicznie czynnej oraz pogorszenie warunków siedliskowych.

Jednocześnie, istotnym zagrożeniem dla rzeźby terenu i pokrywy glebowej są przekształcenia gruntów pod zabudowę w związku z rozbudową zabudowy mieszkaniowej bądź gospodarczej. Na skutek tego, powierzchnia biologicznie czynna zostanie utwardzona, co wpłynie na zmianę warunków życia roślin i zwierząt w dotychczasowych siedliskach. Pojawią się także uciążliwości w postaci emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz hałasu, które będą miały charakter lokalny i krótkoterminowy, ograniczony do obszaru budowy, jego zaplecza oraz dróg dojazdowych. Jednocześnie, poprzez zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej, zmianie ulegnie mikroklimat.

Postępujące ocieplenie klimatu, występowanie susz i zjawiska stepowania terenu, niedobory opadów deszczu, a także coraz częstsze ekstremalne zjawiska pogodowe wpływają na funkcjonowanie lokalnych ekosystemów. Zmniejszenie ilości wód powierzchniowych w jeziorach i zbiornikach wód polodowcowych wraz ze zmianą składu gatunkowego lasów, mogą prowadzić do destabilizacji środowiska naturalnego i zaburzenia równowagi ekosystemów.

Innymi czynnikami negatywnie wpływającymi na stan środowiska naturalnego są nowo powstające drogi oraz inne elementy infrastruktury transportowej. Ich obecność zwiększa ryzyko kolizji zwierząt z pojazdami, ogranicza możliwość swobodnej migracji oraz przyczynia się do degradacji siedlisk poprzez zanieczyszczenia, hałas i wibracje.

4. Przewidywane oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko

Analiza i ocena przewidywanego oddziaływania skumulowanego realizacji ustaleń projektu planu ogólnego gminy Lubasz została przeprowadzona z uwzględnieniem całokształtu ustaleń planistycznych, w tym wszystkich wyznaczonych stref planistycznych o zróżnicowanych profilach funkcjonalnych, ich wzajemnego rozmieszczenia i powiązań przestrzennych, istniejącego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów, a także przewidywanego kierunku oraz intensywności przyszłych procesów inwestycyjnych. W ocenie uwzględniono również możliwość nakładania się oddziaływań wynikających z realizacji nowych przedsięwzięć na oddziaływania już występujące w środowisku, w szczególności związane z istniejącą zabudową mieszkaniową, usługową i produkcyjną, układem komunikacyjnym, infrastrukturą techniczną, gospodarką rolną i leśną oraz innymi formami użytkowania terenu. Charakter planu ogólnego, który określa przede wszystkim ramy i kierunki przyszłego zagospodarowania przestrzennego gminy, powoduje, że potencjalne oddziaływania środowiskowe należy rozpatrywać przede wszystkim w ujęciu długookresowym i przestrzennym. Samo wyznaczenie stref planistycznych nie jest równoznaczne z realizacją konkretnych przedsięwzięć, jednak wskazuje obszary, w których w przyszłości możliwe będzie wystąpienie określonego rodzaju presji na środowisko. Dlatego ocena skumulowanego oddziaływania uwzględnia zarówno istniejący poziom presji, jak i możliwość jego stopniowego zwiększania się wraz z realizacją kolejnych inwestycji dopuszczonych w ramach poszczególnych stref.

W granicach gminy Lubasz dominują strefy otwarte (SO), w szczególności związane z użytkowaniem rolniczym, leśnym, przyrodniczym i wodnym. Ich udział oraz przestrzenne rozmieszczenie stanowią istotny czynnik ograniczający możliwość niekontrolowanego rozpraszania zabudowy i dalszej fragmentacji przestrzeni przyrodniczej. Zachowanie znacznej powierzchni terenów otwartych sprzyja utrzymaniu ciągłości ekologicznej, zachowaniu siedlisk przyrodniczych, możliwości migracji organizmów, retencji wód oraz podstawowych funkcji gleby i powierzchni biologicznie czynnej. W konsekwencji, pomimo możliwości wystąpienia lokalnych oddziaływań związanych z rozwojem poszczególnych funkcji, nie przewiduje się, aby ustalenia planu ogólnego prowadziły do powstania na poziomie całej gminy presji o charakterze niekontrolowanym lub powodującej istotne pogorszenie funkcjonowania systemu przyrodniczego.

Jednocześnie projekt planu ogólnego wyznacza strefy umożliwiające rozwój funkcji mieszkaniowej, usługowej, gospodarczej i produkcyjnej, a także strefy infrastrukturalne i komunikacyjne. Ich funkcjonowanie może wiązać się ze zwiększeniem stopnia antropopresji, w szczególności w miejscach, gdzie nastąpi uzupełnienie istniejącej zabudowy lub rozwój nowych terenów inwestycyjnych. Potencjalne skumulowane oddziaływanie tych stref może wynikać przede wszystkim ze wzrostu powierzchni zabudowanych i uszczelnionych, zwiększenia natężenia ruchu samochodowego, wzrostu zapotrzebowania na wodę, energię i inne zasoby, zwiększenia ilości wytwarzanych ścieków i odpadów, a także wzrostu emisji do powietrza, emisji hałasu i oświetlenia antropogenicznego. Skala tych oddziaływań będzie jednak uzależniona od rzeczywistego tempa i intensywności zagospodarowania terenów oraz od sposobu realizacji poszczególnych inwestycji.

W odniesieniu do stref planistycznych związanych z zabudową mieszkaniową (strefy SW, SJ, SZ), potencjalne oddziaływania skumulowane będą przede wszystkim związane ze zwiększeniem liczby mieszkańców i użytkowników terenów, a w konsekwencji ze wzrostem zapotrzebowania na wodę do celów bytowych, energię, usługi komunalne i transport. Możliwe jest również zwiększenie ilości powstających ścieków komunalnych i odpadów oraz lokalny wzrost emisji związanych z ogrzewaniem budynków i ruchem pojazdów. Z punktu widzenia środowiska istotne znaczenie będzie miała koncentracja zabudowy w obrębie istniejących struktur osadniczych oraz wyposażenie terenów w infrastrukturę wodociągową, kanalizacyjną i drogową. Utrzymanie zwartego charakteru zabudowy ogranicza bowiem rozpraszanie presji inwestycyjnej na tereny otwarte, zmniejsza skalę fragmentacji siedlisk oraz ogranicza konieczność budowy nowych, rozległych ciągów infrastrukturalnych.

W przypadku stref usługowych (SU) i gospodarczych (SP) potencjalne oddziaływania skumulowane mogą mieć większe zróżnicowanie i zależeć od rodzaju prowadzonej działalności. W porównaniu ze strefami wielofunkcyjnymi związanymi z zabudową mieszkaniową mogą one generować większe zapotrzebowanie na energię i wodę, zwiększoną liczbę przejazdów pojazdów, a w niektórych przypadkach także emisję hałasu, substancji do powietrza, ścieków technologicznych lub innych zanieczyszczeń. Należy jednak podkreślić, że plan ogólny nie przesądza o realizacji konkretnych instalacji ani przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Ich szczegółowa ocena będzie następowała na kolejnych etapach procesu inwestycyjnego, zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony środowiska i, w zależności od charakteru przedsięwzięcia, z zastosowaniem odpowiednich procedur oceny oddziaływania na środowisko.

Strefy infrastrukturalne (SI) i komunikacyjne (SK) mogą natomiast powodować kumulację oddziaływań związanych przede wszystkim z emisją hałasu i substancji do powietrza, wzrostem natężenia ruchu, zajęciem powierzchni terenu, ograniczeniem infiltracji wód opadowych oraz lokalną fragmentacją

siedlisk. Oddziaływania te mogą nakładać się na presję wynikającą z istniejącego układu komunikacyjnego. Jednocześnie rozwój infrastruktury w nawiązaniu do istniejących ciągów komunikacyjnych i terenów już zagospodarowanych może ograniczać skalę dodatkowego przekształcenia terenów otwartych. W przypadku rozwoju nowych odcinków infrastruktury szczególne znaczenie będzie miało ograniczenie zajęcia terenów cennych przyrodniczo, zachowanie drożności lokalnych korytarzy ekologicznych oraz zapewnienie właściwego odprowadzania i zagospodarowania wód opadowych i roztopowych.

Istotnym elementem analizy skumulowanego oddziaływania jest również przewidywany wzrost zapotrzebowania na zasoby środowiska. Rozwój funkcji mieszkaniowych, usługowych, produkcyjnych i infrastrukturalnych będzie prowadził do stopniowego zwiększenia zapotrzebowania na wodę, energię, surowce oraz powierzchnię terenu. Wzrost ten należy oceniać w odniesieniu do istniejącego poziomu wykorzystania zasobów oraz możliwości infrastrukturalnych gminy. Szczególnie istotne jest zapewnienie, aby zwiększone zapotrzebowanie na wodę nie prowadziło do nadmiernej eksploatacji zasobów wód podziemnych i powierzchniowych, a zwiększona ilość ścieków była zagospodarowywana w sposób zabezpieczający wody i gleby przed zanieczyszczeniem. Równocześnie rozwój terenów zabudowanych może powodować ograniczenie naturalnej infiltracji wód opadowych wskutek wzrostu powierzchni uszczelnionych. Zjawisko to może mieć znaczenie szczególnie w przypadku koncentracji inwestycji na terenach o wysokim stopniu uszczelnienia, dlatego istotne jest zachowanie powierzchni biologicznie czynnych oraz stosowanie rozwiązań służących retencji i infiltracji wód opadowych.

W zakresie powierzchni ziemi i zasobów glebowych skumulowane oddziaływanie będzie przede wszystkim związane z sukcesywnym zajmowaniem terenów pod zabudowę, infrastrukturę i komunikację, a także z przekształceniem profilu glebowego i ograniczeniem jego funkcji przyrodniczych. Największe znaczenie może mieć sytuacja, w której wiele inwestycji będzie realizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie lub na terenach dotychczas niezabudowanych. Z uwagi jednak na dominację stref otwartych oraz uwzględnienie w projekcie planu istniejącego zagospodarowania i obowiązujących ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń planu ogólnego prowadziła do niekontrolowanej i znacznej utraty ciągłości terenów rolniczych, leśnych i przyrodniczych w skali całej gminy.

W odniesieniu do powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego potencjalna kumulacja oddziaływań będzie związana przede wszystkim ze zwiększeniem liczby źródeł emisji oraz wzrostem ruchu komunikacyjnego. Wzrost liczby budynków i użytkowników terenów może powodować zwiększenie emisji związanych z ogrzewaniem, natomiast rozwój funkcji usługowych, gospodarczych i produkcyjnych może powodować dodatkowe emisje zależne od rodzaju prowadzonej działalności. Jednocześnie stopień tego oddziaływania będzie zależny od zastosowanych technologii, źródeł energii, standardów energetycznych budynków oraz rozwiązań ograniczających emisję. Na terenach zurbanizowanych możliwe jest lokalne zwiększenie poziomu hałasu, zwłaszcza w sąsiedztwie dróg i terenów aktywności gospodarczej. Nie przewiduje się jednak, aby przy zachowaniu obowiązujących norm ochrony środowiska i zasad zagospodarowania przestrzennego doszło do znaczącego, ponadlokalnego pogorszenia warunków aerosanitarnych lub klimatu akustycznego na terenie gminy.

Szczególnej analizie poddano możliwość kumulacji oddziaływań na różnorodność biologiczną, siedliska przyrodnicze oraz obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. W tym zakresie znaczenie ma nie tylko bezpośrednie zajęcie siedlisk przez zabudowę, lecz także pośrednie skutki rozwoju zagospodarowania, takie jak fragmentacja siedlisk, zwiększenie presji rekreacyjnej, wzrost natężenia

ruchu, hałasu i oświetlenia oraz zmiana stosunków wodnych. Projekt planu ogólnego uwzględnia istniejące uwarunkowania przyrodnicze i ogranicza możliwość intensywnego zagospodarowania terenów szczególnie wrażliwych. Tereny chronione przyrodniczo, tereny leśne, trwałe użytki zielone, cieki i zbiorniki wodne oraz inne elementy systemu przyrodniczego zostały uwzględnione w strukturze stref planistycznych w sposób ograniczający możliwość ich niekontrolowanego przekształcania. W związku z tym nie przewiduje się, aby suma oddziaływań wynikających z realizacji poszczególnych stref doprowadziła do znaczącego pogorszenia integralności obszarów Natura 2000 lub przerwania kluczowych powiązań ekologicznych.

Ocena skumulowanego oddziaływania uwzględnia również czasowy charakter poszczególnych presji. Na etapie realizacji inwestycji mogą wystąpić krótkotrwałe i lokalne oddziaływania związane z prowadzeniem robót budowlanych, w tym emisja pyłu i spalin, hałas, drgania, czasowe zajęcie terenu, przekształcenie powierzchni ziemi oraz zwiększenie ruchu pojazdów budowlanych. W przypadku jednoczesnej realizacji kilku przedsięwzięć w sąsiadujących lokalizacjach możliwe jest czasowe skumulowanie tych oddziaływań. Na etapie eksploatacji dominować będą natomiast oddziaływania długoterminowe, związane przede wszystkim z użytkowaniem zabudowy, transportem, poborem wody, zużyciem energii, wytwarzaniem ścieków i odpadów oraz emisją hałasu i substancji do powietrza. Będą one miały w większości charakter lokalny i będą zależne od rzeczywistego stopnia wykorzystania terenów wskazanych w planie.

Podsumowując, realizacja ustaleń projektu planu ogólnego gminy Lubasz może powodować wzrost presji na niektóre komponenty środowiska, jednak przewidywana skala i charakter tych zmian nie wskazują na możliwość wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania skumulowanego w skali gminy. Najbardziej prawdopodobne będą oddziaływania o charakterze lokalnym, bezpośrednim i pośrednim, związane z rozwojem zabudowy i infrastruktury, które mogą kumulować się w obszarach koncentracji funkcji inwestycyjnych. Z punktu widzenia ochrony środowiska szczególnie istotne pozostaje zachowanie terenów otwartych i powiązań ekologicznych, ograniczenie rozpraszania zabudowy, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ograniczanie powierzchni uszczelnionych, właściwe zagospodarowanie wód opadowych i ścieków, zapewnienie odpowiedniej infrastruktury technicznej oraz stosowanie rozwiązań minimalizujących emisję hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Przy uwzględnieniu tych uwarunkowań oraz obowiązujących instrumentów ochrony środowiska nie stwierdza się przesłanek wskazujących, aby skumulowane oddziaływanie ustaleń planu ogólnego miało osiągnąć poziom znacząco negatywny.

4.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Potencjalne oddziaływanie na powierzchnię ziemi może być związane z obecnością złóż w granicach gminy Lubasz. Ich eksploatacja może spowodować zniekształcenie powierzchni terenu w związku z powstawaniem wyrobisk eksploatacyjnych, które mogą wykształcić się w wyniku działalności wydobywczej. Jednakże, w wyniku zmiany brzmienia art. 29 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2026 poz. 69) wprowadzono zmianę, która dotyczy odmowy udzielenia koncesji w przypadku sprzeciwienia się interesowi publicznemu bądź uniemożliwienia wykorzystania nieruchomości zgodnie z ich przeznaczeniem określonym przez miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku tych planów uniemożliwienia wykorzystania nieruchomości lub obszarów sposób wynikający z planu ogólnego lub przepisów odrębnych. Istotne jest również racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi, z naciskiem na rekultywację terenów poeksploatacyjnych, rekultywację terenów zdegradowanych.

Przekształceniom mogą ulec również tereny pod nowymi budynkami, co związane jest z ich posadowieniem i fundamentowaniem. Jednakże, stopniowy spadek liczby ludności wpływa na zmniejszenie przyrostu powierzchni kubaturowej budynków. Dodatkowo, przeznaczanie przestrzeni do zabudowy powinno odbywać się na terenach objętymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscach wyznaczonych poprzez obszar uzupełnień zabudowy. Z tego powodu, dalsze zmiany w środowisku nie powinny następować w sposób gwałtowny. W miejscach gdzie została wprowadzona nowa zabudowa i zlokalizowane elementy infrastruktury technicznej oraz dojazdy, nastąpi uszczelnienie powierzchni kosztem obszarów biologicznie czynnych. Istotną ingerencją w warunki gruntowe może być również realizacja kondygnacji podziemnych. Brak działań związanych z ich zastrzeżeniem na etapie sporządzania miejscowego planu lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy może doprowadzać do destabilizacji stosunków wodnych lub niekorzystnego oddziaływania na stateczność gruntów. Z tego względu, ograniczenie strefowe dopuszczonych zabudowań w planie ogólnym, jak i wyznaczenie obszaru uzupełnień zabudowy powinno w znacznym stopniu ograniczyć przekształcanie nieracjonalne powierzchni ziemi.

W związku z tym, że każda strefa zawiera teren infrastruktury technicznej jako profil podstawowy, to zmiany w ukształtowaniu terenu oraz strukturze gruntu mogą wystąpić również w przypadku budowy, przebudowy, rozbudowy oraz remontu sieci i urządzeń infrastruktury technicznej bądź przyłączy do sieci infrastruktury technicznej. Na skutek prowadzenia prac budowlanych mogą nastąpić zmiany we właściwościach fizycznych i chemicznych podłoża, jak również przekształcenie powierzchni ziemi o charakterze lokalnym i krótkoterminowym, związane z wykonaniem wykopów.

Podczas realizacji dopuszczonych przedsięwzięć zaleca się wywóz mas ziemnych powstałych wskutek prowadzenia robót budowlanych lub zagospodarowanie na terenie inwestycji zgodnie z przepisami odrębnymi, tj. ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2026 poz. 1453), ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 82) oraz przepisami wykonawczymi do tych ustaw.

Potencjalnym zagrożeniem dla gleb jest ewentualne, niewłaściwe gromadzenie odpadów stałych w obrębie działek budowlanych, do czasu ich odbioru i wywiezienia na składowisko.

Zgodnie z ustaleniami projektu planu przewiduje się zachowanie istniejących terenów leśnych oraz terenów zieleni. Realizacja zapisów planu przyczyni się do utrzymania znacznej części obszaru objętego opracowaniem jako przestrzeni czynnych przyrodniczo, obejmujących tereny niezabudowane, zadrzewione oraz zagospodarowane zielenią. Podkreślenia wymaga pozytywny wpływ utrzymania kompleksów leśnych, którego skutkiem będzie ochrona gleb przed zanieczyszczeniem, przesuszeniem, nadmiernym uwilgotnieniem, a także przed erozją wodną i wietrzną, co w konsekwencji przyczyni się do zachowania stabilności lokalnych ekosystemów oraz poprawy warunków mikroklimatycznych.

4.2. Oddziaływanie na krajobraz

Zgodnie z Europejską Konwencją Krajobrazową, sporządzoną we Florencji z dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98), krajobraz stanowi istotny element życia mieszkańców zarówno miast, jak i wsi, obejmując obszary zdegradowane, pospolite oraz te o wyjątkowych walorach estetycznych. Celem powyższej Konwencji jest promowanie ochrony, zarządzania i planowania krajobrazu oraz rozwijanie europejskiej współpracy w ty zakresie poprzez wymianę doświadczeń, specjalistów i tworzenie dobrych praktyk krajobrazowych. Postanowienia Konwencji podkreślają konieczność działań na rzecz zachowania i utrzymania istotnych oraz charakterystycznych cech

krajobrazu, tak aby odpowiednio ukierunkować i harmonizować zmiany wynikające z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. W celu realizacji jej zapisów podejmowane są działania zmierzające m.in. do:

- prawnego uznania krajobrazów jako istotnego komponentu otoczenia ludzi,
- ustanowienia procedur udziału społeczeństwa w procesach planowania i zarządzania krajobrazem,
- uwzględniania kwestii krajobrazowych we wszelkich działaniach związanych z zarządzaniem przestrzenią.

W pobliżu terenów, gdzie wyznaczone zostały obszary intensywniejszych przekształceń i zainwestowania, nastąpi miejscowe ograniczenie różnorodności biologicznej. Niemniej, nowo wyznaczone strefy inwestycyjne w planie ogólnym występują wyłącznie w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, stanowią jej uzupełnienie lub poszerzenie. Ponadto, ze względu na ograniczoną powierzchnię planowanej nowej zabudowy oraz sposób zagospodarowania terenów, krajobraz powinien zostać zachowany. Osiągnięcie tego celu wspiera również określenie w dokumentach planistycznych ogólnych parametrów zabudowy, tj. intensywność i wysokość, które odpowiadają istniejącemu układowi przestrzennemu.

W celu przeciwdziałania zaburzeniom ciągłości systemu przyrodniczego, degradacji walorów krajobrazowych oraz naruszeniu charakterystycznej topografii terenu, projekt planu wprowadza zróżnicowane ustalenia strefowe dla poszczególnych obszarów. Na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zaleca się kształtowanie terenów zabudowy w powiązaniu ze spójnym systemem zieleni urządzonej i krajobrazowej, co przyczyni się do poprawy estetyki przestrzeni oraz podniesienia walorów krajobrazowych terenów zurbanizowanych i przyległych obszarów rolnych oraz leśnych.

Ponadto przewiduje się objęcie ochroną miejsc i terenów eksponowanych, panoram oraz punktów widokowych, w celu zapobieżenia dominacji elementów obcych krajobrazowi, tj. infrastruktura techniczna, tablice reklamowe, zabudowa o niskich walorach estetycznych. Ustalenia planu ogólnego wyznaczają ramy dla dalszych działań w zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz harmonijnego krajobraz. Dodatkowo obiektom kubaturowym oraz naziemnym urządzeniom infrastruktury technicznej należy nadawać formy architektoniczne, które będą harmonizować z otoczeniem. Należy również ograniczyć lokalizację na całym obszarze gminy wiejskiej obiektów wymagających makroniwelacji i znacznych przekształceń topografii terenu.

Respektując zapisy Konwencji Krajobrazowej w projekcie planu dla stref planistycznych przyjęto parametry i wskaźniki urbanistyczne, m.in. maksymalną wysokość zabudowy, maksymalną intensywność zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, mające na celu ochronę ładu przestrzennego i krajobrazu. Uszczegółowienie struktury przestrzennej terenów nastąpi w trybie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Pozytywny wpływ na walory krajobrazowe obszaru będzie miało wyznaczenie stref zieleni, rekreacji oraz stref otwartych, co umożliwi zachowanie istniejących kompleksów leśnych i obszarów zieleni. Ochrona terenów leśnych i zadrzewionych przed zabudową przyczyni się do utrzymania ich dotychczasowego sposobu użytkowania, a tym samym do zachowania otwartego krajobrazu użytków rolnych oraz wizualnie cennych przestrzeni zadrzewionych. Działania te będą sprzyjać utrzymaniu ładu przestrzennego oraz zachowaniu harmonii krajobrazu kulturowego i przyrodniczego obszaru objętego opracowaniem.

4.3. Oddziaływanie na powietrze, klimat lokalny i akustyczny

Ustalenia projektu planu ogólnego i ich realizacja nie powinny wpłynąć na zmianę warunków klimatu akustycznego. Jednakże, każde zwiększenie terenów zabudowy kosztem terenów biologicznie czynnych, przyczynia się do przekształcenia warunków klimatu lokalnego. Jednocześnie, ww. czynniki mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza.

Dokument nie wyznacza szczegółowych parametrów zagospodarowania terenu ani lokalizacji konkretnych inwestycji, dlatego jego wpływ na klimat akustyczny ma charakter pośredni i wynika z wyznaczenia kierunków rozwoju funkcjonalno-przestrzennego gminy. Rzeczywiste zmiany stanu akustycznego będą uzależnione od rodzaju inwestycji realizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy oraz od natężenia ruchu komunikacyjnego i prowadzonej działalności gospodarczej.

Wyznaczone w planie strefy gospodarcze pokrywają się z istniejącą lokalizacją zakładów produkcyjnych, uwzględniając ich możliwy obszarowy rozwój. Usytuowanie stref gospodarczych na terenie gminy Lubasz nie powinno w sposób negatywny oddziaływać na klimat akustyczny i lokalny oraz stan higieny atmosfery. Powyższe strefy wyznaczono głównie na terenach przy węzłach dróg wojewódzkich oraz przy terenach obszarów kolejowych.

Na terenie gminy Lubasz zlokalizowane są drogi wojewódzkie nr 140, 153 i 182. Ponadto, przez jednostkę terytorialną przebiegają linie kolejowe: nr 236 Wągrowiec – Bzowo Goraj odcinek Rogoźno Wielkopolskie – Bzowo Goraj oraz nr 390 Bzowo Goraj – Czarnków, odcinek Bzowo Goraj – Czarnków. Należy dążyć do ograniczeń natężenia hałasu związanych z komunikacją poprzez wprowadzanie zieleni izolacyjnej, ewentualnie poprzez lokalizację ekranów akustycznych oraz stosowanie „cichych nawierzchni" drogowych lub jeszcze innych środków technicznych, technologicznych i organizacyjnych niwelujących to negatywne oddziaływanie. Postulowane jest, aby tereny podlegające ochronie przed hałasem (określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (t.j. Dz. U. z 2014, poz. 112) przebiegały w maksymalnej możliwej odległości od terenów intensywnej uciążliwości komunikacyjnej (w tym tereny kolejowe). W celu ich uniknięcia lub minimalizacji niezbędne będzie stosowanie odpowiednich środków organizacyjnych, technicznych i technologicznych. Przykładami środków technicznych są między innymi: ekrany akustyczne, obudowy akustyczne bądź nawierzchnie o obniżonej emisji hałasu. W zakresie środków technologicznych, sugerowane jest np. stosowanie certyfikowanych urządzeń o niskiej emisji hałasu, regularna konserwacja i serwis urządzeń, automatyzacja procesów ograniczająca impulsywny hałas. Natomiast do środków organizacyjnych należą między innymi: harmonogramowanie najbardziej hałaśliwych prac w ciągu dnia, kontrola i monitoring hałasu. W przypadku zieleni izolacyjnej, zalecana jest zieleń wysoką i średnią, która oprócz funkcji ochronnej i ekologicznej będzie również pełnić funkcję krajobrazową. Jednakże, należy podkreślić, że skuteczność zieleni jako bariery akustycznej jest uzależniona od szeregu czynników, w tym: szerokości pasa zieleni (efekty akustyczne obserwuje się dopiero przy pasach o szerokości co najmniej kilkunastu metrów), wysokości i struktury roślinności (najkorzystniejsze są układy wielopiętrowe: drzewa, krzewy i rośliny okrywowe), gęstości nasadzeń i stopnia zwarcia koron oraz doboru gatunków, zwłaszcza z przewagą roślin zimozielonych i gatunków o gęstym ulistnieniu. Jednocześnie, należy uwzględniać taki dobór rośliny, który będzie nieinwazyjny oraz dostosowany do lokalnych warunków siedliskowych. Do gatunków rodzimych, mogących służyć jako zieleń izolacyjna można zaliczyć m.in. dereń świdwę,

klona polnego, głóg jednoszyjkowy, topolę czarną, brzozę brodawkowatą, lipę drobnolistną, grab pospolity.

Należy zwrócić uwagę, że przejazdy pociągów na istniejących liniach kolejowych generuje dźwięki o charakterze impulsowym. Oznacza to, że emisja hałasu występuje okresowo i jest związana z przejazdem składu, a nie ma charakteru ciągłego. Niemniej, ruch kolejowy może wpływać negatywnie na komfort życia mieszkańców poprzez pogorszenie jakości środowiska akustycznego. Jednakże nowoczesne rozwiązania związane z stosowaniem nawierzchni tłumiących drgania, a także ekranów akustycznych. Sugerowane jest zastosowanie wałów ziemnych stanowiących jedną z najlepszych metod tłumienia hałasu emitowanego przez przejeżdżające pociągi.

W celu poprawy jakości powietrza należy ograniczyć emisję zanieczyszczeń poprzez zastosowanie nowoczesnych technologii do celów grzewczych opartej o przepisy odrębne, co jest zgodne z zapisami Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2020 r. poz. 5954) wraz z aktualizacją. W ramach tych działań zaleca się wprowadzenie systemu zachęt finansowych wspierających modernizację budynków mieszkalnych oraz wymianę kotłów, pieców i palenisk oraz prowadzenie częstszych inwentaryzacji indywidualnych źródeł ogrzewania na terenie gminy. W celu ograniczenia negatywnego wpływu czynników na jakość powietrza, powinno się zadbać o termoizolację budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej. Istotne jest również obniżenie emisji komunikacyjnej poprzez regularne utrzymywanie czystości ulic. Dodatkowo działania te powinny obejmować ochronę oraz zwiększanie udziału terenów zieleni w przestrzeni miejskiej, prowadzenie edukacji ekologicznej oraz uwzględnianie zasad ochrony powietrza w dokumentach planistycznych, które powstaną po uchwaleniu planu ogólnego gminy.

Uciążliwości w zakresie emisji pyłów i gazów mogą występować w fazie prac budowlanych i konstrukcyjno-montażowych związanych z budową poszczególnych obiektów bądź w projektowanych strefach gospodarczych. Zagrożeniem jakości powietrza będą prace przy użyciu specjalistycznego sprzętu budowlanego, transport i przeładunek materiałów budowlanych. Wpływ na skalę emisji będą miały warunki atmosferyczne, takie jak: wilgotność powietrza, częstość, wielkość i rodzaj opadów, temperatura powietrza, siła i częstość występowania wiatrów. Niemniej, istotne jest zawarcie odpowiednich zapisów przy sporządzaniu planów miejscowych dla tych terenów. Obecność takich ustaleń, wpłynie na emisję zanieczyszczeń na określonych obszarach. Dodatkowo, plan ogólny dopuszcza na części terenów, w szczególności w wybranych strefach otwartych i gospodarczych, lokalizację instalacji odnawialnych źródeł energii. Największe oddziaływanie na ograniczenie emisji zanieczyszczeń w wyniku spalania paliw konwencjonalnych mają tereny przeznaczone pod instalację elektrowni słonecznej.

Realizacja ustaleń planu ogólnego nie będzie miała istotnego wpływu na klimat w ujęciu ponadlokalnym. Skala oraz charakter ustaleń dokumentu nie stwarzają przesłanek do wystąpienia zmian procesów klimatycznych, bilansu energetycznego czy cyrkulacji atmosferycznej. Potencjalne oddziaływania mogą natomiast dotyczyć warunków mikroklimatycznych i będą miały charakter lokalny. Przekształcenia związane ze wzrostem powierzchni zabudowanych mogą prowadzić do zmian mikroklimatycznych, w tym zwiększenia efektu miejskiej wyspy ciepła oraz zmniejszenia przewietrzania terenów. Powstawanie nowych zespołów zabudowy może prowadzić do zmniejszenia prędkości przepływu powietrza, zmian kierunków lokalnej cyrkulacji oraz zwiększenia turbulencji w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów budowlanych. Oddziaływania te będą jednak ograniczone przestrzennie i nie wpłyną na ogólny system przewietrzania gminy. Zachowanie rozległych terenów

rolnych, kompleksów leśnych, dolin rzecznych oraz innych terenów otwartych umożliwi utrzymanie naturalnych ciągów wymiany mas powietrza oraz korzystnych warunków przewietrzania. Względem warunków wilgotnościowych potencjalne zmiany mogą wynikać przede wszystkim ze zwiększenia udziału powierzchni uszczelnionych, co prowadzi do ograniczenia infiltracji wód opadowych, zmniejszenia parowania z powierzchni gruntu oraz lokalnego obniżenia wilgotności powietrza. Zachowanie terenów biologicznie czynnych, lasów, zadrzewień, dolin rzecznych i innych elementów systemu przyrodniczego będzie sprzyjało utrzymaniu korzystnego bilansu wodnego.

Plan ogólny gminy Lubasz zakłada zachowanie odpowiednich proporcji terenów biologicznie czynnych, rozwój systemu zieleni miejskiej, utrzymaniu ciągów zieleni izolacyjnej i korytarzy przewietrzania. Istotna jest również koncentracja nowej zabudowy w wyznaczonych strefach planistycznych oraz obszarach uzupełnienia zabudowy. Rozwiązanie to sprzyja ograniczeniu zjawiska rozpraszania zabudowy i umożliwia racjonalne wykorzystanie terenów już częściowo zagospodarowanych, jednocześnie ograniczając presję na tereny otwarte, leśne i rolnicze, które pełnią istotną funkcję klimatyczną.

Zarówno projektowane i istniejące zainwestowanie, które będzie sankcjonowane zapisami analizowanego projektu planu ogólnego powinno ograniczać wszelkie oddziaływanie terenów, na których dana inwestycja jest lub będzie realizowana bądź w przypadku kiedy jej lokalny wpływ okaże się niewielki.

4.4. Oddziaływanie na wody

Wprowadzone ustalenia planu ogólnego nie określają zasad ochrony wód podziemnych i powierzchniowych. Jednakże, poprzez wyznaczenie odpowiednich stref, które będą adekwatne do istniejących uwarunkowań hydrograficznych powinno chronić powierzchniowy i podziemny zasób wód. Dodatkowo, w późniejszym etapie procesu planistycznego, np. w trakcie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub wydawania decyzji warunków zabudowy, powinny zostać wprowadzone zapisy dotyczące rozbudowy kanalizacji sanitarnej i deszczowej, sposobu odprowadzania ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych przy jednoczesnej eliminacji indywidualnej utylizacji ścieków sanitarnych i deszczowych, które zagwarantują ochronę gruntów przed zanieczyszczeniami.

Zgodnie z § 28 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, działka budowlana, na której sytuowane są budynki, powinna być wyposażona w kanalizację umożliwiającą odprowadzenie wód opadowych do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej. W przypadku budynków niskich lub budynków, dla których nie ma możliwości przyłączenia do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej, dopuszcza się odprowadzenie wód opadowych na własny teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub do zbiorników retencyjnych. Jednakże, kanalizacja deszczowa oraz ogólnospławna może wywierać istotny wpływ na ilościowe i jakościowe zasoby wód powierzchniowych i podziemnych. Systemy te powodują szybkie i skoncentrowane odprowadzanie wód opadowych poza obszar ich powstania, co prowadzi do zaburzenia naturalnego obiegu wody. W aspekcie ilościowym skutkuje to ograniczeniem infiltracji do gruntu, a tym samym zmniejszeniem zasilania wód podziemnych. W dłuższej perspektywie może to powodować obniżenie zwierciadła wód gruntowych, przesuszenie gleb. Natomiast zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na własnym terenie nieutwardzonym sprzyja zachowaniu naturalnego bilansu wodnego. Wody opadowe infiltrują do gruntu, zasilając lokalne zasoby wód podziemnych oraz

stabilizując stosunki wodne w glebie. Odpływ do wód powierzchniowych ma wówczas charakter rozproszony i opóźniony, co ogranicza gwałtowne wezbrania i zmniejsza ryzyko powodziowe.

Zgodnie z § 17 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1311) wody opadowe lub roztopowe, ujęte w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacyjne, pochodzące z zanieczyszczonej powierzchni szczelnej: terenów przemysłowych, składowych, baz transportowych, portów, lotnisk, miast, dróg zaliczanych do kategorii dróg krajowych, wojewódzkich lub powiatowych klasy G, a także parkingów o powierzchni powyżej 0,1 ha, w ilości, jaka powstaje z opadów o natężeniu co najmniej 15 l na sekundę na 1 ha, obiektów magazynowania i dystrybucji paliw, w ilości, jaka powstaje z opadów o częstości występowania jeden raz w roku i czasie trwania 15 minut, lecz w ilości nie mniejszej niż powstająca z opadów o natężeniu 77 l na sekundę na 1 ha mogą być wprowadzane do wód lub do urządzeń wodnych, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 75a ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r. poz. 960), o ile nie zawierają substancji zanieczyszczających w ilościach przekraczających 100 mg/l zawiesiny ogólnej oraz 15 mg/l węglowodorów ropopochodnych. Wody opadowe lub roztopowe pochodzące z powierzchni innych niż powierzchnie, o których mowa w ust. 1, mogą być wprowadzane do wód lub do urządzeń wodnych, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 75a ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, bez oczyszczania.

W fazie realizacji inwestycji wykonawca powinien odizolować zaplecze budowlane od gruntu i wód gruntowych. Miejsce składowania materiałów budowlanych należy odpowiednio uszczelnić i zabezpieczyć za pomocą geosyntetyków. Natomiast materiały wykorzystywane w trakcie budowy należy przechowywać w szczelnych kontenerach spełniających wymagania przeciwpożarowe i ochrony środowiska.

Respektowanie powyższych zapisów przy opracowywaniu dokumentów planistycznych niższego szczebla pozwoli, aby stan wód gruntowych nie uległ pogorszeniu w wyniku potencjalnych zanieczyszczeń mogących pochodzić z wprowadzanych zapisami planu ogólnego stref planistycznych o podstawowym profilu związanym z zabudową.

Zabudowanie większej powierzchni obszarów może przyczynić się do wzrostu zagrożenia zanieczyszczeniami wód powierzchniowych na terenach o nieregulowanej gospodarce wodno-ściekowej oraz możliwości zmiany kierunku spływu wód opadowych w obszarze wykonywania ziemnych prac budowlanych oraz z terenów zabudowanych i utwardzonych. Sprawia to, że przy wzroście powierzchni zabudowy na terenie gminy Lubasz należy równomiernie rozwijać sieć wodociągową oraz sieci kanalizacji ściekowej i deszczowej.

Zgodnie z art. 59 Prawa Wodnego celem środowiskowym dla wód podziemnych jest:

- zapobieganie lub ograniczenie wprowadzania lub ich zanieczyszczeń,
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu. Ze względu na fakt, jakość Jednolitych Części Wód Podziemnych nr 34 i 41 określono jako dobry,

wskazane jest utrzymanie przynajmniej tego stanu. Jednocześnie, na obszarze gminy znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych: Subzbiornik Jezioro Bytyńskie – Wronki – Trzciel (nr 146) oraz Pradolina Toruńsko – Eberswaldzka (nr 138). GZWP nr 138 jest zakwalifikowany do obszarów najwyższej ochrony. Brak izolacji od niekorzystnych wpływów środowiska wynikający z położenia zbiornika niemal w całości w obrębie Pradoliny Noteci powoduje, że jest on bardzo narażony na skażenie wód. Natomiast subzbiornik nr 127 cechuje się bardzo niską podatnością na oddziaływania antropogeniczne. Jednakże, ustalenia w sporządzanych planach miejscowych muszą uwzględniać ograniczenia w użytkowaniu terenu w strefach ochronnych ujęć wody i głównych zbiorników wód podziemnych.

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych zostały ustalone na podstawie wartości granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych, które określają stan ekologiczny tych wód oraz wskaźników chemicznych świadczących o ich stanie chemiczny. Cele te odpowiadają warunkom osiągnięcia dobrego stanu wód z uwzględnieniem kategorii wód. Oznacza to, że dla jednolitych części wód, które obecnie znajdują się w złym stanie lub mają niski potencjał ekologiczny, celem środowiskowym jest dążenie do osiągnięcia co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego.

Gmina Lubasz leży w granicach siedmiu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), są to:

- Noteć od Kanału Romanowskiego do Drawy (kod JCWP RW60001218879) o słabym potencjalne ekologicznym i stanie chemicznym poniżej średniego,
- Gulczanka (RW600010188769) o umiarkowanym stanie ekologicznym i stanie chemicznym poniżej dobrego,
- Kończak (RW600010187149) o umiarkowanym stanie ekologicznym i stanie chemicznym poniżej dobrego,
- Smolnica (RW600010187329) o dobrym stanie ekologicznym i stanie chemicznym poniżej dobrego,
- Miała (RW600011188929) o słabym potencjale ekologicznym i stanie chemicznym poniżej dobrego;
- Warta od Samy do Kamionki (RW60001218759) o słabym potencjalne ekologicznym i stanie chemicznym poniżej dobrego,
- Kruteckie (kod JCWP: LW10857) o złym stanie ekologicznym i stanie chemicznym poniżej dobrego

<u>Stan wód każdego z ww. JCWP został zakwalifikowany jako zły.</u>

Dla JCWP znajdujących się na terenie gminy Lubasz, konieczne jest uwzględnienie celów środowiskowych:

a) RW60001218879 – dobry potencjał ekologiczny - zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Noteć w obrębie JCWP (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Noteć w obrębie JCWP (dla troci wędrownej oraz węgorza europejskiego); stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry,
b) RW600010188769 – dobry stan ekologiczny - zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku

według wymagań gatunków chronionych; stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry,

c) RW600010187149 – dobry stan ekologiczny - zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Kończak od ujścia do ujścia Kanału Ludomickiego (dla łososia), stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.
d) RW600010187329 – dobry stan ekologiczny - zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D, dobry stan chemiczny.
e) RW600011188929 – dobry potencjał ekologiczny - zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D, stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry,
f) RW60001218759 – dobry potencjał ekologiczny - zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Warta w obrębie JCWP (dla jesiotra); zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Warta w obrębie JCWP (dla troci wędrownej oraz węgorza europejskiego), dobry stan chemiczny,
g) LW10857 - umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [PMPL, ESMI, LMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości), dobry stan chemiczny

Wprowadzenie zapisami planu ogólnego nowych stref pod zabudowę mieszkaniową oraz w mniejszym stopniu pod zabudowę usługową i usługowo-produkcyjną (strefa gospodarcza), które były dotychczas użytkowane rolniczo, wpłynie na ograniczenie zanieczyszczeń gruntów oraz wód, pochodzących ze źródeł rolniczych. Jednakże, konieczne jest zapewnienie odprowadzania ścieków i doprowadzania wód w sposób powodujący jak najmniej zanieczyszczeń na etapie rozwoju nowego rodzaju zabudowy wraz z powstającymi nowymi inwestycjami. Ponadto, projektowane przeznaczenie strefowe określone w planie ogólnym oraz wszelkie ograniczenia związane z rozprzestrzenianiem się niekontrolowanej zabudowy powinny przyczynić się do osiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry", gdyż rozbudowa sieci wodociągowej i budowa sieci kanalizacyjnej stanie się bardziej opłacalna.

W granicach opracowania wyznacza się strefy cmentarzy (SC) obejmujące tereny istniejących cmentarzy oraz tereny przewidziane pod przyszłe cmentarze. Lokalizacja zabudowy w ich otoczeniu jest możliwa przy uwzględnieniu przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze. W myśl ustaleń ww. rozporządzenia odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.

4.5. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Wśród głównych zagrożeń w zakresie ochrony nieodnawialnych zasobów naturalnych należy wymienić ich niekontrolowaną i zbyt intensywną eksploatację, nie spełniającą wymogów w zakresie ochrony tego rodzaju komponentów środowiska. Należy jednocześnie zauważyć, że eksploatacja zasobów

naturalnych, w tym głównie złóż kopalin, regulowana jest przez szereg szczegółowych przepisów prawa, w tym m.in. ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze czy też rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących projektów zagospodarowania złoża. Z uwagi na powyższe, ryzyko niewłaściwego zagospodarowania złóż, których występowanie w granicach gminy Lubasz zostało udokumentowane, jest stosunkowo niewielkie. Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze udokumentowane złoża kopalin podlegają ochronie w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego, na zasadach określonych w ustawie i w przepisach ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu 58 i zagospodarowaniu przestrzennym, w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania. Zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze określając ustalenia planu ogólnego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się też obszary i tereny górnicze. Taki obowiązek zawarty jest również w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w której wskazano, że ustalenia planu ogólnego określa się uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi oraz udokumentowane złoża kopalin (…).

Dla udokumentowanych złóż, plan ogólny wyznacza w głównej mierze strefy górnictwa bądź strefy otwarte. Dodatkowo, ze względu na uwzględnienie obecności na obszarze gminy udokumentowanego złoża kopalin, istotne jest zadbanie o bezpieczeństwo związane z racjonalną gospodarką złożami, a także rozpatrzenie ich struktur oraz potrzeby możliwości ich wydobycia lub wykorzystania.

W granicach gminy Lubasz, zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego, udokumentowano dwa złoża kopalin. Złoże Klempicz dz. 341 oraz Klempicz MD to pokłady piasków i żwirów. Ponadto w granicach gminy Lubasz występują tereny górnicze (kopaliny piasków i żwirów): Klempicz dz. 341 (Klempicz I) oraz Klempicz MD, wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych, tj. przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze. Ponadto w graniach jednostki występują obszary górnicze: (również kopaliny piasków i żwirów): Klempicz dz. 341 (Klempicz I) oraz Klempicz MD.

Wymienione tereny i obszary górnicze zostały uwzględnione w przedmiotowym planie ogólnym, na których wyznaczono strefę górnictwa (SG) wraz z profilem dodatkowym w postaci: terenu produkcji, terenu zieleni urządzonej, terenu zieleni naturalnej, terenu lasu oraz terenu wód. Jednocześnie, Wymienione złoża zostały ujęte w strefie górnictwa (SG), ze względu na wyznaczone obszary i tereny górnicze.

4.6. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną

Na obszarze objętym opracowaniem, ochrona oddziaływania na rośliny, zwierzęta oraz różnorodność biologiczną opiera się ustaleniach dotyczących udziału powierzchni terenu biologicznie czynnego na terenie przeznaczonym pod zabudowę oraz wyznaczeniu na obszarach, które są w chwili obecnej niezagospodarowane oraz pokryte zielenią – strefy otwartej, dla której profil podstawowy to m.in. teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód. Plan ogólny poprzez zachowanie istniejących skupisk leśnych oraz wód pozwoli na utrzymanie ciągłości biologicznej w gminie, w tym terenów objętych obszarową ochroną przyrody. Istotnym aspektem związanym z oddziaływaniem na szatę roślinną jest wystrzeganie się wprowadzania nasadzeń gatunków obcy i inwazyjnych na obszarze opracowania. Do gatunków o statusie inwazyjnym należą m.in. jesion pensylwański, dąb czerwony, bożodrzew gruczołowaty, wiązowiec zachodni oraz orzech

włoski. Takie zapisy powinny znaleźć się na etapie sporządzania dokumentacji planistycznej niższego szczebla m.in. w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego czy w decyzjach ustalających warunki zabudowy. Do obsadzania terenów wolnych od utwardzenia wskazane jest wprowadzanie zieleni charakteryzującej się odpowiednim doborem i zróżnicowaniem gatunkowym oraz gęstością nasadzeń. Do ozdobnych gatunków roślin rodzimych należą m.in. lipa drobnolistna, brzoza brodawkowata, klon polny, jarząb pospolity, dereń świdwa, leszczyna pospolita, róża dzika, cis pospolity, krwawnik pospolity, bodziszek łąkowy. Jednakże, warto dodać, że o nieinwazyjności decyduje również sposób użytkowania i skala nasadzeń. Należy dostosować ją również do warunków siedliskowych panujących na danym terenie.

Na obszarze gminy Lubasz występują formy ochrony przyrody określone na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 1315) tj. dwa Obszary Chronionego Krajobrazu: „Puszcza Notecka" oraz „Dolina Noteci". Ponadto należy wskazać występowanie: Obszaru Specjalnej Ochrony Natura 2000 – Puszcza Notecka oraz Specjalnego Obszaru Ochrony Natura 2000 – Dolina Noteci. W granicach gminy Lubasz zlokalizowane są także pomniki przyrody i użytki ekologiczne. Na terenie objętym opracowaniem nie występują parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe czy stanowiska dokumentacyjne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Z tego powodu istotne jest zadbanie o szczególne uwzględnienie tych obszarów i formy ochrony przyrody w kreowaniu polityki gminy w zakresie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego przy sporządzaniu dokumentacji planistycznej wyższego oraz niższego szczebla. Jednocześnie, powinno propagować się wyznaczanie terenów z uwzględnieniem optymalnego kształtowania struktury przestrzennej rozmieszczania lasów i ich zróżnicowania.

Celem Obszarów Chronionego Krajobrazu w graniach obszaru objętego opracowaniem jest zachowanie wyróżniających się krajobrazów o zróżnicowanych ekosystemach, ochrona wartości przyrodniczych, krajobrazowych i rekreacyjnych oraz zapewnienie trwałości powiązań ekologicznych. Przyjęte w planie ogólnym kierunki rozwoju przestrzennego, polegające na koncentracji nowej zabudowy w obrębie istniejących struktur osadniczych oraz wyznaczonych obszarów uzupełnienia zabudowy, ograniczają presję inwestycyjną na tereny o najwyższych walorach przyrodniczych. Jednocześnie, przy opracowaniu Planu Ogólnego brano pod uwagę cele ochrony ww. obszarów.

Znaczna część objętych obszarami chronionego krajobrazu, a także obszarami Natura 2000 została objęta strefami otwartymi, które uniemożliwiają realizację inwestycji związanych z zabudową czy z odnawialnymi źródłami energii (brak możliwości wyznaczenia terenów elektrowni wiatrowych, słonecznych, geotermalnych, wodnych, a także brak możliwości realizacji biogazowni). W podobny sposób ochronie podlegają występujące na terenie gminy użytki ekologiczne. Realizacja odnawialnych źródeł energii (np. farm wiatrowych czy instalacji fotowoltaicznych) wiąże się zazwyczaj z przekształceniem terenu, budową infrastruktury technicznej oraz ingerencją w lokalne ekosystemy. Może to prowadzić do: zakłócenia siedlisk zwierząt i roślin chronionych, utraty naturalnego krajobrazu o dużej wartości wizualnej i kulturowej, hałasu i wibracji (np. w przypadku turbin wiatrowych), ograniczenia migracji zwierząt. Tym samym dążenie do rozwoju odnawialnych źródeł energii musi być wyważone względem potrzeby ochrony cennych przyrodniczo i krajobrazowo terenów. Ustalenia planu ogólnego uwzględniają również występowanie korytarzy ekologicznych. Większość z nich została ujęta w strefach otwartych (SO).

Plan ogólny wprowadza część stref otwartych dopuszczających możliwość realizacji terenów elektrowni słonecznej. Z tego powodu, istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia kolizji ptaków

z panelami fotowoltaicznymi, przy próbie ich lądowania na panelach, które na skutek odbicia lustrzanego będą imitować taflę wody. Ptaki wodne są w szczególności narażone na wystąpienie tych kolizji. Powyższe zjawisko może również dotyczyć owadów składających na nich jaja. Efektem tego może być spadek sukcesu rozrodczego owadów, a także w związku z tym ograniczenie zasobów pokarmowych ptaków. Jednakże, problem może zostać wyeliminowany poprzez stosowanie paneli posiadających białe granice i białe paski podziału. Ich zadaniem jest znaczne zmniejszenie przyciągania bezkręgowców wodnych. Dodatkowo przy budowie elektrowni istnieje możliwość zastosowania paneli fotowoltaicznych o powierzchni antyrefleksyjnej, które zmniejszą efekt olśnienia negatywnie oddziałującego na ptaki. W przypadku realizacji inwestycji związanych z budową elektrowni słonecznych, należy zastosować odpowiednie działania minimalizujące negatywny wpływ ww. inwestycji na środowisko, m.in. do obsiania powierzchni biologicznie czynnej zespołu elektrowni słoneczny zalecana jest nieużywanie gatunków roślin inwazyjnych, koszenie traw powinno odbywać się poza okresem lęgowym ptaków. Ponadto, mając na uwadze powyższe potencjalne zagrożenia dla gatunków zwierząt, zaleca się prowadzenie prac budowlanych w terminach dostosowanych do uwarunkowań przyrodniczych, tj. poza okresami lęgowymi ptaków oraz wzmożonych wędrówek zwierząt. Jednakże, przewidziane jest wystąpienie pozytywnych skutków funkcjonowania planowanej inwestycji na gatunki ptaków. Odpowiednia lokalizacja i racjonalna eksploatacja elektrowni fotowoltaicznej może przyczynić się do powstawania alternatywnych miejsc żerowania i gniazdowania, tj. obszary trawiaste i zakrzewienia pomiędzy panelami bądź specjalne stojaki, na których są zakładane panele.

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego gminy Lubasz w kontekście lokalizacji planowanych elektrowni wiatrowych wykazała, że realizacja przyjętych rozwiązań planistycznych została opracowana z uwzględnieniem ochrony ptaków, w szczególności gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków „Puszcza Notecka" (PLB300015). Ponadto ustalenia planu ogólnego w zakresie wyznaczenia stref umożliwiających lokalizację terenów elektrowni wiatrowych uwzględniają obecność strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania bielika (Haliaetus albicilla), strefy ochrony ostoi, miejsca rozrodu i regularnego przebywania kani rudej (Milvus milvus), strefy ochrony ostoi, miejsca rozrodu i regularnego przebywania kani czarnej (Milvus migrans), strefy ochrony ostoi, miejsca rozrodu i regularnego przebywania bociana czarnego (Ciconia nigra). W granicach stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i przebywania ww. gatunków ptaków, a także w graniach obszarów Natura 2000 nie wyznaczono stref planistycznych umożliwiających lokalizację elektrowni wiatrowych w sposób kolidujący z miejscami lęgowymi, żerowiskami ani trasami migracji ptaków. Projekt planu ogólnego wprowadza strefy ograniczonego zagospodarowania w pobliżu kluczowych siedlisk ptaków oraz ciągów ekologicznych, a dopuszczone kierunki lokalizacji elektrowni wiatrowych zostały umieszczone poza obszarami o największej wartości przyrodniczej, przy zachowaniu odstępów minimalizujących ryzyko kolizji ptaków ze strukturami turbin wiatrowych (wyznaczone w planie strefy otwarte bez wyznaczonego profilu dodatkowego). Uwzględniając przyjęte w projekcie planu ogólnego zasady lokalizacji elektrowni wiatrowych, ich ograniczoną intensywność oraz zastosowanie standardowych środków minimalizujących oddziaływanie na ptaki, nie stwierdza się znaczącego negatywnego oddziaływania na gatunki ptaków. Warto zaznaczyć, że ochrona ptaków powinna zostać zapewniona na dalszych etapach inwestycyjnych poprzez stosowanie procedur wynikających z prawa ochrony przyrody, oceny oddziaływania na środowisko oraz monitoringu przyrodniczego.

Na etapie realizacji dokumentów niższego szczebla należy przestrzegać przepisów dotyczących ochrony gatunkowej, w tym w głównej mierze: zakazów niszczenia gniazd i siedlisk gatunków chronionych oraz przypadkowego płoszenia, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380), a także w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014 r. poz. 1408), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409), zakazów określonych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację pod kątem występowania chronionych gatunków. W razie stwierdzenia występowania chronionych gatunków ptaków termin i sposób wykonania prac należy dostosować do ich okresów lęgowych. Nie przewiduje się uszczuplenia terenów leśnych ze względu na zachowanie wszystkich gruntów leśnych w strefie otwartej. Jednocześnie, uwzględnienie w niej korytarzy ekologicznych oraz kompleksów leśnych powinno zapewnić migrację i ochronę zwierząt lądowych w tym gatunków chronionych.

Realizacja zapisów planu ogólnego wpłynie na faunę analizowanego obszaru poprzez potencjalne zwiększenie udziału zabudowy (w nowo wyznaczanych strefach zabudowy). Należy zwracać uwagę na ograniczenie możliwości realizacji zabudowy na terenach o wysokich walorach przyrodniczych. Warto zauważyć, że planowana zabudowa uwzględnia zasadę zrównoważonego rozwoju ze względu na zachowanie części terenów biologicznie czynnych. Ponadto, wyczerpywanie wolnych przestrzeni zabudowy powinno odbywać się w pierwszej kolejności na terenach objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscach, tzw. „luk w zabudowie". W związku z tym, dalsze zmiany w środowisku nie powinny następować w sposób gwałtowny i niezgodny z dotychczasowym trendem w zakresie budownictwa. Po wejściu w życie planu ogólnego, rozbudowa będzie przebiegać w sposób bardziej kontrolowany, wzdłuż istniejących już zabudowań.

Ponadto analiza ustaleń projektu planu ogólnego gminy Lubasz w kontekście występowania licznych jezior oraz cieków wodnych (w tym uwzględniając występowanie jeziora Kruteckiego i Dużego) wykazała, że realizacja przyjętych rozwiązań planistycznych nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na zwierzęta i rośliny związane ze środowiskiem wodnym, w tym na płazy mogące występować na obszarze opracowania. Ustalenia projektu planu ogólnego zostały opracowane z uwzględnieniem istniejącej sieci hydrograficznej oraz obszarów szczególnie wrażliwych przyrodniczo, a w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy zachowano tereny otwarte i przyrodnicze obejmujące jeziora, doliny cieków oraz tereny podmokłe, pełniące funkcję siedlisk i miejsc rozrodu dla gatunków związanych ze środowiskiem wodnym. Dopuszczone w projekcie planu ogólnego formy zagospodarowania w sąsiedztwie wód powierzchniowych w znacznej mierze wynikają z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i nie prowadzą do zwiększenia znacznej presji inwestycyjnej na strefy brzegowe jezior i cieków w porównaniu do stanu istniejącego. W ustaleniach planu ogólnego uwzględniono konieczność zachowania naturalnych i półnaturalnych stref przybrzeżnych, ciągłości ekologicznej dolin cieków oraz ograniczenia działań mogących prowadzić do degradacji siedlisk wodnych i wodno-błotnych, tj. regulacja cieków, zasypywanie obniżeń terenowych czy niekontrolowane odprowadzanie wód opadowych. Rozwiązania te sprzyjają ochronie roślinności wodnej i szuwarowej oraz zapewniają zachowanie warunków siedliskowych istotnych dla płazów, w tym miejsc rozrodu, żerowania i migracji pomiędzy zbiornikami wodnymi. Projekt planu ogólnego nie wprowadza ustaleń prowadzących do likwidacji zbiorników wodnych ani do istotnego przekształcenia istniejącej sieci hydrograficznej, a ewentualne

przedsięwzięcia realizowane na podstawie obowiązujących planów miejscowych lub decyzji indywidualnych będą podlegały ocenie oddziaływania na środowisko oraz przepisom odrębnym z zakresu ochrony przyrody i gospodarki wodnej.

Warto zaznaczyć także, iż analiza ustaleń projektu planu ogólnego gminy Lubasz w odniesieniu do występowania trwałych użytków zielonych, w tym trwałych użytków zielonych wartościowych pod względem środowiskowym, wykazała, że realizacja przyjętych rozwiązań planistycznych nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta związane z tymi siedliskami. Trwałe użytki zielone, w szczególności te o wysokiej wartości przyrodniczej, stanowią istotny element struktury przyrodniczej gminy, pełniąc funkcję siedlisk lęgowych i żerowiskowych dla licznych gatunków ptaków, owadów oraz drobnych ssaków, a także obszarów migracji i bytowania innych grup fauny, w związku z czym zostały uwzględnione w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy jako tereny o dominującej funkcji rolniczej lub przyrodniczej. Ustalenia projektu planu ogólnego nie przewidują przeznaczenia trwałych użytków zielonych, w tym TUZ wartościowych pod względem środowiskowym, na cele intensywnej zabudowy ani na inne funkcje mogące prowadzić do ich trwałego przekształcenia - wyznaczone strefy planistyczne w tym zakresie w znacznej mierze odzwierciedlają istniejący sposób użytkowania gruntów oraz ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także mają na uwadze występujące uwarunkowania lokalne jak i politykę przestrzenną gminy.

W granicach gminy występują elementy ponadlokalnego systemu przyrodniczego, w tym korytarze ekologiczne: Zachodnia Puszcza Notecka GKPnC-7C, Puszcza Notecka – Puszcza Zielonka GKPnC-7E, Środkowa Dolina Noteci GKPnC-7B oraz Puszcza Notecka GKPnC-18. Korytarze te stanowią element sieci powiązań ekologicznych zapewniających możliwość przemieszczania się zwierząt pomiędzy obszarami o wysokich walorach przyrodniczych. Poniżej została przedstawiona analiza wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na faunę, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości zachowania drożności wskazanych korytarzy ekologicznych oraz potencjalnych szlaków migracji zwierząt.

Korytarze ekologiczne należy traktować jako obszary zapewniające możliwość przemieszczania się zwierząt pomiędzy płatami siedlisk, umożliwiające m.in. migrację sezonową, dyspersję osobników młodocianych, poszukiwanie pokarmu, zmianę miejsc bytowania oraz wymianę genetyczną pomiędzy populacjami. W przypadku analizowanego obszaru szczególne znaczenie mają kompleksy leśne Puszczy Noteckiej oraz ich powiązania z dolinami rzecznymi, jeziorami, terenami podmokłymi, zadrzewieniami i terenami otwartymi. Zachowanie tych powiązań jest istotne przede wszystkim dla ssaków naziemnych, ale również dla nietoperzy, ptaków, płazów, gadów oraz bezkręgowców. Należy przy tym zaznaczyć, że granice korytarzy ekologicznych wskazane w opracowaniach regionalnych i krajowych przedstawiają przede wszystkim obszary potencjalnej ciągłości ekologicznej. Nie oznacza to, że cała powierzchnia korytarza jest wykorzystywana przez zwierzęta z jednakową intensywnością. Rzeczywista drożność korytarza zależy od lokalnej struktury krajobrazu, występowania płatów siedlisk, cieków i zbiorników wodnych, kompleksów leśnych, zadrzewień, terenów rolniczych, istniejącej zabudowy oraz barier komunikacyjnych.

Potencjalny wpływ ustaleń planu ogólnego na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych może mieć charakter bezpośredni lub pośredni. Do najważniejszych potencjalnych mechanizmów oddziaływania należą: zajmowanie terenów dotychczas niezabudowanych; fragmentacja kompleksów leśnych; likwidacja zadrzewień i zakrzewień; przekształcanie terenów podmokłych i dolin cieków; ograniczanie

ciągłości terenów otwartych; powstawanie nowych barier antropogenicznych; zwiększenie natężenia ruchu samochodowego i związane z tym ryzyko kolizji ze zwierzętami; wzrost poziomu hałasu i sztucznego oświetlenia; grodzenie terenów w sposób ograniczający możliwość przemieszczania się zwierząt. Szczególne znaczenie ma fragmentacja siedlisk, ponieważ nawet stosunkowo niewielkie powierzchniowo inwestycje mogą mieć większe znaczenie przyrodnicze w przypadku lokalizacji w miejscu stanowiącym wąskie przejście pomiędzy większymi kompleksami leśnymi lub pomiędzy płatami siedlisk.

Jednocześnie należy podkreślić, że sam fakt położenia terenu w granicach korytarza ekologicznego nie oznacza automatycznie, że każda forma zagospodarowania tego terenu będzie powodowała znaczące negatywne oddziaływanie. Znaczenie danego terenu dla migracji zależy od jego rzeczywistej funkcji ekologicznej, sposobu zagospodarowania terenów sąsiednich oraz możliwości zachowania ciągłości siedlisk.

Najbardziej korzystnym z punktu widzenia funkcjonowania korytarzy rozwiązaniem jest koncentracja nowej zabudowy w obrębie istniejących struktur osadniczych oraz terenów już częściowo przekształconych. Pozwala to ograniczyć dalszą fragmentację terenów niezabudowanych i zachować ciągłość przestrzenną kompleksów leśnych oraz terenów otwartych. W wyniku przeprowadzonej analizy nie stwierdzono, aby projekt planu ogólnego przewidywał utworzenie ciągłego pasa nowej zabudowy przecinającego wskazane korytarze ekologiczne w sposób powodujący ich całkowite przerwanie. Potencjalne oddziaływanie ma zatem charakter przede wszystkim lokalny i jest związane z możliwością przekształcenia poszczególnych płatów siedlisk lub zwiększenia presji antropogenicznej. W przypadku płazów i małych zwierząt szczególne znaczenie mają lokalne połączenia pomiędzy zbiornikami wodnymi, ciekami, terenami podmokłymi oraz kompleksami leśnymi. Potencjalnym zagrożeniem może być przede wszystkim zabudowa terenów położonych pomiędzy zbiornikami wodnymi i terenami leśnymi, likwidacja małych zbiorników wodnych, rowów, zadrzewień i zakrzewień oraz zwiększenie ruchu samochodowego. Na etapie realizacji konkretnych inwestycji konieczne będzie zatem uwzględnienie możliwości występowania lokalnych szlaków migracji płazów, nawet jeżeli nie zostały one wskazane na poziomie ponadregionalnych map korytarzy ekologicznych. W przypadku ptaków i nietoperzy funkcjonowanie korytarzy ekologicznych ma częściowo odmienny charakter niż w przypadku zwierząt naziemnych. Istotne znaczenie mają przede wszystkim ciągłość zadrzewień, kompleksów leśnych, dolin rzecznych i terenów wodno-błotnych. Szczególne znaczenie mogą mieć również drzewa dziuplaste, aleje drzew, pasy zadrzewień oraz ekotony leśne. Ich zachowanie ogranicza ryzyko przerwania lokalnych szlaków przemieszczania się oraz utraty miejsc rozrodu i schronienia.

Przeprowadzona analiza wskazuje, że realizacja ustaleń projektu planu ogólnego może potencjalnie oddziaływać na faunę poprzez zmianę sposobu użytkowania terenów, fragmentację siedlisk, zwiększenie antropopresji oraz tworzenie nowych barier migracyjnych. Jednocześnie nie stwierdzono, aby ustalenia projektu planu ogólnego powodowały na poziomie strategicznym całkowite przerwanie któregokolwiek ze wskazanych korytarzy ekologicznych. Kluczowe znaczenie dla zachowania ich funkcjonalności ma utrzymanie ciągłości kompleksów leśnych Puszczy Noteckiej, dolin rzecznych, terenów podmokłych oraz pozostałych terenów otwartych i zadrzewionych. Największe ryzyko negatywnego oddziaływania występuje w przypadku lokalizacji nowych terenów zabudowanych w miejscach stanowiących połączenia pomiędzy istniejącymi kompleksami siedliskowymi, a także w przypadku tworzenia barier poprzecznych względem dolin rzecznych i innych naturalnych struktur migracyjnych. Z tego względu na etapie realizacji poszczególnych inwestycji szczególne znaczenie

powinno mieć zachowanie lokalnych powiązań ekologicznych oraz unikanie sytuacji, w których nawet niewielka powierzchniowo inwestycja powodowałaby przerwanie funkcjonalnej ciągłości korytarza.

4.7. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki

Dziedzictwo kulturowe gminy obejmuje nie tylko pojedyncze obiekty zabytkowe rozmieszczone na jej terenie, lecz również całe obszary, tj. cmentarze. Zarówno cenne historycznie obiekty, jak i obszary na terenie gminy Lubasz zostały ujęte m.in. w Gminnej Ewidencji Zabytków oraz w wykazie zabytków ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (zgodnie z danymi Wielkopolskiego Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, Delegatura w Pile). W rejestrze znajdują się m.in. zespól pałacowy z Bzowie, park dworski i wiatrak w Dębe, cmentarz ewangelicki w Klempiczu, zespół dworski w Kruczu, zespół pałacowy w Lubaszu, kościół pw. Narodzenia NMP przy ul. Kościelnej w Lubaszu, zespół pałacowy w Sławnie, zespół dworski w Stajkowie. Natomiast zgodnie z wykazem zabytków ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków wyróżnić można: zespół pałacowo-folwarczny oraz spichlerz w Bzowie; zespół folwarczny, dwór, park dworski, wiatrak koźlak czy budynki mieszkalne w Dębe; cmentarz ewangelicki i stacja kolejowa Bzowo-Goraj w Goraju; zespół folwarczny, cmentarze ewangelickie w Jędrzejowie; cmentarz ewangelicki w Klempiczu; zespół dworsko-folwarczny oraz stacja kolejowa w Kruczu; cmentarz ewangelicki w Kruteczku; kościół pw. Narodzenia NMP, brama kościelna, dzwonnica, plebania, cmentarz żydowski, zespół pałacowo-folwarczny, cmentarz ewangelicki, cmentarz katolicki, stacja kolejowa w Lubaszu; dom w Miłkowie, cmentarz ewangelicki w Miłkówku; zespół folwarczny w Prusinowie; zespół pałacowo-folwarczny w Sławnie; cmentarz ewangelicki w Sokołowie oraz zespół dworsko-folwarczny i cmentarze ewangelickie w Stajkowie. Ponadto na trenie gminy Lubasz zewidencjonowano 301 stanowisk archeologicznych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Zapisy planu ogólnego w sposób ramowy odnoszą się do ochrony dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarze opracowania. Jest to związane z ustaleniem wskaźników zabudowy i wyznaczaniem odpowiednich profili funkcjonalnych stref planistycznych. Dodatkowo, realizacja ustaleń planu ogólnego powinna przyczynić się do poprawienia walorów krajobrazowych miejsca, powodując wzrost jego atrakcyjności. Wskazane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne nie powinny powodować uciążliwości i oddziaływać na nieruchomości sąsiednie. Przez to, zostaje zapewniony rozwój z poszanowaniem zasad kształtowania ładu przestrzennego i wartości historycznych. Wszelkie plany miejscowe bądź decyzje o warunkach zabudowy, będą musiały być zgodne z ustaleniami funkcjonalnymi jak i pod względem parametrów zabudowy. Szczegółowe ustalenia konserwatorskie będą zawierały plany miejscowe i decyzje o warunkach zabudowy, podlegające uzgodnieniu z Wielkopolskim Konserwatorem Zabytków.

4.8. Oddziaływanie na ludzi

Projekt planu ogólnego wpłynie na warunki życia lokalnej społeczności poprzez wyznaczenie nowych terenów pod różnego typu zabudowę. Jednocześnie jego zapisy zakładają rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Plan ogólny pozwoli również ograniczyć niekontrolowane rozprzestrzenianie się zabudowy oraz zapobiegnie kolizjom między funkcjami uciążliwymi, a zabudową mieszkaniową. Ustalenia zawarte w planie ogólnym, określające ogólne zasady ochrony środowiska i kształtowania ładu przestrzennego, stworzą podstawy do rozwoju terenów inwestycyjnych w sposób racjonalny, przy jednoczesnej dbałości o środowisko naturalne. Na etapie opracowywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku lokalizacji np. nowych funkcji usługowych, konieczne będzie określenie

charakteru działalności tak, aby minimalizować jej kolizję z zabudową mieszkaniową. Jednocześnie, należy dążyć do takiego zagospodarowania przestrzeni, w którym budynki przeznaczone na mniej uciążliwe usługi znajdą się bliżej terenów mieszkalnych. Natomiast, obiekty o większej uciążliwości zostaną zlokalizowane w większej odległości.

W kontekście realizacji nowych inwestycji należy zaznaczyć, że zagospodarowanie terenu nie może powodować kolizji z uzbrojeniem naziemnym i podziemnym. W celu zminimalizowania negatywnego oddziaływania na ludzi w zagospodarowaniu terenu należy uwzględnić wymagania i ograniczenia techniczne wynikające z przebiegu sieci infrastruktury technicznej, zgodnie z przepisami odrębnymi, tj. rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z 2003 r. nr 47 poz. 401), rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225 ze zm.), rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 26 maja 2023 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać telekomunikacyjne obiekty budowlane i ich usytuowanie (Dz. U. z 2023 r. poz. 1040) oraz normami branżowymi. Przepisy norm branżowych precyzują odległości zabudowy i innych elementów zagospodarowania terenu m.in. od sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnych i elektroenergetycznych. Należy także uwzględnić wymagania w zagospodarowaniu terenu określane indywidualnie przez właściwego gestora sieci.

Ponadto podczas zabudowywania i zagospodarowywania terenów mieszkaniowych (między innymi obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w planie ogólnym) należy uwzględnić na dalszych etapach planistycznych (np. sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub zmiany obowiązujących planów) ograniczenia wynikające z zapisów rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315) oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz. U. z 2008 r. Nr 48, poz. 284) w odniesieniu do lokalizacji obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych na i przy strefach cmentarzy w planie ogólnym gminy Lubasz.

4.9. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i integralność tego obszaru

W granicach opracowania występują obszary Natura 2000, tj. Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 – Dolina Noteci (PLH300004) oraz Obszar Natura 2000 „Puszcza Notecka” (PLB300015). Pierwszy z nich obejmuje ochronę siedlisk z siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Należą do nich m.in. suche wrzosowiska, starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne, kwaśne i żyzne buczyny, grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, kwaśne dąbrowy, łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe. Jednocześnie, w jego granicach znajdują się gatunki z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Obszar częściowo pokrywa się z ważną ostoja ptasią o randze europejskiej E-33. Ostoja jest też ważnym korytarzem ekologicznym o randze międzynarodowej. „Puszcza Notecka” (PLB300015) jest obszarem specjalnej ochrony ptaków, ustanowionym na mocy dyrektywy ptasiej. W granicach obszaru Natura 2000 występuje co najmniej 30 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Obszar ten stanowi istotne siedlisko wielu gatunków ptaków objętych ochroną, w tym bielika, kani czarnej i rudej, bąka, podgorzałki, puchacza, rybołowa, trzmielojada, gągoła, nurogęsi, bociana czarnego, błotniaka stawowego, ortolana oraz żurawia.

W procesie opracowywania planu ogólnego, konieczne jest uwzględnienie ustaleń planów zadań ochrony dla obszarów Natura 2000. Plan ogólny nie może przewidywać działań, które mogłyby negatywnie oddziaływać na cele i przedmioty ochrony tych obszarów. Jednakże należy podkreślić, że w szczególności należy unikać działań mogących pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono dany obszar, oraz działań mogących naruszyć integralność obszaru Natura 2000. Jednocześnie minimalizacja negatywnego wpływu działań człowieka na zmiany klimatu i różnorodność biologiczną może korzystnie oddziaływać na stan środowiska, w tym na integralność i funkcjonowanie obszarów Natura 2000. Przy planowaniu zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić zależności funkcjonalne i przestrzenne pomiędzy obszarami Natura 2000, a terenami przyległymi. Zachowanie korytarzy ekologicznych, stref buforowych oraz powiązań krajobrazowych pozwala na utrzymanie procesów ekologicznych i migracyjnych, ogranicza fragmentację siedlisk oraz wzmacnia odporność ekosystemów na negatywne oddziaływania inwestycyjne i antropogeniczne. W związku z tym wszelkie działania na terenach sąsiadujących powinny być planowane w sposób, który nie zakłóca integralności ani funkcjonowania obszarów chronionych. Jednocześnie, funkcje określone w planie ogólnym, t.j. struktura i intensywność zagospodarowania, są dostosowane do powyższych uwarunkowań w taki sposób, który zapewnia trwałość procesów przyrodniczych oraz umożliwia ograniczenie zagrożeń i negatywnego oddziaływania na środowisko.

Wyznaczone w planie ogólnym gminy strefy planistyczne oraz określone dla nich minimalne i maksymalne parametry zabudowy i zagospodarowania terenu stanowią ogólne ramy dla potencjalnego zagospodarowania. Nie przesądzają jednak o możliwości realizacji konkretnej zabudowy, o danej funkcji i parametrach na każdej działce budowlanej w obrębie danej strefy, a także o konkretnym przeznaczeniu danego obszaru. Kluczowe znaczenie będzie miało ustalenie szczegółowych funkcji, form zagospodarowania, parametrów zabudowy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub – w przypadku jego braku – w decyzji o warunkach zabudowy. Ustalenia te muszą uwzględniać lokalne uwarunkowania, jednocześnie mieszcząc się w granicach określonych przez plan ogólny. Warto również podkreślić, że wskazany w katalogu stref planistycznych profil funkcjonalny – zarówno podstawowy, jak i dodatkowy – obejmuje zestaw możliwych przeznaczeń w ramach danej strefy (konkretyzacja przeznaczenia terenów w poszczególnych strefach będzie następowała w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, albo w ewentualnej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, o ile będzie podstawa do wydania takiej decyzji). Powodem zastosowania stref planistycznych wyznaczonych w planie ogólnym jest specyfika gminy Lubasz, która została zdiagnozowana podczas prac inwentaryzacyjnych i analitycznych.

Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 został wyznaczony w celu ochrony populacji ptaków oraz ich siedlisk. Obszar obejmuje rozległy kompleks leśny Puszczy Noteckiej wraz z występującymi w jego granicach jeziorami, ciekami wodnymi, terenami podmokłymi, terenami otwartymi oraz mozaiką siedlisk leśnych i nieleśnych. Zgodnie z informacjami zawartymi w Standardowym Formularzu Danych *(SDF znajdującym się na stronie internetowej www.natura2000.gdos.gov.pl – data dostępu 18.08.2026 r.)* przedmiotami ochrony dla obszaru specjalnej ochrony ptaków Puszcza Notecka PLB300015 są następujące gatunki ptaków: włochatka zwyczajna (Aegolius funereus), zimorodek (Alcedo atthis), gęś białoczelna (Anser albifrons), gęś zbożowa (Anser fabalis), podgorzałka (Aythya nyroca), bąk (Botaurus stellaris), puchacz (Bubo Bubo), gągoł (Bucephala clangula), lelek (Caprimulgus europaeus), bocian czarny (Ciconia nigra), łabędź krzykliwy (Cygnus cygnus), łabędź niemy (Cygnus olor), dzięcioł średni (Dendrocopos medius), dzięcioł

czarny (Dryocopus martius), muchołówka mała (Ficedula parva), żuraw (Grus grus), bielik (Haliaeetus albicilla), gąsiorek (Lanius collurio), lerka (Lullula arboreta), nurogęś (Mergus merganser), kania czarna (Milvus migrant), kania ruda (Milvus milvus), rybołów (Pandion haliaetus), trzmielojad zwyczajny (Pernis apivorus) i jarzębatka (Sylvia nisoria). Dla obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 ustanowiono plan zadań ochronnych zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 3 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2014 r. poz. 1793).

Z punktu widzenia ustaleń projektu planu ogólnego szczególne znaczenie mają zagrożenia wskazane w PZO, obejmujące m.in. zmniejszenie powierzchni szuwarów i ich przesuszenie, zabudowę brzegów jezior i rzek, presję związaną ze sportem i rekreacją, zmniejszenie dostępności odpowiednich siedlisk, usuwanie drzew dziuplastych i wykrotów w pobliżu rzek i jezior, a także grodzenie działek położonych nad jeziorami, stawami i rzekami. W związku z powyższym, ocena ustaleń projektu planu ogólnego została przeprowadzona nie tylko w odniesieniu do bezpośredniego zajęcia terenu, ale również pod kątem możliwości wystąpienia oddziaływań pośrednich, w szczególności: utraty lub fragmentacji siedlisk, pogorszenia ich jakości, zwiększenia presji antropogenicznej, płoszenia ptaków, zwiększenia penetracji terenów leśnych i brzegów jezior oraz ograniczenia funkcjonalnej ciągłości siedlisk.

Szczególnej uwagi wymagają strefy planistyczne: strefy gospodarcze (SP) zlokalizowane w obrębie ewidencyjnym Klempicz, których lokalizacja obejmuje w głównej mierze tereny obecnie niezagospodarowane, częściowo pokryte zwartym drzewostanem. Z punktu widzenia ochrony obszaru Natura 2000 sytuację tę należy ocenić jako potencjalnie konfliktową. Tereny leśne Puszczy Noteckiej stanowią bowiem istotny element struktury siedliskowej obszaru i mogą pełnić funkcję siedliskową dla szeregu gatunków stanowiących przedmioty ochrony. Jednocześnie samo wyznaczenie strefy planistycznej w planie ogólnym nie jest równoznaczne z faktycznym przekształceniem wszystkich gruntów znajdujących się w jej granicach. Plan ogólny stanowi akt planowania przestrzennego określający ramy przyszłego zagospodarowania, natomiast rzeczywiste oddziaływanie na obszar Natura 2000 będzie zależne od późniejszego sposobu zagospodarowania terenu, zakresu realizowanych inwestycji oraz ich parametrów. Niemniej jednak w przypadku terenów niezagospodarowanych, zwłaszcza pokrytych zwartym drzewostanem, dopuszczenie funkcji umożliwiających ich zabudowę może w przyszłości prowadzić do: usunięcia części drzewostanu i zmniejszenia powierzchni siedlisk leśnych; fragmentacji kompleksu leśnego; zwiększenia antropogenicznego oddziaływania na sąsiadujące tereny leśne; zwiększenia presji rekreacyjnej i penetracji siedlisk; wzrostu poziomu hałasu i innych źródeł płoszenia. Oddziaływania te mają charakter przede wszystkim potencjalny, ponieważ na etapie planu ogólnego nie jest możliwe przesądzenie o ostatecznej lokalizacji, skali i parametrach przyszłej zabudowy. Jednocześnie należy podkreślić, że z uwagi na położenie stref gospodarczych (SP) na terenach niezagospodarowanych i w znacznej części leśnych, nie można przyjąć założenia o braku oddziaływania wyłącznie na podstawie aktualnego braku zabudowy. W przypadku realizacji zabudowy na tych terenach potencjalnie może dojść do bezpośredniej utraty siedlisk oraz do zwiększenia antropopresji. Jednakże dla stref gospodarczych możliwe jest wyznaczenie dodatkowego profilu funkcjonalnego strefy w postaci terenu zieleni naturalnej, terenu lasu czy wód. Szczególne znaczenie ma konieczność zachowania drzew

dziuplastych i odpowiedniej struktury dojrzałych drzewostanów, które mają znaczenie m.in. dla gatunków wykorzystujących dziuple jako miejsca lęgowe.

Szczególnej analizy wymaga również strefa planistyczna: strefa zieleni i rekreacji (SN) zlokalizowana w obrębach ewidencyjnych Kurcz i Kruteczek, dla której wyznaczony został pełny profil dodatkowy strefy planistycznej. Strefa ta znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie Jeziora Kruteckiego. Jest to lokalizacja szczególnie wrażliwa z punktu widzenia celów ochrony obszaru Natura 2000, ponieważ Jezioro Kruteckie wraz z otoczeniem stanowi element wodno-leśnego systemu siedlisk Puszczy Noteckiej. W przypadku tej strefy zasadnicze znaczenie ma nie tyle możliwość samego lokalizowania usług – wskazanych w dodatkowym profilu funkcjonalnym strefy, co charakter i intensywność przyszłego zagospodarowania. Szczególnie istotne są profile związane ze sportem, rekreacją, turystyką, gastronomią i handlem, ponieważ ich realizacja może prowadzić do zwiększenia liczby osób korzystających z terenu, zwiększenia natężenia ruchu, hałasu, oświetlenia oraz penetracji strefy brzegowej. Potencjalne oddziaływania obejmują w szczególności: zwiększenie antropopresji w bezpośrednim sąsiedztwie zbiornika; płoszenie ptaków korzystających z jeziora i jego strefy brzegowej; ograniczenie możliwości wykorzystywania przez ptaki spokojnych fragmentów brzegu; zwiększenie presji na roślinność szuwarową i przybrzeżną; możliwość usuwania lub przekształcania roślinności brzegowej; możliwość zwiększenia liczby miejsc postojowych, ciągów pieszych i innych powierzchni utwardzonych; zwiększenie presji związanej z rekreacją wodną; potencjalne pogorszenie warunków siedliskowych gatunków związanych z wodami i strefą brzegową. Powyższe zagrożenia pozostają bezpośrednio związane z zagrożeniami zidentyfikowanymi w PZO, w którym jako potencjalne zagrożenia dla przedmiotów ochrony wskazano m.in. zabudowę brzegów jezior i rzek, sporty wodne i rekreację, zmniejszenie powierzchni szuwarów, zmniejszenie dostępności odpowiednich siedlisk, a także usuwanie drzew dziuplastych w pobliżu rzek i jezior. Sam fakt pozostawienia w katalogu profili dodatkowych terenów zieleni naturalnej i lasu jest korzystny z punktu widzenia zachowania funkcji przyrodniczych, jednak możliwość równoczesnego rozwoju funkcji rekreacyjnych, turystycznych, gastronomicznych i handlowych może zwiększać presję na sąsiadujące siedliska.

W związku z powyższym ustalenia projektu planu ogólnego dotyczące stref gospodarczych (SP) w Klempiczu oraz wskazanej strefy zieleni i rekreacji (SN) należy uznać za potencjalnie mogące generować oddziaływania negatywne na cele i przedmioty ochrony PLB300015, przy czym na poziomie planu ogólnego nie stwierdza się możliwości jednoznacznego określenia ich znaczącego charakteru bez znajomości szczegółowego sposobu zagospodarowania poszczególnych terenów.

W przypadku stref gospodarczych w Klempiczu podstawowym mechanizmem oddziaływania jest potencjalna utrata i fragmentacja siedlisk leśnych oraz zwiększenie antropopresji. W przypadku strefy zieleni i rekreacji w obrębie Krucz i Kruteczek podstawowym mechanizmem oddziaływania jest możliwość zwiększenia presji rekreacyjnej i turystycznej, płoszenia ptaków, przekształcenia strefy brzegowej oraz pogorszenia jakości siedlisk związanych z Jeziorem Kruteckim. Jednocześnie należy podkreślić, że na poziomie planu ogólnego nie można przesądzić o wystąpieniu znaczącego negatywnego oddziaływania w odniesieniu do konkretnych stanowisk i siedlisk poszczególnych gatunków, ponieważ wymagałoby to danych dotyczących szczegółowego zagospodarowania terenu, zakresu ingerencji w drzewostan, parametrów zabudowy oraz aktualnego wykorzystania terenu przez ptaki.

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego w odniesieniu do Obszaru Natura 2000 – „Dolina Noteci” (PLH300004) oraz Obszaru Natura 2000 „Puszcza Notecka” (PLB300015) wykazała, że realizacja

przyjętych rozwiązań planistycznych nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na cele i przedmioty ochrony tych obszarów ani na ich integralność oraz spójność sieci Natura 2000. W granicach wskazanych obszarów Natura 2000 oraz w ich otoczeniu występują zróżnicowane strefy planistyczne, obejmujące zarówno strefy o dominującej funkcji otwartej i przyrodniczej, jak i strefy, w których dopuszczono możliwość realizacji zabudowy, przy czym ustalenia projektu planu ogólnego w tym zakresie w dużej mierze odzwierciedlają obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, umożliwiające realizację różnorodnych funkcji. Jednocześnie projekt planu ogólnego wprowadza dodatkowe strefy planistyczne wynikające z lokalnych uwarunkowań przestrzennych, funkcjonalnych i infrastrukturalnych, jednak ich wyznaczenie zostało poprzedzone analizą uwarunkowań przyrodniczych i dostosowane do faktu występowania obszarów chronionych przyrodniczo, w tym obszarów Natura 2000. Nowo wyznaczone strefy nie powodują znacznego rozszerzenia ani intensyfikacji dopuszczalnego zagospodarowania w granicach obszarów Natura 2000 w stosunku do ustaleń obowiązujących MPZP, a przyjęte w nich kierunki zagospodarowania uwzględniają konieczność ochrony siedlisk przyrodniczych, ciągłości korytarzy ekologicznych oraz zachowania właściwych stosunków wodnych. Dopuszczone formy zagospodarowania w strefach umożliwiających realizację zabudowy pozostają ograniczone do zakresu przewidzianego w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i podlegają rygorom wynikającym z przepisów odrębnych, w tym przepisów o ochronie przyrody oraz ustaleń planów zadań ochronnych dla obszarów „Puszcza Notecka" (PLB300015) i „Dolina Noteci" (PLH300004). W szczególności zachowano tereny kluczowe dla utrzymania ciągłości siedlisk oraz obszarów istotnych dla gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru Puszcza Notecka (PLB300015), a ustalenia projektu planu ogólnego nie ingerują w rozwiązania przestrzenne zapewniające zachowanie właściwych warunków siedliskowych i hydrologicznych wskazanych w planach zadań ochronnych.

Analiza zgodności ustaleń projektu planu ogólnego z zapisami planów zadań ochronnych wykazała, że przyjęte rozwiązania planistyczne, wynikające z obowiązujących MPZP i z lokalnych uwarunkowań przestrzennych, nie pozostają w sprzeczności z działaniami ochronnymi i zakazami określonymi dla ww. obszarów Natura 2000 oraz nie prowadzą do pogorszenia stanu ochrony przedmiotów ochrony ani do naruszenia integralności obszarów. Uwzględniając, że projekt planu ogólnego porządkuje i systematyzuje strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy przy zachowaniu nadrzędnej zasady ochrony terenów cennych przyrodniczo, nie stwierdza się wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, integralność tych obszarów ani spójność sieci Natura 2000.

5. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Z uwagi na położenie przedmiotowego obszaru w znacznej odległości od granicy państwa nie należy spodziewać się transgranicznego oddziaływania zapisów projektu planu ogólnego na środowisko.

6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

W celu zapewnienia pełnej ochrony środowiska i spełnienia standardów jego jakości, na obszarze objętym projektem planu ogólnego, jak i w jego sąsiedztwie, projekty budowlane realizowanych inwestycji powinny zawierać zalecenia dotyczące odpowiedniego doboru rozwiązań technicznych i technologicznych. Szczególny nacisk należy położyć na ograniczenie inwestycji mogących negatywnie wpływać na środowisko, a także na działania związane z zadrzewianiem, dolesianiem oraz ochroną obszarów chronionych. Obecny stan środowiska przyrodniczego na analizowanym terenie można ocenić na dobry bądź bardzo dobry, co jest zależne od obszaru odniesienia w granicach gminy Lubasz. Zapisy projektu planu ogólnego, omówione w rozdziale czwartym, mają na celu minimalizację potencjalnych negatywnych oddziaływań istniejących i planowanych funkcji na środowisko. Planowany rozwój terenów zabudowanych uwzględnia zarówno rozwój infrastruktury technicznej, jak i zieleni urządzonej przy jednoczesnym zachowaniu terenów zieleni naturalnej. Takie podejście pozwoli na utrzymanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej w obszarach zurbanizowanych. Dodatkowo, dopuszczenie w planie ogólnym wielkopowierzchniowych instalacji OZE (elektrowni słonecznych i wiatrowych) na wybranych terenach przyczyni się do redukcji emisji zanieczyszczeń wynikających ze spalania nieodnawialnych źródeł energii.

Jednocześnie, realizacja ustaleń planu ogólnego, przy zachowaniu odpowiedniej procedury planistycznej, nie powinna powodować istotnych skutków dla obszarów chronionych, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Plan ogólny zawiera również wytyczne dla projektantów sporządzających miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz organu wydającego decyzje o warunkach zabudowy, określające dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów.

7. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu planu ogólnego oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Analiza skutków realizacji zapisów planu ogólnego w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania będzie możliwa po uszczegółowieniu ramowych ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub po wydaniu pierwszych decyzji o warunkach zabudowy, które będą opierać się na tym dokumencie. Wynika to z faktu, iż choć plan ogólny jest aktem prawa miejscowego, to nie stanowi samodzielnej podstawy do wydawania pozwoleń na budowę.

Monitorowanie zamierzeń inwestycyjnych będzie następować na etapie składania przez inwestorów wniosków o pozwolenie na budowę, a także poprzez coroczną analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Lubasz. W zakresie ochrony środowiska nadzór sprawują odpowiednie instytucje, t.j. m.in. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny czy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny. Nadzór powyższych podmiotów obejmuje coroczną analizę i ocenę stanu poszczególnych komponentów środowiska na podstawie wyników pomiarów uzyskanych w ramach państwowego systemu monitoringu, obejmujących m.in. jakość wód powierzchniowych i podziemnych, stan powietrza, klimat akustyczny oraz jakość gleb. Dodatkowo, analizowane są inne dostępne dane pomiarowe i obserwacyjne. W zakresie gospodarki ściekowej na terenie gminy wskazuje się na konieczność przeprowadzenia okresowych kontroli dokumentów

potwierdzających wywóz nieczystości ze zbiorników bezodpływowych, w tym ich częstotliwość opróżniania. W przypadku indywidualnych oczyszczalni ścieków zaleca się również regularne kontrole związane z sposobem i częstotliwością usuwania osadów ściekowych. Z uwagi na możliwość ekspansji zabudowy na tereny rolnicze, konieczne jest przestrzeganie określonych w wytycznych w ww. projekcie, w tym dotyczących minimalnego udziału terenów biologicznie czynnych oraz zachowania wymaganych odległości od lasów w przypadku inwestycji z nimi sąsiadujących.
Obok aspektu środowiskowego, istotne jest znaczenie wymiaru społecznego skutków realizacji planu ogólnego. Ocena stopnia zadowolenia mieszkańców z przyjętych rozwiązań może odbywać się poprzez badania ankietowe lub konsultacje społeczne, organizowane w ramach analizy wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Lubasz.

8. Rozwiązania alternatywne

Zaproponowany w projekcie planu ogólnego układ strefowy gminy będzie mieć wpływ na obszary z nim sąsiadujące. Niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć rozwiązania zawarte w planie dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań. Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie sporządzania projektu dokumentu, w tym również po analizie wniosków o ujęcie wnioskowanego terenu w konkretnej strefie planistycznej. Zaproponowane rozwiązanie w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze. Jednocześnie należy zauważyć, iż projekt planu ogólnego został sporządzony na bazie obowiązujących kierunków rozwoju wynikających ze Studium oraz obowiązujących miejscowych planów. Projekt planu ogólnego stanowi zatem alternatywę dla już istniejącego dokumentu. Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia wnioski władz gminy, instytucji oraz mieszkańców i przyjmuje rozwiązania optymalne.

9. Streszczenie

Tab. 7. Najważniejsze informacje z prognozy oddziaływania na środowisko.

1. Informacje ogólne	1.1. Przedmiot i cel opracowania, podstawy prawne	Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu Planu ogólnego gminy Lubasz. Plan ogólny sporządzany jest na podstawie Uchwały Nr LXII/484/2024 Rady Gminy Lubasz z dnia 5 marca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Lubasz. Granicami obszaru objętego planem ogólnym są granice administracyjne gminy Lubasz.
	1.2. Metoda opracowania, wykorzystane materiały	W prognozie analizie i ocenie podlega projekt planu ogólnego gminy Lubasz. Ustalenia planu ogólnego określono, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wynikające z art. 13b Ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
	1.3. Zawartość i główne cele projektu Planu Ogólnego	Do opracowania projektu planu gminy Lubasz przystąpiono w związku z obowiązkiem sporządzenia planu ogólnego gminy w jej granicach administracyjnych. Zgodnie z ww. ustawą 31 sierpnia 2026 roku, z mocy ustawy, utraci moc studium uwarunkowań i kierunków

		zagospodarowania przestrzennego. Ustawa wprowadza w jego miejsce nowy akt planowania przestrzennego w postaci planu ogólnego. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, stanowiącym podstawę do sporządzania planów miejscowych oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.
2. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska, w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	2.1. Położenie gminy Lubasz	Gmina Lubasz położona jest w północno–zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie czarnkowsko–trzcianeckim. Jej powierzchnia wynosi ok. 167,27 km^2, a wieś Lubasz, która jest ośrodkiem centralnym gminy ok. 13,85 km^2. Gmina Lubasz charakteryzuje się stosunkowo dużą lesistością swojego obszaru. Wynosi ona ok 47%, jednak to rolnictwo odgrywa większe znaczenie w gminie – spośród użytków rolnych gminy, aż 83% stanowią grunty orne. Ponadto przez teren gminy przebiegają drogi wojewódzkie nr 140, 153 i 182. W graniach gminy Lubasz przebiega linia kolejowa nr 236 Wągrowiec - Bzowo Goraj, odcinek Rogoźno Wielkopolskie - Bzowo Goraj oraz linia kolejowa nr 390 Bzowo Goraj - Czarnków, odcinek Bzowo Goraj - Czarnków.
	2.2. Formy ochrony przyrody	Na obszarze gminy Lubasz występują formy ochrony przyrody określone na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody tj. dwa Obszary Chronionego Krajobrazu: „Puszcza Notecka” oraz „Dolina Noteci”. Ponadto należy wskazać występowanie: Obszaru Specjalnej Ochrony Natura 2000 – Puszcza Notecka oraz Specjalnego Obszaru Ochrony Natura 2000 – Dolina Noteci. W granicach gminy Lubasz zlokalizowane są także pomniki przyrody i użytki ekologiczne.
	2.3. Warunki geologiczno-gruntowe	Gmina Lubasz położona jest na styku dwóch jednostek tektonicznych: fragmentu Niecki Szczecińskiej (Synklinorium Szamotuł) oraz Wału Kujawsko-Pomorskiego. Na powierzchni kredowej występują utwory trzeciorzędowe, w tym oligoceńskie mułki, piaski i żwiry, na których zalegają mioceńskie mułki, węgiel brunatny oraz piaski. Na terenie gminy osady czwartorzędowe tworzą ciągłą pokrywę o zróżnicowanej miąższości, zależnej od lokalnych warunków.

	2.4. Rzeźba terenu	Gmina Lubasz cechuje się mało urozmaiconą rzeźbą terenu, a wysokości względne wahają się od 70 do 100 m n.p.m. Zgodnie z fizyczno-geograficzną regionalizacją Polski J. Kondrackiego (2002) gmina Lubasz zlokalizowana jest w granicach prowincji Niż Środkowoeuropejski, podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie, makroregionu Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka, w mezoregionach: Kotlina Gorzowska oraz Pojezierze Chodzieskie. W granicach gminy Lubasz występują tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy. Dane Rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których ruchy te występują dla powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego wskazują na zlokalizowanie w granicach gminy jednego osuwiska.
	2.5. Klimat lokalny	Gmina Lubasz położona jest w klimacie umiarkowanym przejściowym ciepłym kształtowanym przez zmienny w swym zasięgu napływ mas powietrza morskiego i kontynentalnego. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,7°C. Sumy opadów, dla obszaru gminy Lubasz są zróżnicowane i wynoszą średnio od 500 do 550 mm. Okres wegetacyjny trwa ok. 215 dni. W ciągu roku dominują wiatry z kierunków zachodnich.
	2.6. Jakość powietrza	Monitoring zmian jakości powietrza wraz z oceną poziomu substancji w powietrzu prowadzony jest na przedmiotowym obszarze przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska. W roku 2026 opublikowano „Roczną ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2025”. Zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska gmina Lubasz należy do strefy wielkopolskiej. W wyniku rocznej oceny jakości powietrza, wykonanej na podstawie danych za 2025 r. z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych i docelowych przyjętych ze względu na ochronę roślin, dla wszystkich zanieczyszczeń strefa wielkopolska uzyskała klasę A.
	2.7. Wody powierzchniowe i podziemne	Obszar gminy Lubasz należy do zlewni Noteci, a system wód powierzchniowych obejmuje nie tylko główne koryta rzek, ale również liczne dopływy, starorzecza, jeziora, oczka wodne oraz tereny podmokłe. Największym dopływem Noteci w gminie Lubasz jest rzeka Gulczanka. Główne zbiorniki wodne gminy to jeziora Kruteckie oraz Duże (Lubaskie). Gmina Lubasz leży w granicach siedmiu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), są to: • Noteć od Kanału Romanowskiego do Drawy (kod JCWP RW60001218879), • Gulczanka (RW600010188769), • Kończak (RW600010187149),

		• Smolnica (RW600010187329, • Miała (RW600011188929, • Warta od Samy do Kamionki (RW60001218759), • Kruteckie (kod JCWP: LW10857). Lubasz znajduje się poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, poza obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% oraz poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego. Granice gminy Lubasz zlokalizowane są w obszarach jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) nr 41 (PLGW600041) oraz nr 34 (PLGW600034). Części przedmiotowego obszaru znajdują się w granicach Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: Subzbiornik Jezioro Bytyńskie – Wronki – Trzciel oraz Pradolina Toruńsko – Eberswaldzka.
	2.8. Surowce mineralne	W granicach gminy Lubasz, zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego, udokumentowano dwa złoża kopalin. Złoże Klempicz dz. 341 oraz Klempicz MD to pokłady piasków i żwirów. Ponadto w granicach gminy Lubasz występują tereny górnicze (kopaliny piasków i żwirów): Klempicz dz. 341 (Klempicz I) oraz Klempicz MD, wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych, tj. przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze. Ponadto w graniach jednostki występują obszary górnicze: (również kopaliny piasków i żwirów): Klempicz dz. 341 (Klempicz I) oraz Klempicz MD. Zgodnie z danymi PIG wynika także, że w granicach opracowania znajdują się zarówno otwory hydrogeologiczne, kartograficzne, badawcze i złożowe, a także występuje geostanowisko: Międzyrzecze Warciańsko – Noteckie – Klempicz.
	2.9. Szata roślinna	Naturalnym potencjałem przyrodniczym badanego obszaru są lasy, które zajmują ok. 48% powierzchni całkowitej Gminy Lubasz. Większość powierzchni zajmują siedliska borowe, w tym bory świeże (Bśw.) oraz bory mieszane świeże (BMśw.), których udział wynosi ok. 90 % ogólnej powierzchni siedlisk leśnych. Na obszarze opracowania występują również siedliska przyrodnicze podlegające ochronie prawnej na mocy prawa polskiego lub europejskiego. Większości z nich znajduje się w granicach obszarowych form ochrony przyrody, w szczególności na obszarze specjalnej ochrony siedlisk „Dolina Noteci” (PLH300004). Roślinność potencjalna gminy Lubasz jest zróżnicowana.
	2.10. Świat zwierzęcy	W krajobrazie rolniczym najliczniejszą grupę ssaków stanowią gryzonie. Do najczęściej spotykanych gatunków należą mysz polna, nornik zwyczajny, nornica ruda. Obszerne tereny leśne są sprzyjającym środowiskiem dla licznych zwierząt. Wśród gatunków zwierzyny łownej

		występują jelenie, sarny i dziki. Pojawiają się również króliki i zające, które są spotykane również na użytkach zielonych. Ze względu na obecność licznych form ochrony przyrody, w granicach gminy występują również gatunki zwierząt, będące przedmiotem ochrony. Należą do nich, m.in. czerwończyk fioletek, kumak nizinny, piskorz, wydra, wilk, bóbr europejski. Jednocześnie, na terenie Puszczy Noteckiej występuje co najmniej 30 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi.
	2.11. Klimat akustyczny	Główne źródło emisji hałasu komunikacyjnego na terenie gminy stanowią drogi wojewódzkie: • droga wojewódzka nr 140, • droga wojewódzka nr 153, • droga wojewódzka nr 182. Drogi wojewódzkie w gminie Lubasz są zlokalizowane poza „Strategiczną Mapą Hałasu dla dróg wojewódzkich o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie zlokalizowanych w województwie wielkopolskim". W aspekcie hałasu kolejowego, na terenie gminy Lubasz można zauważyć mniejszą ich dokuczliwość niż w przypadku hałasu drogowego. Hałas przemysłowy w obszarze opracowania nie stanowi znacznych skutków dla otoczenia. Źródłem hałasu, mogą być również farmy wiatrowe oraz potencjalne nowe instalacje OZE tego typu.
	2.12. Walory krajobrazowe i zabytki	Zgodnie z Audytem krajobrazowym województwa wielkopolskiego gmina Lubasz znajduje się częściowo w obszarze krajobrazów zlokalizowanych w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza Notecka" oraz w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Noteci". Zgodnie z przyjętym dokumentem, w obrębie krajobrazu naturalnego dominują tereny leśne z przewagą siedlisk borowych. Uzupełniają je siedliska lasowe. Na terenie gminy Lubasz, w obrębie krajobrazu kulturowego dominują tereny wiejskie z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola. Dziedzictwo kulturowe gminy obejmuje nie tylko pojedyncze obiekty zabytkowe rozmieszczone na jej terenie, lecz również całe obszary, tj. cmentarze. Zarówno cenne historycznie obiekty, jak i obszary na terenie gminy Lubasz zostały ujęte m.in. w Gminnej Ewidencji Zabytków oraz w wykazie zabytków ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (zgodnie z danymi Wielkopolskiego Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, Delegatura w Pile).
	2.13. Oddziaływanie elektromagnetyczne	Na terenie Gminy Lubasz nie są zlokalizowane obiekty nadawcze radiofonii i telewizji (RTCN, RTON). Natomiast na terenie gminy istnieją stacje bazowe telefonii komórkowej.

		W gminie Lubasz do sztucznych źródeł emisji pól elektromagnetycznych stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska należą: napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia - 110 kV, linie elektroenergetyczne średniego napięcia - 15 kV, linie elektroenergetyczne niskiego napięcia, stacje transformatorowe (15/0,4 kV), urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne wykorzystywane w przemyśle, medycynie, policji, straży pożarnej.
3. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu planu	3.1. Cel opracowania projektu planu ogólnego	Plan ogólny to obligatoryjny dokument planistyczny obejmujący całą gminę, który zastąpi dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Będzie miał rangę aktu prawa miejscowego, co oznacza, że jego postanowienia będą wiążące przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego.
	3.2. Ustalenia projektu planu ogólnego	Zgodnie z art. 13a ust. 4 upzp w planie ogólnym gminy Lubasza określono strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki miejsca. Zamknięty katalog stref planistycznych określony został w art. 13c ustawy o pizp. Dla poszczególnych stref, co wynika z art. 13e, określono ich profil funkcjonalny oraz: wartość maksymalnej nadziemnej intensywnej zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy (dla stref o których mowa w art. 13c ust 2 pkt 1-7 pizp); a także wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (dla stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-10 pizp), nie mniejszego niż wynika to z przepisów wydanych na podstawie art. 13m ust. 2 pizp. W planie ogólny dla gminy Lubasz ustalono, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, następujące strefy planistyczne: SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, SZ – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową, SU – strefy usługowe, SH – strefa handlu wielkopowierzchniowego, SP – strefy gospodarcze, SR – strefy produkcji rolniczej, SI – strefy infrastrukturalne, SN – strefy zieleni i rekreacji, SC – strefy cmentarzy, SG – strefy górnictwa, SO – strefy otwarte, SK – strefy komunikacji.
	3.3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i	Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i wydawanych decyzji o warunkach zabudowy z zapisami Planu ogólnego gminy. Jednocześnie plan ogólny jako dokument wyrażający politykę

	krajowym oraz sposoby ich uwzględniania w projekcie planu ogólnego	przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Wzajemne powiązanie tych dokumentów zapewnia spójne i całościowe kształtowanie przestrzeni oraz umożliwia przeprowadzanie inwestycji strategicznych w skali krajowej. Uchwalenie planu ogólnego ureguluje rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i zasady zagospodarowania, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego i ochrony środowiska.
	3.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego	Po 31 sierpnia 2026 r. warunkiem uchwalenia zarówno planu miejscowego jak i wydania decyzji o warunkach zabudowy będzie wejście w życie w danej gminie planu ogólnego.
	3.5. Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach	Projekt planu zawiera istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i krajobrazu, zapisy wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. i cele ochrony przyrody zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r.
	3.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego	Na terenie gminy Lubasz głównymi zagrożeniami dla środowiska są: zagrożenia związane z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo, zagrożenia związane ze stanem i jakością powietrza, wód i gleb, zagrożenia związane ze zmianami klimatycznymi, zagrożenia związane z prowadzeniem nieefektywnej gospodarki odpadami. Zanieczyszczenia mogą spowodować liczne zmiany w środowisku, w tym w krajobrazie kulturowym. Ich główne źródła są związane z postępującą urbanizacją, napędzającą rozwój transportu, gospodarki komunalnej i innych sektorów gospodarki. Przyczynia się to do wzrostu emisji i presji na środowisko.
	4.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	Potencjalne oddziaływanie na powierzchnię ziemi może być związane z obecnością złóż w granicach gminy Lubasz. Ich możliwa eksploatacja może spowodować zniekształcenie powierzchni terenu w związku z powstawaniem wyrobisk eksploatacyjnych, które mogą wykształcić się w wyniku działalności wydobywczej. Przekształceniom mogą ulec również tereny pod nowymi budynkami, co związane jest z ich posadowieniem i fundamentowaniem. Z tego względu, ograniczenie strefowe dopuszczonych zabudowań w planie ogólnym, jak i wyznaczenie obszaru uzupełnień zabudowy powinno w znacznym stopniu ograniczyć przekształcanie nieracjonalne powierzchni ziemi.
	4.2. Oddziaływanie na krajobraz	W pobliżu terenów, gdzie zostały wyznaczone obszary intensywniejszych przekształceń i zainwestowania, nastąpi miejscowe ograniczenie różnorodności biologicznej. Jednakże, wyznaczone strefy inwestycji w planie ogólnym występują wyłącznie w sąsiedztwie

4. Przewidywane oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko		istniejącej zabudowy, stanowiąc jej uzupełnienie lub poszerzenie. W związku z tym, niewielka powierzchnia nowej zabudowy i potencjalne zainwestowanie terenów nie powinno wpływać w znaczący sposób na krajobraz, zachowując jego stan. Dodatkowo, ustalone w dokumencie ogólne parametry zabudowy, tj. intensywność i wysokość zabudowy będą nawiązywać do istniejącego zagospodarowania.
	4.3. Oddziaływanie na powietrze, klimat lokalny i akustyczny	Ustalenia projektu planu ogólnego i ich realizacja nie powinny wpłynąć na zmianę warunków klimatu akustycznego. Jednakże, każde zwiększenie terenów zabudowy kosztem terenów biologicznie czynnych, przyczynia się do przekształcenia warunków klimatu lokalnego. Jednocześnie, ww. czynniki mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza.
	4.4. Oddziaływanie na wody	Wprowadzone ustalenia planu ogólnego nie określają zasad ochrony wód podziemnych i powierzchniowych. Jednakże, poprzez wyznaczenie odpowiednich stref, które będą adekwatne do istniejących uwarunkowań hydrograficznych powinno chronić powierzchniowy, jak i podziemny zasób wód. Dodatkowo, w późniejszym etapie procesu planistycznego, np. w trakcie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub wydawania decyzji warunków zabudowy, powinny zostać wprowadzone zapisy dotyczące rozbudowy kanalizacji sanitarnej i deszczowej, sposobu odprowadzania ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych przy jednoczesnej eliminacji indywidualnej utylizacji ścieków sanitarnych i deszczowych, które zagwarantują ochronę gruntów przed zanieczyszczeniami.
	4.5. Oddziaływanie na zasoby naturalne	Dla udokumentowanych złóż, terenów górniczych i obszarów górniczych, plan ogólny wyznacza strefy górnictwa. Dodatkowo, ze względu na uwzględnienie obecności na obszarze gminy złóż kopalin, istotne jest zadbanie o bezpieczeństwo związane z racjonalną gospodarką złożami, a także rozpatrzenie ich struktur oraz potrzeby możliwości ich wydobycia lub wykorzystania.
	4.6. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną	Plan ogólny poprzez zachowanie istniejących skupisk leśnych oraz wód pozwoli na utrzymanie ciągłości biologicznej w gminie, w tym terenów objętych ochroną przyrody. Istotnym aspektem związanym z oddziaływaniem na szatę roślinną jest wystrzeganie się wprowadzania nasadzeń gatunków obcy i inwazyjnych na obszarze opracowania. Takie zapisy powinny znaleźć się na etapie sporządzania dokumentacji planistycznej niższego szczebla, tj. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego czy decyzji o warunkach zabudowy. Odpowiednia lokalizacja i racjonalna eksploatacja elektrowni fotowoltaicznej może przyczynić się do

4. Przewidywane oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko		powstawania alternatywnych miejsc żerowania i gniazdowania, tj. obszary trawiaste i zakrzewienia pomiędzy panelami bądź specjalne stojaki, na których są zakładane panele.
	4.7. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki	Zapisy planu ogólnego w sposób ramowy odnoszą się do ochrony dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarze opracowania. Jest to związane z występowaniem wskaźników zabudowy i wyznaczaniem odpowiednich profili funkcjonalnych stref planistycznych. Dodatkowo, realizacja ustaleń planu ogólnego powinna przyczynić się do poprawienia walorów krajobrazowych miejsca, powodując wzrost jego atrakcyjności.
	4.8. Oddziaływanie na ludzi	Projekt planu ogólnego wpłynie na warunki życia lokalnej społeczności poprzez wyznaczenie nowych terenów pod zabudowę. Jednocześnie jego zapisy zakładają rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Plan ogólny pozwoli również ograniczyć niekontrolowane rozprzestrzenianie się zabudowy oraz zapobiegnie kolizjom między funkcjami uciążliwymi a zabudową mieszkaniową.
	4.9. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i integralność tego obszaru	W procesie opracowywania planu ogólnego, konieczne jest uwzględnienie ustaleń planów ochrony dla obszarów Natura 2000. Oznacza to, że plan ogólny nie może przewidywać działań, które mogłyby negatywnie oddziaływać na cele i przedmioty ochrony tych obszarów. Jednocześnie, funkcje określone w planie ogólnym, t.j. struktura i intensywność zagospodarowania, są dostosowane do powyższych uwarunkowań w taki sposób, który zapewnia trwałość procesów przyrodniczych oraz umożliwia ograniczenie zagrożeń i negatywnego oddziaływania na środowisko.
5. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko		Z uwagi na położenie przedmiotowego obszaru w znacznej odległości od granicy państwa nie należy spodziewać się transgranicznego oddziaływania zapisów projektu planu ogólnego na środowisko.
6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko		Plan ogólny zawiera wytyczne dla projektantów sporządzających miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i organu wydającego decyzje o warunkach zabudowy określające dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian w przeznaczeniu terenów.
7. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu planu ogólnego oraz częstotliwość jej przeprowadzania		Analiza skutków realizacji zapisów planu ogólnego w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania nastąpi po skonkretyzowaniu ramowych ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub po wydaniu pierwszych decyzji ustalających warunki zabudowy, które powstaną w oparciu o opracowywany dokument.

	Monitorowanie zamierzeń inwestycyjnych odbywać się będzie na etapie występowania inwestora o pozwolenie na budowę, a następnie poprzez coroczną analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy.
8. Rozwiązania alternatywne	Zaproponowane w projekcie planu ogólnego układ strefowy gminy będzie mieć wpływ na obszary z nim sąsiadujące oraz niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć rozwiązania zawarte w planie dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań. Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie sporządzania projektu dokumentu, w tym również po analizie wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. Zaproponowane rozwiązanie w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze. Jednocześnie należy zauważyć, iż projekt planu ogólnego został sporządzony na bazie obowiązujących kierunków rozwoju wynikających ze Studium. Projekt planu ogólnego stanowi zatem alternatywę dla już istniejącego dokumentu. Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia wnioski władz gminy, instytucji oraz mieszkańców i przyjmuje rozwiązania optymalne.
9. Streszczenie	
10. Załączniki	

Źródło: Opracowanie własne.

10. Załączniki

- Załącznik nr 1: Dokumentacja fotograficzna
- Załącznik nr 2: Przeglądowa mapa geologiczno-inżynierska Polski - Obszar objęty opracowaniem na mapie geologiczno-inżynierskiej Polski.
- Załącznik nr 3: Mapa topograficzna - Obszar objęty opracowaniem na mapie topograficznej.
- Załącznik nr 4: Ortofotomapa - Obszar objęty opracowaniem na ortofotomapie.

Załącznik nr 1: Dokumentacja fotograficzna

dla potrzeb sporządzenia projektu planu ogólnego gminy Lubasz.

Stajkowo

gmina LUBASZ

ZAUWAŻYŁEŚ
POŻAR
ALARMUJ
998
112

Załącznik nr 2: Przeglądowa mapa geologiczno-inżynierska Polski - Obszar objęty opracowaniem na mapie geologiczno-inżynierskiej Polski.

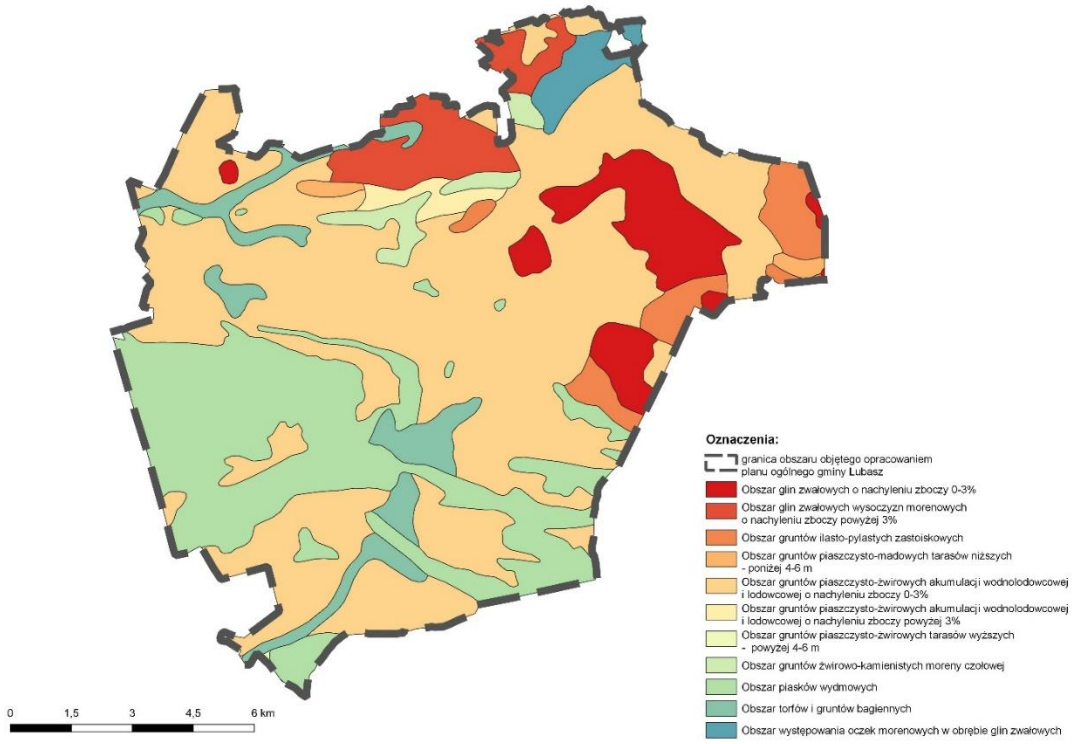

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z https://geoportal.pgi.gov.pl/atlasy_gi/mapy.

Załącznik nr 3: Mapa topograficzna - Obszar objęty opracowaniem na mapie topograficznej

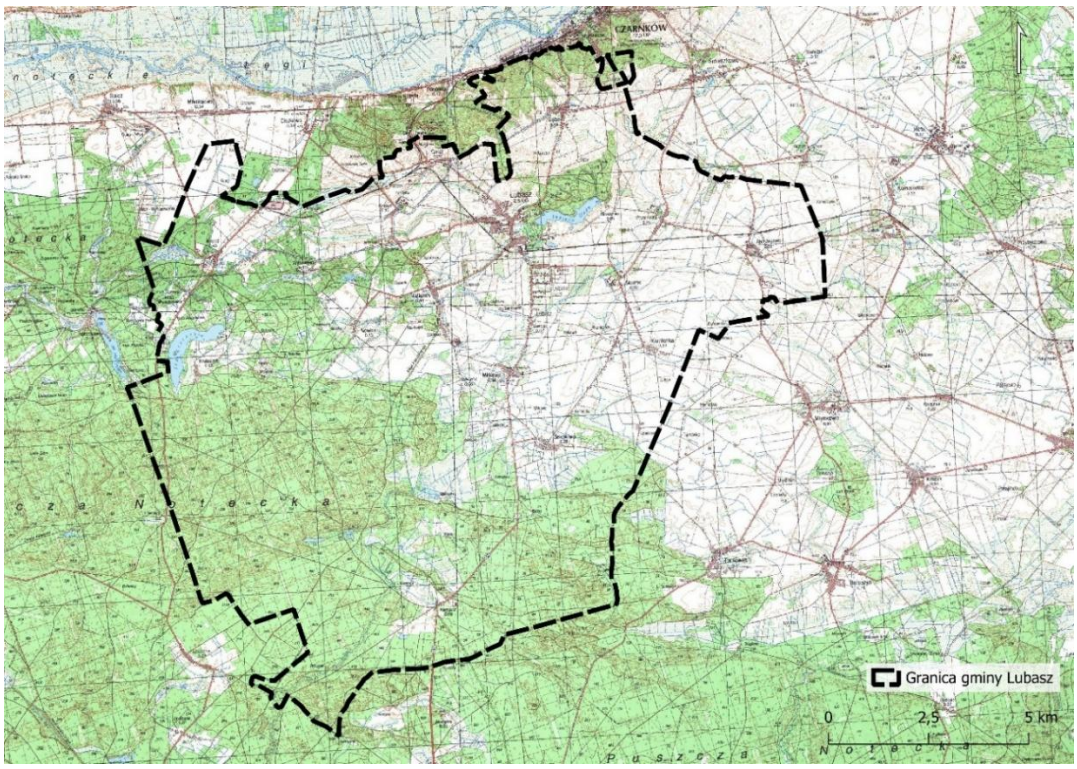

Źródło: Opracowanie własne

Załącznik nr 4: Ortofotomapa - Obszar objęty opracowaniem na ortofotomapie

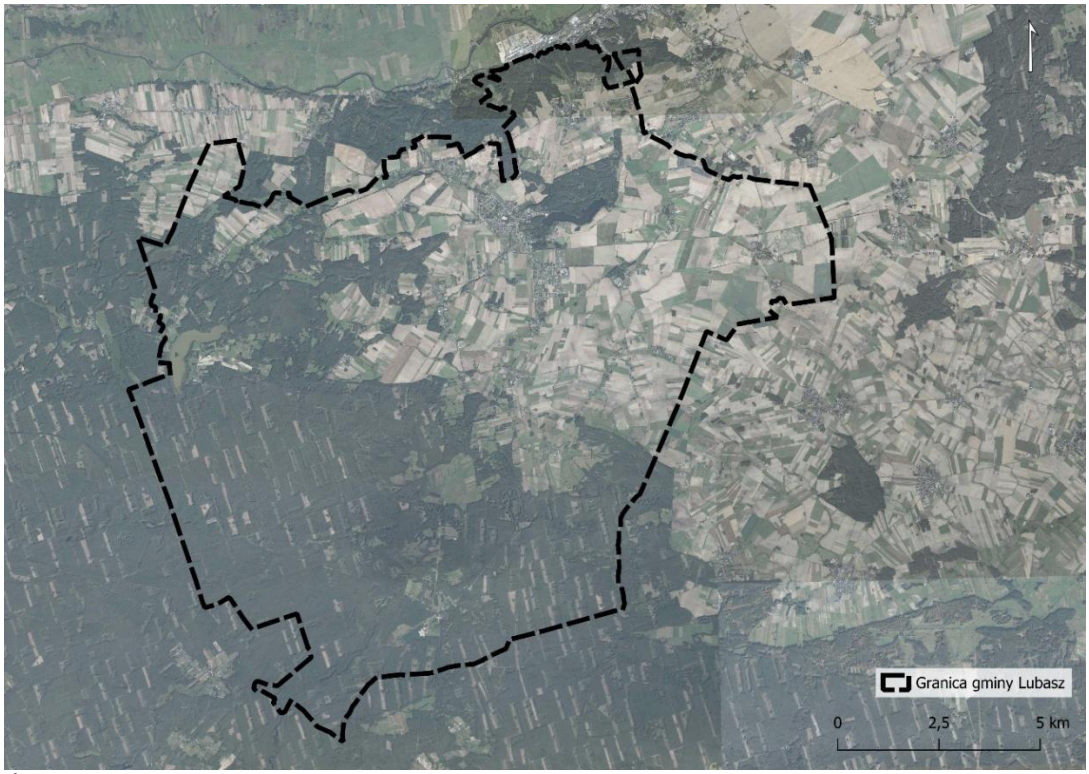

Źródło: Opracowanie własne

Poznań, dnia 17 lipca 2026 r.

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DOTYCZĄCEJ PLANU OGÓLNEGO GMINY LUBASZ

Na podstawie art. 51 ust. 2 pkt 1 lit f ustawy z dnia ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ja niżej podpisany Tomasz Wielec oświadczam, że spełniam wymagania określone w art 74a ust. 2 pkt 2 ww. ustawy i myśl art. 74a ust. 3 ww. ustawy jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr inż. Tomasz Wielec

T. Wielec